

Taalverslag Academiejaar 2013-2014

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Departement Onderwijs en Vorming
Afdeling Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs

INHOUD

1. Voorwoord.....	1
2. Regelgevend kader - de krachtlijnen van de nieuwe taalregeling.....	5
2.1. Onderwijstaal in de initiële bachelor- en masteropleidingen.....	5
2.2. Anderstalig aanbod.....	10
2.3. Postinitiële opleidingen.....	11
2.4. Monitoring van het anderstalige aanbod.....	12
2.5. Voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering.....	13
2.5.1. Onderwijzend personeel.....	13
2.5.2. studenten.....	14
2.5.3. Algemene bepaling.....	15
2.6. Overgangsregeling met betrekking tot de taalregelgeving.....	15
2.6.1. Overgangsregeling met betrekking tot de opleidingen.....	15
2.6.2. Overgangsregeling met betrekking tot onderwijzend personeel.....	16
3. Doelstellingen en resultaten.....	17
4. Anderstalig initieel onderwijsaanbod.....	23
4.1. Aard van de expliciet gemotiveerde beslissingen.....	24
4.2. Anderstalig initieel aanbod op niveau van de Vlaamse Gemeenschap.....	29
4.3. Vastlegging percentage omvang anderstalige opleidingsonderdelen aangeboden masteropleidingen 2012-2013.....	31
5. aanbieden van anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.....	35
5.1. Context.....	35
5.2. Aanvragen 2013 organisatie anderstalige bachelor- of masteropleiding.....	36
5.2.1. aanvragen.....	36
5.2.2. overzicht van de aanvragen.....	37
5.3. Afwijkingen equivalentievoorwaarde.....	40
5.3.1. Context.....	40
5.3.2. Aanvraag afwijkingen equivalentievoorwaarde.....	42
5.4. Lijst anderstalige bachelor- en masteropleidingen 2013-2014.....	43
6. Monitoring van het anderstalig initieel onderwijsaanbod.....	44
7. Voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering.....	47
7.1. Onderwijzend personeel.....	47

7.1.1. Vereiste taalkennis docenten	47
7.1.2. voorzieningen en taalbegeleidingsmaatregelen personeel.....	52
7.2. Studenten.....	54
7.2.1. overzicht op welke wijze de studenten hun taalkennis kunnen testen.....	56
7.2.2. Welke taalbegeleidingsmaatregelen voorziet de instelling in het opleidingsprogramma van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen	59
7.2.3. Op welke wijze voorziet de instelling voor studenten in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.....	61
7.3. Recht om examens in het Nederlands af te leggen.....	65
8. gedragscode.....	68

Bijlagen

Bijlage 1: Uittreksel Taalregeling Codex Hoger Onderwijs

Bijlage 2: Sjabloon taalrapportering vanaf het academiejaar 2013-2014

Bijlage 3: Niveaus Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor talen

Bijlage 4: Model opvraging data masteropleidingen 2012-2013

Bijlage 5: Toelichting bij het invullen van de excel-tabel – bevraging 2012-2013

Bijlage 6: Lijst anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen 2013-2014

1. VOORWOORD

De instellingen van het hoger onderwijs zijn sinds vele jaren vragende partij om de taalregelgeving in het Vlaams Hoger Onderwijs te versoepelen, zodat zij meer ruimte krijgen voor het gebruik van een andere taal dan het Nederlands. De uitdrukkelijke vraag naar meer ruimte voor anderstalig aanbod is voornamelijk ingegeven met het oog op het versterken van de internationalisering van de opleidingen en het verhogen van de mobiliteit van de studenten.

Hoewel het geen eenvoudige evenwichtsoefening was, heeft de decreetgever de taalregeling hoger onderwijs gewijzigd via het Integratiedecreet¹. De aangepaste taalregeling ging van kracht met ingang van het academiejaar 2013-2014 en is gekoppeld aan een aantal voorwaarden, zoals meer aandacht voor kwaliteit en democratisering, monitoring en accountability.

De taalregeling in het hoger onderwijs in Vlaanderen is opgenomen in deel 2, structuur en organisatie van het hoger onderwijs, titel 4 - hoofdstuk 8 van de Codex Hoger Onderwijs² van 11 oktober 2013, bekrachtigd bij het decreet van 20 december 2013. In titel 8 – hoofdstuk 4 zijn verder een aantal overgangsregelingen met betrekking tot de onderwijstaal ingeschreven (zie bijlage 1). De krachtlijnen van de vernieuwde taalregels in het hoger onderwijs worden toegelicht in deel 2 van voorliggend verslag.

De bestuurs- en onderwijstaal van de hogescholen en universiteiten in Vlaanderen is het Nederlands. De decretale taalregeling is van toepassing op de hogescholen en universiteiten zoals opgesomd in artikelen II.2 en II.3 van de Codex Hoger Onderwijs. De taalregeling is niet van toepassing op de andere ambtshalve geregistreerde instellingen en de geregistreerde instellingen. De andere ambtshalve geregistreerde instellingen, zoals bepaald in artikel II.19 t.e.m. II.21, zijn de instellingen van openbaar nut voor post-initieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening (Vlerick Business School, Antwerp Management School, Instituut voor Tropische Geneeskunde). Gezien deze instellingen uitsluitend post-initieel onderwijs aanbieden is het gebruik van de onderwijstaal in elk geval vrij. Ook de erkende faculteiten der protestantse godgeleerdheid zoals bepaald in artikelen II.105 en II.106 (Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid Brussel en de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee) zijn ambtshalve geregistreerd, maar vallen buiten de toepassing van de taalregeling. Geregistreerde instellingen (vb. Flanders Business School, Vesalius college, Europa College...) zijn alle niet ambtshalve geregistreerde instellingen die hoger onderwijs aanbieden in de Vlaamse Gemeenschap en door de Vlaamse Regering werden “geregistreerd”, zoals bepaald in artikel II.6 van de Codex Hoger Onderwijs. Hun aanbod van erkende bachelors en masteropleidingen is zeer specifiek en vooralsnog beperkt.

¹ Decreet betreffende de integratie van de geacademiseerde hogeschoolopleidingen in de universiteiten van 13 juli 2012.

² <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14650>

Het Nederlands is de onderwijstaal voor het initieel aanbod van bachelors en masters. Binnen het initieel aanbod wordt aan de hogescholen en universiteiten ook een beleidsmarge gegeven om in welbepaalde gevallen op het niveau van opleidingsonderdelen/opleiding en mits motivering te doceren in een andere taal dan het Nederlands. Voor het post-initieel aanbod is het taalgebruik vrij.

Artikel IV.89 van de Codex Hoger Onderwijs stelt dat het instellingsbestuur rekenschap geeft van zijn beleid inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands in het jaarverslag dat het jaarlijks³ aan de Vlaamse Regering moet bezorgen. De Vlaamse Regering rapporteert daarover jaarlijks aan het Vlaams Parlement. Bij decreet van 9 juli 2010 betreffende het onderwijs XX is in het kader van de administratieve vereenvoudiging over de (globale) rapportering van de hogeronderwijsinstellingen aan de overheid beslist om het jaarlijks taalverslag te incorporeren in de jaarverslagen van de instellingen. Als gevolg van deze integratie van het taalverslag in het jaarverslag gebeurt de taalrapportering van een afgelopen academiejaar (X-Y) pas in het jaarverslag Y dat de instellingen in het voorjaar Y+1 moeten bezorgen. Deze rapportering betreft bijgevolg het academiejaar 2013-2014, waarover de instellingen in het jaarverslag van 2014 hebben gerapporteerd, dat aan de administratie in het voorjaar van 2015 is bezorgd. Dit is het eerste academiejaar dat de vernieuwde taalregeling van toepassing is. Het taalrapport is in het jaarverslag een onderdeel van het luik "onderwijs".

In de gewijzigde taalregelgeving is de monitoring⁴ van het anderstalig aanbod een uitermate belangrijk onderdeel. Zo moet er onder meer decretaal jaarlijks een evaluatie gemaakt worden van:

1. de verhouding van de omvang van het aantal aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, ten opzichte van de totale omvang van het aantal aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen;
2. het aandeel van de omvang van anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het gevolgde opleidingstraject van afgestudeerden in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.

Deze eerste evaluatie heeft betrekking op de afgestudeerden in het academiejaar 2013-2014 voor de masteropleidingen met een studieomvang van 60 studiepunten.

Op dit ogenblik kan deze informatie echter nog niet gegenereerd worden uit de Databank Hoger Onderwijs (DHO).

De noodzakelijke uitbreiding van de huidige opgevraagde data in DHO, zowel voor de taal (registratie en evolutie van anderstalige opleidingsonderdelen, taalequivalenten, ...) als de studentenmobiliteit (registratie elke mobiliteit, wereldwijd en niet enkel binnen de Europese hoger onderwijs ruimte), en de modernisering en optimalisering van het

³ conform artikel IV.83 van de Codex Hoger Onderwijs

⁴ Artikel II.268, §1 van de Codex Hoger Onderwijs

huidige datamodel DHO, noopten tot een vernieuwde databanktoepassing: Databank Hoger Onderwijs DHO 2.0. In de vernieuwde DHO 2.0 worden dus een aantal elementen opgenomen in het kader van de aangepaste taalregelgeving.

Zodra het technisch mogelijk is, kunnen onder andere de decretaal opgelegde data van de monitoring aangeleverd worden via DHO 2.0. De uitrol hiervan is voorzien voor het academiejaar 2016-2017. Dit betekent dat de gevraagde data van deze monitoring pas kunnen gegenereerd worden nadat DHO 2.0 operationeel is.

Dit betekent echter dat voor de huidige rapportering van het academiejaar 2013-2014 en later naar alternatieven moet gezocht worden, om in opvolging van de decretale taalbepalingen aan het Vlaams Parlement te kunnen rapporteren.

Het rechtstreeks opvragen aan de hogeronderwijsinstellingen van de vereiste gegevens van de monitoring vraagt echter heel wat registratiewerk van de instellingen.

Het Vlaams Regeerakkoord⁵ bepaalt in dit verband dat het nodige vertrouwen wordt gegeven aan de instellingen waarbij gestreefd wordt naar een forse reductie van de planlast. In de beleidsnota 2014-2019 van de minister van onderwijs⁶ wordt ook aangegeven dat de minister de planlast voor de instellingen wenst terug te dringen.

De minister van onderwijs heeft bijgevolg in dit kader beslist om de hogeronderwijsinstellingen niet te belasten met extra registratiewerk, dat na verloop van tijd door de databank van de overheid zal kunnen automatisch worden gegenereerd. Om te rapporteren aan het Vlaams Parlement beschikt de administratie immers wel al over heel wat informatie: aanvragen en oordelen om anderstalige opleidingen te mogen organiseren, aanvragen en beslissingen afwijkingen equivalentievoorwaarde, lijst aanbod anderstalige opleidingen, percentage anderstalig aanbod, aantal behaalde attesten taalbeheersing,

Daarnaast werd door de minister van onderwijs een nieuw taalsjabloon bezorgd aan de instellingen (zie bijlage 2) waarbij extra elementen opgevraagd werden, om een duidelijker beeld te krijgen van het gevoerde taalbeleid.

Alle hogescholen en universiteiten hebben in hun jaarverslag 2014, zoals gevraagd, gerapporteerd over hun taalbeleid 2013-2014 volgens het nieuwe sjabloon. Voorliggend rapport is opgemaakt op basis van de verslagen van de hogeronderwijsinstellingen en de beschikbare informatie van de administratie. Er wordt een samenvattend beeld gegeven van het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands na invoering van de gewijzigde taalregelgeving, ingevoerd vanaf het academiejaar 2013-2014.

In de context van deze taalrapportering is het aangewezen om te wijzen op het advies dat de VLOR heeft uitgebracht op 29 januari 2015⁷ over de implementatieproblemen van de taalregeling hoger onderwijs. De Raad wijst op een aantal knelpunten en adviseert een aantal voorstellen tot verbetering/vereenvoudiging.

⁵ <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/het-regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2014-2019>

⁶ <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/beleidsnota-2014-2019-onderwijs>

⁷ <http://www.vlor.be/advies/advies-over-de-implementatieproblemen-van-de-taalregeling-hoger-onderwijs>

Het taalverslag is opgedeeld in volgende hoofdstukken:

- regelgevend kader – krachtlijnen van de nieuwe taalregeling
- Doelstellingen en resultaten
- Anderstalig initieel onderwijsaanbod
- Aanbieden van anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen
- Monitoring van het anderstalig initieel onderwijsaanbod
- Voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering
- Gedragscode

2. REGELGEVEND KADER - DE KRACHTLIJNEN VAN DE NIEUWE TAALREGELING

Via het Integratiedecreet⁸ wijzigde de decreetgever met ingang van het academiejaar 2013-2014 de taalregels in het Vlaams hoger onderwijs. De noodzaak aan een verdere internationalisering en aan een sterke positie van het hoger onderwijs in Vlaanderen waren de vertrekpunten om de taalregelgeving aan te passen. Zonder afbreuk te doen aan de bestaande principes van de bestuurs- en onderwijstaal in het hoger onderwijs, is aan de hogeronderwijsinstellingen door de gewijzigde taalregels meer ruimte gelaten om andere talen dan het Nederlands te gebruiken in het initieel aanbod en dit gekoppeld aan een aantal randvoorwaarden. Het Nederlands als onderzoekstaal en als taal in het hoger onderwijs blijft gewaarborgd.

De versoepeling van de taalregelgeving laat studenten toe maximaal te functioneren in een internationale context. Ze is een extra stimulans om de doelstellingen na te streven zoals opgenomen in het actieplan mobiliteit⁹ en stelt tevens het hoger onderwijs open voor buitenlandse studenten. Aan de versoepeling zijn een aantal voorwaarden gekoppeld: het onderwijs mag niet aan kwaliteit inboeten, de democratisering van het hoger onderwijs mag niet in het gedrang komen zodat studenten die een extra taalinspanning moeten leveren niet minder kansen hebben om te slagen, en het aanbieden van anderstalige opleidingsonderdelen of opleidingen moet een meerwaarde bieden aan de studenten, het tewerkstellingsveld en de maatschappij in het algemeen.

De taalregeling in het hoger onderwijs in Vlaanderen is opgenomen in deel 2 structuur en organisatie van het hoger onderwijs, titel 4 - hoofdstuk 8 van de Codex Hoger Onderwijs. In titel 8 – hoofdstuk 4 zijn een aantal overgangsregelingen met betrekking tot de onderwijstaal ingeschreven (zie bijlage 1).

De uitgewerkte taalregeling is vrij complex vooral wat de monitoring betreft, maar de decreetgever heeft maximaal gestreefd om de hierboven aangehaalde elementen op te nemen en de nodige procedures te voorzien. Er is gestreefd om enerzijds het noodzakelijke evenwicht te respecteren tussen het belang van het Nederlands als onderwijs- en als wetenschappelijke taal, en anderzijds om rekening te houden met het belang van de internationale onderwijsmarkt, de internationale uitwisseling en de steeds toenemende mondiale werkomgeving en arbeidsmarkt. Gezien dit de eerste rapportering betreft in opvolging van de nieuwe regelgeving worden hierna de verschillende decretale bepalingen uitvoerig geduid.

2.1. ONDERWIJSTAAL IN DE INITIËLE BACHELOR- EN MASTEROPLEIDINGEN

Een hogeschool of universiteit kan in de initiële bachelor-en masteropleidingen een andere onderwijstaal dan het Nederlands gebruiken, rekening houdend met de vooropgestelde taalregels. Als een instelling gebruik wil maken van die mogelijkheid,

⁸ Decreet betreffende de integratie van de geacademiseerde hogeschoolopleidingen in de universiteiten van 13 juli 2012

⁹ <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/beleid/ActieplanMobiliteit/default.html>

moeten de waarborgen inzake kwaliteit en democratisering vervuld zijn voorafgaand aan de start van de opleiding¹⁰.

In de hierna opgesomde gevallen kan een instelling beslissen dat in een initiële bachelor- en masteropleiding voor bepaalde opleidingsonderdelen een andere onderwijstaal dan het Nederlands wordt gebruikt¹¹:

1° de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd;

2° de opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gastprofessoren;

3° de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs;

4° de opleidingsonderdelen waar uit de expliciet gemotiveerde beslissing de meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt.

De decreetgever heeft duidelijk gedefinieerd en afgebakend wat een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding is¹²:

Een anderstalige initiële bacheloropleiding is een initiële bacheloropleiding waarvan de omvang van de opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in het modeltraject van die opleiding hoger is dan 18,33% van de totale omvang van de in die opleiding aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het modeltraject.

Een anderstalige initiële masteropleiding is een initiële masteropleiding waarvan de omvang van de opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in het modeltraject van die opleiding hoger is dan 50% van de totale omvang van de in die opleiding aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het modeltraject.

De hogeronderwijsinstellingen hebben aldus de mogelijkheid en vrijheid om maximum 18,33% in een bacheloropleiding en maximum 50% in een masteropleiding van opleidingsonderdelen te doceren in een andere taal dan het Nederlands.

Voor de bacheloropleidingen is de grens in de vernieuwde regeling opgetrokken van 10 % naar 18,33%. Door deze versoepeling wordt aan de hogeronderwijsinstellingen de kans geboden om ook in de initiële bacheloropleidingen in het kader van de studentenuitwisseling voor de duur van een semester in een anderstalig programma te voorzien.

Voor de berekening van de voormelde grenzen worden de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming

¹⁰ Artikel II.261, §1

¹¹ Artikel II.261, §2

¹² Artikel II.261, §3

van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs, niet meegeteld.

De specifieke regeling die van toepassing op de Hogere Zeevaartschool¹³ is behouden. In de professioneel gerichte bacheloropleiding in de scheepswerktuigkunde en de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding in de nautische wetenschappen wordt het onderwijs in het Nederlands en het Frans gegeven.

Het decreet voorziet verder in een aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan, voor het aanbieden van een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding¹⁴:

Een eerst voorwaarde is dat de instelling het organiseren van anderstalige initiële opleiding expliciet moet motiveren: enkel als het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek voor buitenlandse studenten zijn ontworpen, of als de meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding op voldoende wijze kan worden aangetoond.

Een tweede voorwaarde om anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding aan te bieden is dat er binnen de Vlaamse Gemeenschap een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding wordt aangeboden waarbij de student een opleidingstraject volledig in het Nederlands kan volgen. Ook hier geldt dat de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs, buiten beschouwing worden gelaten. De garantie tot het volgen van een equivalente opleiding in het Nederlands binnen de Vlaamse Gemeenschap moet er op elk moment zijn voor de studenten.

Dit is een versoepeling t.o.v. de taalregels geldend voor het academiejaar 2013-2014. De equivalente opleiding moet immers niet meer worden georganiseerd binnen de instelling waar de anderstalige opleiding wordt georganiseerd, maar een equivalent aanbod op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap is voldoende.

Van de equivalentievoorwaarde kan op advies van de Commissie Hoger Onderwijs¹⁵ worden afgeweken door de Vlaamse Gemeenschap (zie verder).

Het decreet stipuleert expliciet dat indien de Nederlandse equivalente initiële bachelor- of masteropleiding gezamenlijk wordt georganiseerd, alle opleidingsonderdelen door de studenten op één vestiging worden gevolgd. De decreetgever heeft met deze regel willen voorkomen dat door de eventuele verspreiding over meerdere vestigingen, het moeilijk wordt voor studenten om de colleges te volgen als gevolg van het te pendelen tussen verschillende instellingen. Ook hier spelen kwaliteitsoverwegingen, zoals het bewaken van de samenhang van het studieprogramma. Een viertal nominatieve uitzonderingen zijn decretaal opgesomd¹⁶.

¹³ Artikel II.261, §5

¹⁴ Artikel II.262

¹⁵ De "Erkenningscommissie" werd door het decreet van 12 juli 2013 betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen vervangen door de "Commissie Hoger onderwijs".

¹⁶ Artikel II.262, §2, 4de lid

Instellingen kunnen een aanvraag indienen om het volgen van de onderwijsactiviteiten te spreiden over meer dan één vestiging. Deze aanvragen worden door de Commissie Hoger Onderwijs behandeld.

Als een hogeschool of universiteit een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding wil aanbieden, dient ze hiertoe een aanvraag in bij de Commissie Hoger Onderwijs¹⁷. De Commissie Hoger Onderwijs heeft in samenspraak met de administratie een sjabloon¹⁸ opgemaakt voor het indienen van deze aanvragen.

De oorspronkelijke datum van indienen van dergelijke aanvragen van 1 maart van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding zou georganiseerd worden, werd aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV (van kracht vanaf 01-09-2014). In het kader van het optimaliseren van een aantal aanvraagprocedures werd de datum opgesplitst naar:

- 1 oktober van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de anderstalige initiële bachelor- of master zou georganiseerd worden indien het een bestaande initiële bachelor- of masteropleiding betreft;
- voor 1 maart indien het gaat over een nieuwe anderstalige opleiding waarbij de aanvraag voor het organiseren ervan samen ingediend wordt met het dossier macrodoelmatigheid.

Op grond van de volgende criteria¹⁹ waaraan cumulatief voldaan moet worden brengt de Commissie Hoger Onderwijs een oordeel uit:

- equivalentievoorwaarde;
- aanwezigheid voldoende garanties inzake kwaliteit en democratisering;
- verantwoording die de meerwaarde voor de student en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding aantonen;
- maximum percentages initieel anderstalig aanbod naleven: 6% bachelors en 35% masters.

De oorspronkelijke datum dat de Commissie Hoger Onderwijs haar oordeel voor de aanvragen ingediend op 1 maart diende uit te brengen was 1 mei van hetzelfde academiejaar. Deze datum werd ook aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV.

Nieuwe data van kracht vanaf 1-9-2014: De Commissie Hoger Onderwijs brengt haar oordeel²⁰ uit voor de ingediende aanvragen van 1 oktober uiterlijk op 31 januari van hetzelfde academiejaar, en voor de nieuwe opleidingen samen met het oordeel over de macrodoelmatigheid uiterlijk op 1 juni van het kalenderjaar waarin de aanvraag werd ingediend.

¹⁷ Artikel II.263

¹⁸ <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Commissie-Hoger-Onderwijs/>

¹⁹ Artikel II.263, §2

²⁰ Artikel II.263, §3

Bij een positief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs heeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om dit oordeel naast zich neer te leggen en binnen de 45 kalenderdagen alsnog een negatief oordeel uit te brengen over de aanvragen.

Bij een negatief oordeel van de Commissie kan de instelling beroep aantekenen bij de Vlaamse Regering binnen een vervaltermijn van 15 kalenderdagen. De Vlaamse Regering beslist binnen een vervaltermijn van 30 kalenderdagen na ontvangst van het beroep.

Indien de Commissie Hoger Onderwijs geen oordeel uitbrengt of indien de Vlaamse Regering geen beslissing neemt van een beroep, op de decretaal vastgelegde data, wordt het oordeel of de beslissing geacht negatief te zijn.

Ingeval zich een probleem stelt bij het mogelijks overschrijden van de maximumpercentages (6% aanbod anderstalige bachelors en 35% anderstalige masters) (zie verder), legt de Commissie Hoger Onderwijs de beoordeelde aanvraagdossiers voor aan de Vlaamse Regering, samen met een ranglijst²¹.

Een hogeschool of universiteit kan bij de Commissie Hoger Onderwijs een aanvraag indienen om af te wijken van de equivalentievoorwaarde²² om ten minste één equivalente Nederlandstalige opleiding aan te bieden voor een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding. Dergelijke aanvraag wordt samen ingediend met de aanvraag voor het mogen organiseren van een anderstalige bachelor of master. De afwijking kan ook gevraagd worden voor een bestaande equivalente opleiding die de instelling wil stopzetten.

De Vlaamse Universiteiten en Hogescholenraad (VLUHR) geeft advies over de gevraagde vrijstelling van de equivalentievoorwaarde. De Commissie Hoger Onderwijs heeft een sjabloon²³ opgemaakt voor het indienen van deze aanvragen.

De Commissie Hoger Onderwijs legt een advies over de gevraagde afwijking voor aan de Vlaamse Regering. Op basis van dit advies is het uiteindelijk de Vlaamse Regering die een beslissing neemt over de afwijking op de equivalentievoorwaarde:

- uiterlijk op 15 januari van hetzelfde academiejaar als de aanvraag betrekking heeft op de afbouw of stopzetting van een bestaande equivalente opleiding, of als de aanvraag wordt ingediend samen met een aanvraag om een anderstalige initiële opleiding te mogen organiseren van een bestaande initiële bachelor- of masteropleiding;
- uiterlijk op 15 mei van hetzelfde academiejaar als het een aanvraag betreft die samen wordt ingediend met de aanvraag van een nieuwe initiële bachelor- of masteropleiding (Voornoemde data werden ook aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV).

Als de Vlaamse Regering geen beslissing neemt, blijft de equivalentieregel gelden.

²¹ Artikel II.263, §4

²² Artikel II.264

²³ <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Commissie-Hoger-Onderwijs/>

De decreetgever heeft tevens voorzien in een aantal afwijkingen op de equivalentievoorwaarde²⁴:

1. de hogeronderwijsinstellingen kunnen vrij anderstalige opleidingen aanbieden die specifiek georganiseerd worden in het kader van ontwikkelingssamenwerking voor buitenlandse studenten (International Course Programme (ICP)), of als het gaat om opleidingen die geselecteerd zijn overeenkomstig de bepalingen van een Europees programma ter bevordering van de internationale samenwerking in het hoger onderwijs en waarbinnen multidiplomerings of gezamenlijke diplomering wordt vooropgesteld, of als het gaat om een onderzoeksmaster.

2. De Vlaamse Regering kan een lijst opstellen van anderstalige initiële kunstopleidingen of van anderstalige afstudeerrichtingen van initiële kunstopleidingen die in het kader van een School of Arts worden aangeboden, die niet moeten voldoen aan de equivalentievoorwaarde. Deze uitzondering is ingegeven vanuit de specifieke eigenheid van deze opleidingen.

3. De mogelijkheid is gecreëerd om een aanvraag in te dienen tot afwijking van de equivalentievoorwaarde voor initiële opleidingen die gezamenlijk worden georganiseerd met een instelling buiten de Vlaamse Gemeenschap. In de aanvraag dient de instelling duidelijk aan te geven dat de gezamenlijke anderstalige opleiding een gezamenlijk programma bevat, bekrachtigd wordt met een gezamenlijk diploma en dat de expertise van de opleidingsonderdelen die buiten de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd worden, niet in Vlaamse Gemeenschap aanwezig is. Het is de Vlaamse Regering die een beslissing neemt over de aanvraag. De administratie Hoger Onderwijs heeft een sjabloon²⁵ opgemaakt voor het indienen van dergelijke aanvragen.

2.2. Anderstalig aanbod

De decreetgever heeft op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap maximumpercentages vastgelegd voor het aanbieden van een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding²⁶.

Voor de anderstalige initiële bacheloropleidingen ligt het maximumpercentage vast op 6%, berekend op alle initiële bacheloropleidingen.

Het maximumpercentage voor anderstalige initiële masteropleidingen is bepaald op 35%, berekend op alle initiële masteropleidingen.

Voor de berekening van de percentages wordt rekening gehouden met een aantal voorschriften. Specifieke opleidingen worden niet meegenomen in de berekening van de breuk, voorbeeld ICP's. Voor opleidingen die binnen een instelling op meerdere vestigingen worden aangeboden, wordt zowel voor het vaststellen van de teller als de

²⁴ Artikel II.265

²⁵ <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/beleid/>

²⁶ Artikel II.266

noemer van de breuk het aantal vestigingen geteld. Gezamenlijke georganiseerde opleidingen worden slechts eenmaal geteld.

Voor de berekening van de teller voor de anderstalige initiële bacheloropleidingen wordt rekening gehouden met:

- de anderstalige initiële bacheloropleidingen die beantwoorden aan de decretale definitie;
- de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige bacheloropleidingen met taalequivalent, voor zover deze nog aangeboden worden in het desbetreffende academiejaar waarop de berekening betrekking heeft;
- de initiële bacheloropleidingen die overeenkomstig de resultaten van de monitoring zoals bepaald in artikel II. 268 (zie verder) beschouwd worden als een anderstalige initiële bacheloropleiding.

Voor de berekening van de teller voor de anderstalige initiële masteropleidingen wordt rekening gehouden met:

- de anderstalige initiële masteropleidingen die beantwoorden aan de decretale definitie;
- de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige masteropleidingen met taalequivalent, voor zover deze nog aangeboden worden in het desbetreffende academiejaar waarop de berekening betrekking heeft;
- de initiële masteropleidingen die overeenkomstig de resultaten van de monitoring zoals bepaald in artikel II. 268 (zie verder) beschouwd worden als een anderstalige initiële masteropleiding.
- de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige masteropleidingen, voor zover deze nog aangeboden worden in het desbetreffende academiejaar, en waarvoor de Vlaamse Regering het percentage heeft vastgelegd van de omvang van anderstalige opleidingsonderdelen, om als anderstalige masteropleiding beschouwd te worden. De Vlaamse Regering legt het percentage vast van de omvang aan opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden initiële masteropleidingen als voorwaarde om als anderstalige initiële masteropleiding beschouwd te worden voor de toepassing van de bepaling van het maximumpercentage van 35%. Het vast te stellen percentage ligt tussen 50% en 66%²⁷.

2.3. Postinitiële opleidingen

De hogescholen en universiteiten hebben de vrijheid om de onderwijstaal te bepalen voor de bachelor-na-bacheloropleidingen, de master-na-masteropleidingen, de postgraduaatsopleidingen en in de onderwijs- en andere studieactiviteiten die in het kader van permanente vorming als nascholing of bijscholing worden georganiseerd²⁸.

²⁷ Artikel II.266, §2

²⁸ Artikel II.267

2.4. Monitoring van het anderstalige aanbod

Jaarlijks wordt een evaluatie gemaakt van²⁹:

- de verhouding van de omvang van het aantal aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, ten opzichte van de totale omvang van het aantal aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen;
- het aandeel van de omvang van anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het gevolgde opleidingstraject van afgestudeerden in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.

Als uit de monitoring zou blijken dat meer dan 33% van het aantal afgestudeerden in een niet-anderstalige initiële bachelor- c.q. masteropleiding meer dan 18,33% c.q. 50% van hun studiepunten verworven hebben in opleidingsonderdelen in een andere taal dan het Nederlands, dan wordt deze opleiding beschouwd als een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding.

De voorgaande regeling wordt ook toegepast als uit de evaluatie blijkt dat gedurende 2 opeenvolgende academiejaren ten minste 25% en ten hoogste 33% van het aantal afgestudeerden in een niet-anderstalige initiële bachelor- c.q. masteropleiding meer dan 18,33% c.q. 50% van hun studiepunten verworven hebben in opleidingsonderdelen in een andere taal dan het Nederlands.

Voor de berekening van de grenzen van 18,33% c.q. 50% worden de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs, niet meegeteld.

De hogeronderwijsinstellingen moeten voor deze opleidingen een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding aanbieden vanaf het academiejaar volgend op het academiejaar waarin de resultaten van de evaluatie beschikbaar zijn.

De eerste evaluatie heeft betrekking op de afgestudeerden voor de masteropleidingen met een studieomvang van 60 studiepunten in het academiejaar 2013-2014 en op de afgestudeerden voor de masteropleidingen met een studieomvang van meer dan 60 studiepunten in het academiejaar 2014-2015. Voor de bacheloropleidingen heeft de eerste evaluatie betrekking op de afgestudeerden in het academiejaar 2015-2016.

Om de monitoring goed uit te voeren is het belangrijk dat het aanbod van anderstalige opleidingen en het aantal anderstalige opleidingsonderdelen eenduidig gekend zijn. De overheid heeft een vernieuwde databanktoepassing Databank Hoger Onderwijs DHO 2.0 uitgewerkt. Zodra het technisch mogelijk is, kunnen onder andere de decretaal

²⁹ Artikel II.268

opgelegde data van de monitoring aangeleverd worden via DHO 2.0. De uitrol hiervan is voorzien voor het academiejaar 2016-2017.

2.5. Voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering

2.5.1. ONDERWIJZEND PERSONEEL³⁰

Zoals eerder aangehaald is de versoepeling van de taalregelgeving gekoppeld aan een aantal strikte voorwaarden. Om de kwaliteit van het anderstalig onderwijs te garanderen, wordt van het onderwijzend personeel dat doceert verwacht dat zij taalvaardig zijn om in de betreffende taal op een correcte wijze te communiceren met de studenten en dat de vereiste kennis adequaat wordt overgedragen op een hoog niveau. Voor het bepalen van het adequate niveau wordt verwezen naar de “ERK-niveaus”. Het ERK is het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. Dit kader deelt de kennis van een bepaalde taal op in drie niveaus: A, B en C, die dan nog onderling worden opgesplitst in 1 en 2 (overzicht zie bijlage 3).

Dit betekent dat elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, dat opleidingsonderdelen doceert in een andere taal dan het Nederlands die taal moet beheersen op het ERK-niveau C1. Dit vereiste beheersingsniveau van de onderwijstaal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen, waaruit blijkt dat het personeelslid de onderwijstaal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een diploma secundair onderwijs of een bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in de onderwijstaal waarin hij doceert, in een instelling waarin die taal de onderwijstaal is.

Voor personeelsleden die doceren in de kunstopleidingen (opleidingen behoren tot de studiegebieden Muziek en podiumkunsten of Audiovisuele en beeldende kunst) is een afwijking voorzien: voor deze docenten is de beheersing van het Frans of Engels op ERK-niveau B1 voldoende.

Aan hogergenoemde voorwaarden moet voldaan zijn voor 15 februari 2015. In de oorspronkelijke regeling werd vooropgesteld dat alle docenten over de nodige getuigschriften moesten beschikken vanaf het academiejaar 2013-2014. Het bleek echter niet mogelijk om deze deadline te behalen. Daarom heeft de Vlaamse Regering beslist om de datum te verschuiven naar 15 februari 2015 (aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV).

Voor de leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, die niet doceren in het Nederlands, moet een taalbeheersingsniveau ERK-niveau B2 in de Nederlandse taal worden aangetoond. Het vereiste beheersingsniveau van de

³⁰ Artikel II.270

Nederlandse taal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen waaruit blijkt dat het personeelslid de Nederlandse taal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een Nederlandstalig bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in een niet-anderstalige opleiding.

Aan die voorwaarde moet voldaan worden binnen 3 jaar na de aanstelling of op het moment van de benoeming.

Het is ook de taak van de instellingen om voor de leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel te voorzien in aangepaste voorzieningen, waaronder een toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.

2.5.2. STUDENTEN³¹

De decreetgever heeft bepaald dat de hogeronderwijsinstellingen moeten voorzien in de mogelijkheid dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen.

De instellingen hebben ook de verplichting om in taalbegeleidingsmaatregelen te voorzien in het opleidingsprogramma van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of in het opleidingsprogramma van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen.

Deze taalbegeleidingsmaatregelen kunnen bestaan uit:

- taalopleidingsonderdelen (met inbegrip van taalvakken) die aangeboden worden binnen het pakket van verplichte opleidingsonderdelen of als een verplicht keuzevak;
- taalbegeleidingsmaatregelen die geïntegreerd worden in de anderstalige opleidingsonderdelen en voorzien in een actieve begeleiding van de studenten. Ze moeten voor de studenten duidelijk herkenbaar zijn in het opleidingsonderdeel.

In twee gevallen kan van bovengenoemde voorwaarde worden afgeweken:

1. als in het geval van een aansluitende masteropleiding de taalbegeleidingsmaatregelen opgenomen zijn in de voorafgaande bacheloropleiding;
2. als in het geval van een niet-aansluitende masteropleiding de taalbegeleidingsmaatregelen opgenomen zijn in het voorbereidingsprogramma of in het schakelprogramma.

Verder moeten de hogeronderwijsinstellingen voor de studenten ook voorzien in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.

³¹ Artikel II.271

De studenten hebben het recht om wat betreft een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands wordt gebruikt, en waarvoor in dezelfde opleiding geen equivalent in het Nederlands wordt gedoceerd, het examen in het Nederlands af te leggen. Dit geldt niet voor de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs. Dit recht geldt ook niet als het gaat over anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen.

2.5.3. ALGEMENE BEPALING

Elk instellingsbestuur stelt, na raadpleging van de studenten, een gedragscode op en legt een taalregeling vast voor studenten en docenten in het onderwijs- en examenreglement³².

2.6. Overgangsregeling met betrekking tot de taalregelgeving

De decreetgever heeft twee overgangsmaatregelen ingeschreven:

1. Overgangsregeling met betrekking tot de opleidingen³³ en;
2. Overgangsregeling met betrekking tot de leden van het onderwijzend personeel en het academisch personeel belast met een onderwijsopdracht³⁴.

2.6.1. OVERGANGSREGELING MET BETREKKING TOT DE OPLEIDINGEN

De initiële bachelor- en masteropleidingen met een taalequivalent die voor de start van het academiejaar 2013-2014 bestaan, zijn vrijgesteld van de vastgelegde procedure (artikel II.263) om een aanvraag in te dienen bij de Commissie Hoger Onderwijs om een anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen aan te bieden.

De initiële masteropleidingen van 60 studiepunten c.q. meer dan 60 studiepunten die voor de start van het academiejaar 2013-2014 bestaan en die op grond van de decretaal vastgelegde bepalingen anderstalig zijn (artikel II.261) en nog geen taalequivalent hebben, moeten binnen de 2 c.q. 3 jaar na de start van het academiejaar 2013-2014 de procedure doorlopen hebben om een anderstalige opleiding te mogen aanbieden bij de Commissie Hoger Onderwijs (artikel II.263).

³² Artikel II.272

³³ Artikel II.388

³⁴ Artikel II.389

2.6.2. OVERGANGSREGELING MET BETREKKING TOT ONDERWIJZEND PERSONEEL

Van de volgende leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, wordt het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal (artikel II.270, §2) vermoed aanwezig te zijn:

1° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 benoemd zijn;

2° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 aangesteld zijn met het oog op een vaste benoeming zoals vermeld in artikel V.28 en V.29 van de Codex Hoger Onderwijs³⁵;

3° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 aangesteld zijn voor onbepaalde duur.

De bovengenoemde data werden aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV.

³⁵ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14650>

3. DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN

Het besluit van 11 juni 2004 van de Vlaamse Regering betreffende de regeling van de wijze van verantwoording van het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands³⁶ gaf uitvoering aan de bestaande taalregels voor 2013-2014. In dit besluit is op gedetailleerde wijze bepaald welke onderdelen minimaal moesten vermeld worden in de taalrapportering. Een onderdeel van die verantwoording was de beschrijving van de doelstellingen en resultaten. Voornoemd besluit heeft geen rechtsgrond meer door de gewijzigde taalregeling vanaf 2013-2014.

In de gewijzigde taalregeling heeft de decreetgever niets expliciet bepaald m.b.t. de rapportering over de doelstellingen en resultaten die de instellingen beogen met hun taalbeleid. In het kader van de monitoring van het taalgebruik is het belangrijk om een beeld te hebben van het taalbeleid van een instelling. In dat opzicht werd gevraagd (zie sjabloon bijlage 2) om in de taalrapportering ook de doelstellingen en resultaten te beschrijven die worden beoogd met het taalbeleid, met voornamelijk de vraag naar welke specifieke accenten de instelling vooropstelt.

Hierna volgt samenvattend een weergave, vooreerst voor de universiteiten en vervolgens voor de hogescholen, van de meegedeelde informatie.

In de taalrapportering van de *Universiteit Antwerpen* wordt voor dit luik aangegeven dat de nota 'onderwijstaal' kadert binnen de beleidsverklaring, waarin de nadruk wordt gelegd op internationalisering als een kwaliteitsverhogend transformatieproces. De toetssteen voor de evaluatie van de keuze voor de taal van een opleiding of opleidingsonderdeel is dan ook de kwaliteit van het academisch werk. Voor de bacheloropleiding gaat de voorkeur naar het Nederlands als aangewezen onderwijstaal. Voor de master geldt zowel het Nederlands als een andere taal als voorkeurtaal. Specifiek wordt door de universiteit ingezet op kosteloze taalbegeleiding academisch Nederlands.

Verder gaat de universiteit in op de bereikte resultaten: slaagcijfers Taaltest C1 (werkwijze en aantallen) en slaagcijfers taaltest B2 (werkwijze en aantallen).

De *Universiteit Gent* beklemtoont het belang van het Nederlands als wetenschappelijke taal in het kader van het versterken van de taal- en cultuurdiversiteit wat één van de actiepunten en ook troeven is van de Europese Unie. Zij willen hiertoe een bijdrage bieden door het belang van het Nederlands te benadrukken. Daarnaast wijzen ze op de noodzaak van het gebruik van andere talen en meer bepaald het Engels als de belangrijkste taal in het kader van wetenschappelijke publicaties en studentenmobiliteit. Zij geeft ook aan in hoeveel Nederlandstalige opleidingen, hoeveel opleidingsonderdelen in een andere taal worden opgegeven voor de twee categorieën: taal is onderwerp en taal is meerwaarde.

³⁶ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13543>

De *Katholieke Universiteit Leuven* benadrukt het belang van het aanbieden van anderstalige opleidingsonderdelen gezien het groeiend internationaal karakter van het studentenpubliek. Hierdoor kunnen ook Vlaamse studenten kennismaken met een Europese en internationale context.

Bij het luik over de voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering geven zij meer uitleg over de maatregelen wat de taalbeheersing van het onderwijzend personeel en de studenten betreft.

De *Vrije Universiteit Brussel* geeft aan dat het taalbeleid zich situeert op meerdere niveaus:

- niveau curriculum (uitbouwen van anderstalig aanbod);
- niveau student (aanbieden van taalbegeleiding en taalvakken);
- niveau docent (de taaltesten).

Bij het luik over de voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering geven zij meer uitleg over de maatregelen wat de taalbeheersing van het onderwijzend personeel en de studenten betreft.

De universiteit geeft ook een uitgebreid overzicht van de anderstalige opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot voorwerp hebben en die in een vreemde taal worden gedoceerd op grond van meerwaarde. Zij berekenen ook het percentage ten opzicht van de Nederlandstalige opleidingsonderdelen en geven cijfers over de nationaliteit van het studentenpubliek dat deze anderstalige opleidingsonderdelen volgt.

De *Universiteit Hasselt* meldt dat in het academiejaar 2013-2014 een nieuw taalbeleidsplan is opgesteld. De nadruk wordt gelegd op het belang van 'employability skills' in haar onderwijsconcept, waarbij het belang van talen voor het afnemend veld wordt onderstreept.

Er werden concreet doelstellingen geformuleerd in het taalbeleidsplan ten aanzien van:

- studenten: academisch Nederlands voor startende Vlaamse studenten; basiskennis van het Nederlands op korte tijd voor internationale studenten; mogelijkheden voor de taalkennis te testen en bij te scholen (ook op hoger niveau om internationaal inzetbaar te zijn);
- docenten en onderzoekers: taalkennis op ERK niveau C1 voor het onderwijzend en het academisch personeel wat onderwijstaal betreft en op ERK niveau B2 voor wat de bestuurstaal het Nederlands betreft; en
- het personeel: beheersen van de Engelse taal op ERK niveau B1-B2 en het stimuleren van kennis van vreemde talen.

De universiteit rapporteert verder gedetailleerd over de werkwijze en de bereikte aantallen wat de vooropgestelde taal kennisniveaus betreft voor de diverse doelgroepen. Er wordt specifiek gewezen op het project "begeleiding en overgang SO-HO".

Samenvattend kan gesteld worden dat de universiteiten in het kader van de internationalisering van het onderwijs, volop hebben ingezet met hun taalbeleid op de kwaliteit van de taalkennis (zowel wat de bestuurstaal als de onderwijstaal betreft) van

hun studenten, docenten en personeel, met het oog op het bereiken van een kwalitatief hoog niveau.

Wat deze doelstelling betreft heeft de decreetgever alleszins door de strikte formulering van voorwaarden een geheel positief proces op gang gebracht, dat niet anders kan dan resulteren in meer kwaliteitsvol hoger onderwijs. Zowel de instellingen als de studenten hebben hier baat bij. Meer uitgebreide informatie over de naleving van deze decretale voorwaarden inzake de kwaliteit wordt gegeven onder de rubriek 7. Voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering.

Ook de hogescholen hebben gerapporteerd over de doelstellingen en resultaten van hun taalbeleid. Een samenvattend overzicht volgt hierna:

De *Artesis Plantijn Hogeschool* geeft aan dat zij inzetten op drie sporen: taalondersteuning voor studenten in de vorm van workshops en individuele begeleiding, professionalisering van de lesgevers op gebied van taalgericht vakonderwijs, taalscreenings. Zij voegen bij de rapportering als bijlage 1 het rapport van het Taalpunt met de concrete verwezenlijkingen op dat vlak. Het eerste jaar werd hard gewerkt aan het uitwerken van een degelijke werking voor een centrale dienst rond Taalbeleid en Taalondersteuning, het Taalpunt voor AP.

De *Arteveldehogeschool* werkt verder aan het eerder uitgezet taalbeleid met drie krachtlijnen:

- taalondersteuning voor elke student;
- screening en sensibilisering zijn noodzakelijk;
- de drempels voor taalondersteuning zo laag mogelijk houden.

In 2012 werd een model van taalcoaching uitgewerkt om het taalbeleid te visualiseren. In de visie voor 2014-2019 wordt gestreefd naar een duurzaam, breed, gedifferentieerd en expliciet taalbeleid: inzetten op taalontwikkeld lesgeven en taalstrategieën van studenten, benutten van sociaal potentieel van medestudenten en tegemoetkoming aan behoeften van specifieke doelgroepen.

De *Erasmushogeschool* heeft als doelstelling de ontwikkeling van een breed taalbeleid met aandacht voor internationalisering en diversiteit vooropgesteld. Deze doelstelling werd ingegeven door twee veranderingen:

- een profielverandering van de instromende studenten populatie wat betreft talenkennis (meer divers meertalig profiel);
- de vraag naar de ontwikkeling van meertalige en interculturele competenties bij de afgestudeerden onder impuls van het Europees beleid en op vraag van het werkveld.

In de context van deze doelstelling werden 4 actiepunten geformuleerd:

- tegen 2015: het opzetten van een systeem dat verwerven van het taalcertificaat C1 voor docenten faciliteert;
- tegen 2016: vormen van onderwijzend personeel op het vlak van taalontwikkeld lesgeven; afstemmen van leer materiaal en schrijfp opdrachten om een gevorderd

Nederlands taalgebruik bij studenten te garanderen; in elke opleiding een aanbod van anderstalige opleidingsonderdelen.

Specifiek voor het academiejaar 2013-2014 werd een workshop taalontwikkelen gegeven gerealiseerd en werd bij vier opleidingen gestart met een leerlijn taal. De hogeschool wijst wel op een terugval van het aanbod anderstalige opleidingsonderdelen in 2013-2014 wegens de hoge eisen inzake taalkennis (C1- attesten).

De *Hogere Zeevaartschool* wijst onder deze rubriek op de taalvoorschriften die op haar van toepassing zijn. De bestuurstaal is het Nederlands en de onderwijstaal is het Nederlands en het Frans.

De *Hogeschool Gent* wijst inzake het taalbeleid op een brede en geïntegreerde aanpak, wat inhoudt dat de nadruk ligt op taalvaardigheidsontwikkeling van studenten geïntegreerd in het curriculum (vb. taalontwikkelen lesgeven). Daarnaast worden meer specifieke acties ondernomen gericht op bepaalde doelgroepen (vb. anderstalige studenten). De extra curriculaire taalbegeleiding heeft een ondersteunende en adviserende rol (zelftesten met begeleiding van taalcoach en groepsbegeleiding). De hogeschool wijst bij de realisaties ook op de organisatie van de “internationale week” waarbij studenten les krijgen van anderstalige docenten.

De *Hogeschool PXL* geeft aan dat de onderwijstaal in de opleidingen en ook van de meeste opleidingsonderdelen (met uitzondering van de taalopleidingsonderdelen) het Nederlands is. Het gebruik van een vreemde taal wordt in het eerste opleidingsjaar vermeden. Het aangegeven maximum van 18,33 % wordt nooit overschreden. Het aanmoedigen van het aanbieden van anderstalige opleidingsonderdelen voor uitwisselingsstudenten wordt wel aangemoedigd bv. in de vorm van een ‘international classroom’. Als concrete resultaten wordt gewezen op het aantal anderstalige opleidingsonderdelen in de betreffende opleidingen en op het lesaanbod voor buitenlandse uitwisselingsstudenten.

De *Karel de Grote-Hogeschool* wijst er op dat opleidingen elk vanuit hun expertise domein en in afstemming met hun werkveld vorm geven aan een intercultureel en internationaal denken en handelen. Ook wil de hogeschool een interessante internationale partner zijn en het opleidingsaanbod internationaal op kaart zetten. Eén van de elementen om dit te realiseren is het aanbieden van anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige opleiding.

De *Katholieke Hogeschool Vives Noord* en de *Katholieke Hogeschool Vives Zuid* geven aan dat het uitwerken en het uitrollen van een taalbeleid een concreet initiatief is dat kadert in de doelstelling om het welbevinden in het hoger onderwijs voor alle doelgroepen te bevorderen. De beide hogescholen werken sinds het academiejaar 2013-2014 samen aan een geïntegreerd taalbeleid vb. wat begeleiding van taalzwakke studenten betreft. De gemeenschappelijke krachtlijnen betreffen:

- het taalbeleid is er voor elke student (en niet enkel voor de allochtoon of anderstalige student);
- opleidingen zetten in op taalscreening en sensibilisering;
- taalstimulerend doceren (lage drempels voor taalondersteuning).

De *LUCA School of Arts* wenst in het kader van 'internationalisation at home' te stimuleren dat een aantal keuzeopleidingsonderdelen in het Engels wordt aangeboden. Door leerinhouden en lesmateriaal in het Engels aan te bieden worden studenten geconfronteerd met een breder en internationaler perspectief, en kunnen ze ook hun communicatieve vaardigheden verbeteren. Ook de interactie met uitwisselingsstudenten zorgt voor een verbreding van de competenties. De instelling wijst als resultaat ook op de deelname aan een Erasmus Mundus programma dat kadert in de internationaliseringsstrategie van de opleiding Audiovisuele Kunsten.

Odisee geeft aan dat beslissingen inzake taalbeleid worden genomen in functie van het internationaliseringsbeleid van de hogeschool. De keuze voor het gebruik van andere talen dan het Nederlands is gebaseerd op volgende overwegingen:

- nood aan het verwerven van een interculturele competentie;
- bevorderen van meertaligheid;
- nood aan het verwerven van de competentie internationale gerichtheid;
- de kennis van het Engels is voor afgestudeerden een voorwaarde van tewerkstelbaarheid.

De volgende internationaliseringsdoelstellingen zijn daarbij relevant:

Engelstalige programma's specifiek voor het internationaal publiek in Brussel; integratie van buitenlandse en Vlaamse studenten via o.m. inzetten van anderstalig personeel en verhogen van de taalcompetentie van Vlaamse lesgevers; ontwikkeling van de Nederlandse taal van inkomende/anderstalige studenten; kansen voor studenten bieden om hun kennis van de andere taal te verbeteren.

Als bereikte resultaten wordt gewezen op het professionaliseringstraject voor docenten en het gerealiseerde aanbod van Engelstalige modules voor inkomende uitwisselingsstudenten.

Thomas More Kempen en Thomas More Mechelen-Antwerpen geven aan te kiezen voor een breed en geïntegreerd talenbeleid op maat van de opleidingen. Het verwerven van een taal en taalvaardigheid als competentie is noodzakelijk om de curriculum doelstellingen te behalen. Er wordt ingezet op taalontwikkelen lesgeven.

Het anderstalig aanbod (Engels) blijft wel beperkt en is uitsluitend gericht op het faciliteren van studentenuitwisselingen binnen het regulier onderwijsproces van de basisopleiding. Dit biedt ook de mogelijkheid voor Vlaamse studenten om bepaalde keuzeopleidingsonderdelen in een internationale groep in het Engels te volgen.

De hogescholen *UC Leuven en UC Limburg* geven aan dat het taalbeleid tegemoet komt aan de decretale opdracht. Een aantal opleidingsonderdelen worden in een andere taal gedoceerd of hebben een andere taal als voorwerp van studie. Er worden ook andere

initiatieven ontwikkeld om de internationale dimensie in het onderwijsbeleid van de hogescholen op te nemen met het oog op het aantrekken van buitenlandse studenten en het creëren van een internationale omgeving.

UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen geeft aan alle studenten te ondersteunen in het behalen van de basiscompetenties waaronder taalvaardigheid. Het taalvaardigheidsonderwijs wordt inclusief in de hele opleiding aangeboden. Er worden ook maatregelen genomen om anderstalige of taalzwakke studenten te ondersteunen.

Samenvattend kan gesteld worden dat ook de hogescholen in het kader van de internationalisering van het onderwijs, meer inzetten op het ondersteunen van het verwerven van de noodzakelijke kwalitatieve taalcompetenties/kennis door docenten en studenten.

Bij de hogescholen wordt de nadruk gelegd op een geïntegreerde aanpak van het taalbeleid waarbij de taalvaardigheidscompetenties die deel uitmaken van de curriculumdoelstellingen inclusief doorheen de opleiding moeten verworven worden. Zo wordt ook extra aandacht besteed aan het “taalontwikkelen lesgeven”.

4. ANDERSTALIG INITIEEL ONDERWIJSAANBOD

De hogeronderwijsinstellingen kunnen in de initiële bachelor- en masteropleidingen een andere onderwijstaal dan het Nederlands gebruiken³⁷, mits het respecteren van de decretaal vooropgestelde taalregels.

In de volgende gevallen kan een instelling opleidingsonderdelen in een initiële bachelor- en masteropleiding in een andere taal dan het Nederlands aanbieden:

1. opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd;
2. opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gastprofessoren;
3. anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs;
4. opleidingsonderdelen waar uit de expliciet gemotiveerde beslissing de meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt.

De mogelijkheid om bepaalde categorieën van opleidingsonderdelen in een andere taal te doceren was reeds in de bestaande taalregelgeving voor 2013-2014 opgenomen. Voor wat betreft het derde punt is expliciet toegevoegd dat het de studenten zijn die het initiatief nemen om anderstalige opleidingsonderdelen in een andere hogeronderwijsinstelling te volgen, dit uiteraard met de toestemming van de eigen instelling.

Het vierde punt laat een instelling toe te kiezen voor een andere taal dan het Nederlands, maar enkel na een expliciet gemotiveerde beslissing om in een andere taal te doceren, waaruit de meerwaarde voor de studenten en de maatschappij en de functionaliteit moet blijken. Wat deze categorie betreft werd motivering op basis van meerwaarde voor het afnemend veld toegevoegd. Verder onder punt 4.1 wordt hierover gerapporteerd.

Voor de taalrapporteringen vóór 2013-2014 werd aan de hogeronderwijsinstellingen onder meer gevraagd een overzicht te geven van de opleidingsonderdelen die in een andere onderwijstaal dan het Nederlands werden aangeboden, met specificering van de taal in kwestie, het aantal studiepunten en de naam van de opleiding, zoals bepaald in het toen geldende besluit van de Vlaamse Regering van 11 juni 2004³⁸. Bij fundamentele wijzigingen of nieuwe gegevens t.o.v. vorige jaren, volstond het om de wijzigingen mee te delen.

In tegenstelling tot de vroegere regelgeving heeft de decreetgever gedefinieerd wanneer een initiële bachelor- of masteropleiding anderstalig is: meer dan 18,33% anderstalige opleidingsonderdelen in een modeltraject van een initiële bacheloropleiding, en meer dan 50% anderstalige opleidingsonderdelen in een modeltraject van een initiële masteropleiding.

³⁷ Artikel II.261 van de Codex Hoger Onderwijs

³⁸ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13543>

De hogeronderwijsinstellingen hebben aldus de mogelijkheid om maximum 18,33% in een initiële bacheloropleiding en maximum 50% in een initiële masteropleiding opleidingsonderdelen te doceren in een andere taal dan het Nederlands³⁹.

Voor de berekening van de voormelde grenzen worden de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs, niet meegeteld.

Voor de initiële bacheloropleidingen betekent dit dat de bestaande grens van 10% versoepeld is naar 18,33% sinds het academiejaar 2013-2014. Zodoende hebben zij ruimte in het kader van de uitwisseling van studenten om een geheel semester in een andere taal te doceren. Voor de masteropleidingen is de opgelegde grens van 50% nieuw sinds 2013-2014.

Voor de taalrapporteringen vóór 2013-2014 werd aan de hogeronderwijsinstellingen gevraagd hoe zij aan de beperking van 10% tegemoetkwamen, en werd een opsomming gevraagd per opleiding van het percentage anderstalige opleidingsonderdelen aangeduid in verhouding tot het gehele opleidingsprogramma.

In het kader van de planlastvermindering voor de instellingen, en in het vooruitzicht van de vernieuwde Databank Hoger Onderwijs 2.0 is deze uitgebreide informatie over de anderstalige opleidingsonderdelen niet meer opgevraagd aan de hogescholen en universiteiten voor de opmaak van de taalrapportering 2013-2014. De naar aanleiding van de vroegere rapportering meegedeelde informatie was ook niet altijd éénduidig. Van zodra DHO 2.0 operationeel is zullen de instellingen op niveau van de inschrijving van de opleidingsonderdelen extra moeten aangeven wat de taal van het opleidingsonderdeel is waarvoor de student is ingeschreven en ingeval van een anderstalig opleidingsonderdeel, welke van de vier afwijkingen aan de orde is. Meer uitleg over de Databank Hoger Onderwijs 2.0 vindt u terug in hoofdstuk 6 'Monitoring van het anderstalig initieel aanbod'.

4.1. Aard van de expliciet gemotiveerde beslissingen

Via het taalsjabloon (zie bijlage 2) werd aan de hogeronderwijsinstellingen gevraagd een overzicht te geven van de aard van de gemotiveerde beslissingen van de anderstalige opleidingsonderdelen waaruit de meerwaarde voor de studenten en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt.

Hierna is een exemplarische opsomming gevoegd van de motiveringen per instelling zoals ze werden weergegeven in hun taalrapporten:

³⁹ Artikel II.261, §3 van de Codex Hoger Onderwijs

<p>Universiteit Antwerpen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Internationalisation@home; - curriculum voor de Erasmusstudenten; - meer mogelijkheden voor uitwisselingsstudenten; - de kennis verruimen voor de reguliere studenten, - de kruisbestuiving tussen de kennis van de buitenlandse studenten en de studenten van de instelling; - de studenten vertrouwd maken met de terminologie in hun vakgebied; - de arbeidsmarkt waar de afgestudeerden terecht kunnen is internationaal en heeft het Engels als voertaal; - meer kansen op de arbeidsmarkt; - studenten vertrouwd maken met de belangrijkste wetenschappelijke talen, o.a. in de geglobaliseerde wetenschappelijke wereld; - aantrekken van buitenlandse studenten, zodat de opleiding een grotere pool heeft van potentiële doctoraatstudenten waaruit ze kan rekruteren; - samenwerking versterken met andere buitenlandse universiteiten; - aantrekken van internationaal academisch personeel; - publicaties in vooraanstaande tijdschriften gebeurt hoofdzakelijk in het Engels.
<p>Universiteit Gent</p>	<ul style="list-style-type: none"> - onderwijsinternationalisering; wetenschappelijk onderzoek waarbij Engels de voertaal is; - taalkennis van de studenten aanscherpen en hen voorbereiden op de internationale praktijk en op het vakspecifieke Engelstalig jargon; - internationale dimensie van bepaalde opleidingen benadrukken; - internationalisering van het onderzoeksdomein; - toegankelijk maken voor buitenlandse studenten; - spreektaal van de docenten in bepaalde opleidingsonderdelen; - internationale werkomgeving.
<p>Universiteit Hasselt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - studentenuitwisseling en –mobiliteit, Erasmusprogramma’s; - vakspecifieke kennis van het Engels wordt beschouwd als een voorwaarde om het beroep te kunnen uitoefenen en voor verdere professionalisering; - forumtaal van het wetenschapsdomein en de bijhorende (top)literatuur; - het vertrouwd maken van studenten met de onderzoeksredenering en praktijken die in een internationale en anderstalige context gebeuren; - beoogd beroepsprofiel en tewerkstellingsmogelijkheden.
<p>Katholieke Universiteit Leuven</p>	<p>Meerwaarde voor de studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertrouwd geraken met de internationale forumtaal van de discipline in een wetenschappelijke context; - colleges verzorgd door docenten die internationale ervaring hebben en die vertrouwd zijn met andere culturen, en onderwijs verstrekt door vooraanstaande buitenlandse gastprofessoren met een bijzondere expertise in de discipline; - bevordering van de integratie tussen Vlaamse en buitenlandse studenten binnen het programma; - mogelijkheid om studenten met verschillende culturele perspectieven rechtstreeks in aanraking te brengen, en waardevol voor de internationale contacten tussen studenten; - meerwaarde voor bachelorstudenten om reeds een opleidingsonderdeel in het Engels te kunnen volgen, als voorbereiding op de masteropleiding.

	<p>Meerwaarde voor het afnemend veld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertrouwd geraken met de internationale forumtaal van het afnemend veld en met de specifieke anderstalige vakterminologie; - grondige talenkennis en kennis van het internationale vakjargon vergroot de nationale en internationale inzetbaarheid op de arbeidsmarkt; - bij sterk internationaal gerichte sectoren is het belangrijk dat de studenten voldoende met de in deze sector gangbare taal geconfronteerd worden en zich deze eigen maken; - belang van het inbouwen van Engelstalige opleidingsonderdelen voor opleidingen waarbij een zeer groot aandeel van de afgestudeerden terecht komt in multinationale ondernemingen die doorgaans het Engels als voertaal hebben. <p>Meerwaarde voor de functionaliteit van de opleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertrouwd geraken met de Engelse terminologie die gebruikt wordt in de meeste wetenschappelijke handboeken, tijdschriften en softwarepakketten, onderzoek en vakjargon; - de leerresultaten van de opleiding noodzaken dat de studenten in contact komen met een internationale context en vertrouwd zijn met andere culturen; - verrijking van de colleges door de aanwezigheid van buitenlandse studenten; - anderstalige opleidingsonderdelen uit anderstalige opleidingen die inhoudelijk een sterke meerwaarde betekenen voor het eigen programma; - voor bepaalde opleidingen en beroepenvelden waarbij het bronnenmateriaal voor een groot deel anderstalig is, is het functioneel en wenselijk om het opleidingsonderdeel in deze taal te organiseren; - de discipline is gericht op een internationale topic; - de leerresultaten van de opleiding stellen voorop om het denken, communiceren en handelen van de studenten in een internationale context te ontwikkelen en te optimaliseren; - opleidingsonderdelen gericht op internationale onderwijssamenwerking; - kennis van internationale forumtaal als één van de doelstellingen van de opleiding.
<p>Vrije Universiteit Brussel</p>	<ul style="list-style-type: none"> - studenten beter voorbereiden op een internationale mobiliteit en ook het gebruik van Engelse vakliteratuur en het schrijven van verhandelingen zoals bijvoorbeeld een masterthesis c.q. (onderzoeks)rapport zal hiermee worden gefaciliteerd; - de mogelijkheid om een internationale stage te volgen (in het kader van mobiliteit of het schrijven van een verhandeling) is een belangrijke meerwaarde; - op basis van een Engelstalige masteropleiding zal een integratie in de internationale onderzoeksgemeenschap gemakkelijker verlopen; - Gelet op de aanwezigheid in en rond Brussel van een toenemend aantal (internationale) bedrijven waar Engels meer en meer de interne voertaal is, betekent dit voor de afgestudeerden een belangrijk pluspunt op de arbeidsmarkt; - de gehanteerde handboeken, zeker van de opleidingsonderdelen in de masteropleiding, evenals de gespecialiseerde literatuur (wetenschappelijke artikelen, presentaties, ..) zijn in het Engels.

	<ul style="list-style-type: none"> - de belangstelling van uitgaande Erasmusstudenten gaat voornamelijk naar programma's en instellingen waar Engels de onderwijstaal is; - voor inkomende Erasmusstudenten (en internationale studenten in het algemeen) is het belangrijk hen voldoende anderstalige opleidingen en opleidingsonderdelen te kunnen aanbieden.
Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen	<p>Meerwaarde voor de studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het aanleren van taalcompetenties buiten de grenzen van een taalvak; - het opleidingsonderdeel heeft in de dagdagelijkse praktijk een gangbaar vakjargon in de Engelse taal; - het onderwerp van het opleidingsonderdeel leent zich ertoe: de voertaal binnen de Europese instellingen en binnen de Europese unie is het Engels; - naslagwerken, softwarepakketten en literatuur zijn in het Engels; - de mogelijkheden tot internationale contacten en ervaringen worden opengetrokken; - intercultureel aspect; - inkomende Erasmusstudenten: via groepswerk elkaars denkkader beter leren kennen. <p>Functionaliteit van de opleiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internationalisering at home; - Engelstalig leertraject organiseren waaraan uitwisselingsstudenten kunnen participeren.
Arteveldehogeschool	De opleidingsonderdelen in een andere taal (Engels) zijn over het algemeen niet verplicht voor de studenten en vallen binnen een keuzetraject. Deze opleidingsonderdelen/trajecten zijn ofwel ontstaan vanuit een Intensive Programme ofwel onderdeel van een internationaal uitwisselings-traject.
Erasmushogeschool	<ul style="list-style-type: none"> - de eigen studenten volgen samen les met de internationale studenten en werken samen aan groepswerken wat een meerwaarde geeft voor beide groepen wat betreft inhoudelijke verrijking en interculturele competenties; - het verwerven van de specifieke taal uit de beroepscontext: brieven, mails en presentaties maken in meerdere talen; - opleiding hotelmanagement: wordt meer en meer gekenmerkt door internationale standaarden, schaalvergroten elementen in hotelketens en standaardpublicaties van Angelsaksische oorsprong; - het vakjargon is in het Engels; - de kennis van het Frans en Engels wordt vereist in het werkveld; - opleiding voeding- en dieetleer: studenten komen tijdens stages en later in het werkveld in contact Franstalige patiënten.
Hogeschool Gent	<ul style="list-style-type: none"> - het realiseren van een intense samenwerking tussen de inkomende uitwisselingsstudenten en de eigen studenten; - het bieden van zo veel mogelijk internationale ervaring in elke opleiding (Internationalisation@Home).
Hogeschool PXL	- lesaanbod voor buitenlandse uitwisselingsstudenten.
Hogeschool West-Vlaanderen	<ul style="list-style-type: none"> - internationaal karakter van de arbeidsmarkt; - instroom van buitenlandse studenten; - aanleren van vreemde taal- en beroepscompetenties; - typische karakter van het opleidingsonderdeel.
Karel de Grote-Hogeschool	<ul style="list-style-type: none"> - gemeenschappelijke opleidingsonderdelen met andere Europese hogeronderwijsinstellingen; - indien de specifieke kennis voornamelijk aanwezig is in het Engels, om

	<p>de studenten voor te bereiden om deze te kunnen hanteren in de toekomstige werkcontext;</p> <ul style="list-style-type: none"> - het gebruik van het Engels breder toepasbaar maken dan in de aangeboden taalvakken; - inkomende anderstalige studenten behoren expliciet tot de doelgroep.
LUCA School of Arts	<ul style="list-style-type: none"> - in het kader van het internationaliseringsbeleid; - aantrekken van internationale uitwisselingsstudenten; - de meerwaarde voor de Vlaamse studenten: studenten worden geconfronteerd met een breder en internationaler perspectief binnen hun vakgebied, ze kunnen ook hun communicatieve vaardigheden in die taal verbeteren; - interactie met de inkomende studenten: studenten verwerven een ruimer scala aan competenties die hen ten goede zullen komen als ze als pas afgestudeerde een eigen plaats binnen de internationale kunst- en/of vormgeverswereld proberen te verwerven.
Odisee	<ul style="list-style-type: none"> - internationaliseringsdoelstellingen; <p>internationalisering van de opleidingen: studenten adequaat voorbereiden op de mondiale samenleving, onder andere door de deuren open te zetten voor buitenlands talent (studenten en docenten);</p> <ul style="list-style-type: none"> - studenten stimuleren om een sterke internationale ambitie te koesteren, met een voldoende grote kennis van het Engels en andere vreemde talen, en voortbouwend op een hoogstaande beheersing van het Nederlands. Het bevorderen van meertaligheid is bovendien een fundamenteel onderdeel van het Europees beleid voor Hoger Onderwijs; - de internationale gerichtheid (incl. de kennis van andere talen) stimuleren door bijvoorbeeld uitwisselingen met buitenlandse instellingen, stages in het buitenland, buitenlandse studiebezoeken, volgen van colleges in een andere taal dan het Nederlands, interactie met anderstalige studenten/docenten, anderstalig studie- en referentiemateriaal - het Engels is niet alleen de lingua franca in de wetenschap en het wetenschappelijk onderzoek maar ook in vele economische, bedrijfstechnische en politieke relaties. Kennis van het Engels, naast kennis van de moedertaal, is daarom voor afgestudeerden haast een voorwaarde voor tewerkstelbaarheid.
Thomas More Kempen	<ul style="list-style-type: none"> - faciliteren van studentenuitwisselingen; - de studenten worden gestimuleerd om binnen het vakgebied internationaal te denken en te leren.
Thomas More Mechelen-Antwerpen	<ul style="list-style-type: none"> - faciliteren van studentenuitwisselingen; - de studenten worden gestimuleerd om binnen het vakgebied internationaal te denken en te leren.
UC Leuven	<ul style="list-style-type: none"> - buitenlandse studenten aantrekken; - internationale studieomgeving creëren.
UC Limburg	<ul style="list-style-type: none"> - faciliteren van studentenuitwisselingen; - de studenten worden gestimuleerd om binnen het vakgebied internationaal te denken en te leren.

Een aantal instellingen heeft, vermits niet van toepassing, geen specifieke opsomming van de aard van de gemotiveerde beslissingen van de anderstalige opleidingsonderdelen opgegeven in hun taalrapport:

- Katholieke Hogeschool Vives Noord;

- Katholieke Hogeschool Vives Zuid.

Zij hebben geen anderstalige opleidingsonderdelen (buiten de taalopleidingsonderdelen) waarvoor er geen Nederlandstalig equivalent of alternatief bestaat.

- UC Leuven Comenius lerarenopleidingen: ze hebben geen anderstalige opleidingsonderdelen in hun lerarenopleidingen. De studenten verwerven de nodige talige competenties, aangepast aan het onderwijsniveau waarvoor ze worden opgeleid: kleuteronderwijs, lager onderwijs, secundair onderwijs. De opleidingen in het studiegebied Onderwijs van de UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen zijn overgedragen aan de UC Leuven met ingang van het academiejaar 2015-2016⁴⁰.

- Hogere Zeevaartschool: aan de Nederlandstalige studenten wordt enkel onderwijs aangeboden in het Nederlands en de Franstalige studenten krijgen enkel Franstalig onderwijs aangeboden.

4.2. Anderstalig initieel aanbod op niveau van de Vlaamse Gemeenschap

Vanaf het academiejaar 2013-2014 heeft de decreetgever op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap maximumpercentages vastgelegd voor het aanbieden van anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen. Voor de anderstalige bacheloropleidingen is dit 6% en voor de masteropleidingen is dit 35%⁴¹. Het percentage van het anderstalig onderwijsaanbod moet jaarlijks worden vastgesteld. Het is een belangrijke indicator voor het groeipotentieel van het aantal anderstalige initiële opleidingen binnen de Vlaamse Gemeenschap.

De maximumpercentages wordt jaarlijks door de administratie berekend op basis van de door de Vlaamse Regering vastgelegde lijst met de bachelor- en masteropleidingen en afstudeerrichtingen die per instelling worden aangeboden⁴².

De percentages van het anderstalig initieel aanbod moeten gekend zijn voor het tijdstip dat de instellingen aanvragen kunnen indienen voor het organiseren van anderstalige opleidingen bij de Commissie Hoger Onderwijs⁴³. In 2013 moesten de instelling dergelijke aanvragen indienen voor 1 maart voor anderstalige opleidingen die zij wensten te organiseren ten vroegste vanaf het academiejaar 2013-2014. De naleving van de maximumpercentages vormen een onderdeel van de criteria op basis waarvan de Commissie Hoger Onderwijs een oordeel moet uitbrengen over de ingediende aanvragen tot het organiseren van een anderstalige bachelor- of masteropleiding.

Ingeval het aantal positieve beoordelingen van de Commissie Hoger Onderwijs zou leiden tot een eventuele overschrijding van de maximumpercentages, heeft de decreetgever voorzien dat de Vlaamse Regering een beslissing neemt over de beoordeelde dossiers op basis van een ranglijst opgesteld door de Commissie Hoger Onderwijs.

⁴⁰ Onderwijsdecreet XXV

⁴¹ Artikel II.266 van de Codex Hoger Onderwijs

⁴² Artikel II.102 van de Codex Hoger Onderwijs

⁴³ Artikel II.263 van de Codex Hoger Onderwijs

Bij de bepaling van de breuk worden alle initiële bachelor- en masteropleidingen meegenomen die de hogeronderwijsinstellingen organiseren in het desbetreffende academiejaar, met inbegrip van de equivalente opleidingen. Voor opleidingen die binnen een instelling op meerdere vestigingen worden aangeboden, wordt zowel voor het vaststellen van de teller als de noemer van de breuk het aantal vestigingsplaatsen geteld. Gezamenlijke georganiseerde opleidingen worden slechts eenmaal geteld.

Voor het vaststellen van de percentages wordt in de breuk geen rekening gehouden met de opleidingen die specifiek in internationale context worden georganiseerd (Erasmus Mundus, ICP's, ...), de anderstalige opleidingen of anderstalige afstudeerrichtingen die in het kader van een School of Arts worden aangeboden en waarvoor de Vlaamse Regering beslist heeft dat niet moet voorzien worden in een equivalente opleiding, en ten derde de anderstalige opleidingen die gezamenlijk met een instelling buiten de Vlaamse Gemeenschap worden georganiseerd, waarvoor de Vlaamse Regering op basis van een aanvraag ingediend door de instelling een afwijking van de equivalentieregel heeft toegestaan⁴⁴.

Het percentage werd voor de eerste maal vastgelegd voor 1 maart 2013 (tijdstip indienen aanvragen om een anderstalige initiële opleiding te mogen organiseren bij de Commissie Hoger Onderwijs) op basis van de aangeboden opleidingen in het lopende academiejaar 2012-2013. Als vertrekbasis voor de berekening werd de lijst van de bachelor- en masteropleidingen die per instelling worden aangeboden in het academiejaar 2012-2013, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 december 2012, gebruikt.

Voor de bepaling van de teller voor de anderstalige initiële bacheloropleidingen 2012-2013 is rekening gehouden met de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige bacheloropleidingen met taalequivalent.

Voor de bepaling van de teller voor de anderstalige initiële masteropleidingen 2012-2013 is rekening gehouden met de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige masteropleidingen met taalequivalent en de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige initiële masteropleidingen die, door het vastgelegde percentage in het besluit van de Vlaamse Regering van 31 mei 2013 (zie verder onder punt 4.3), als anderstalige master beschouwd worden.

Voor de berekening van de bacheloropleidingen komt het percentage op 1,58%:

Teller	
Aantal anderstalige bacheloropleidingen 2012-2013	9
Noemer	
Aantal Nederlandstalige bacheloropleidingen	553
Aantal anderstalige bacheloropleidingen	9
Aantal Nederlandstalige equivalenten	7
Som noemer	569
Aandeel anderstalige bacheloropleidingen	1,58%

⁴⁴ Artikel II.265 van de Codex Hoger Onderwijs

Voor de masteropleidingen komt het percentage op 17,84%:

Teller	
aantal initiële masteropleidingen die in het academiejaar 2012-2013 aangeboden worden als anderstalige opleidingen (conform oude regelgeving), met uitzondering van de ICP's ⁴⁵ en de opleidingen in het kader van een Europees programma ⁴⁶	71
aantal initiële masteropleidingen die volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 31 mei 2013 beschouwd worden als een anderstalige initiële masteropleiding	5
Som teller	76
Noemer	
Aantal initiële masteropleidingen die in het academiejaar 2012-2013 aangeboden worden, zijnde:	
- de niet-anderstalige initiële masteropleidingen	284
- de anderstalige initiële masteropleidingen (conform oude regelgeving van voor 2013-2014), met uitzondering van de ICP's en de opleidingen in het kader van een Europees programma	71
- de equivalenten van de anderstalige masteropleiding (conform oude regelgeving van voor 2013-2014) ⁴⁷	66
- de masteropleidingen die volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 31 mei 2013 beschouwd worden als anderstalige initiële masteropleiding (zie punt 4.3)	5
Som noemer	426
Aandeel anderstalige initiële masteropleidingen	17,84%

De op 15 april 2013 beoordeelde aanvragen (ingediend voor 1 maart 2013) door de Commissie Hoger Onderwijs om een anderstalige opleiding te mogen organiseren (zie punt 5.2.) en de berekening van de percentages van het anderstalig initieel aanbod zijn meegedeeld aan de leden van de Vlaamse Regering op 17 mei 2013⁴⁸.

4.3. Vastlegging percentage omvang anderstalige opleidingsonderdelen aangeboden masteropleidingen 2012-2013

Voor de berekening van de breuk van de masteropleidingen aangeboden in 2012-2013 (zoals onder punt 4.2. aangegeven), die volgens de nieuwe taalregelgeving als anderstalig zouden beschouwd worden, en nog geen taalequivalent hadden, moest de Vlaamse Regering het percentage vastleggen om als anderstalige masteropleiding beschouwd te worden.

⁴⁵ Opleidingen in het kader van het International Course Programme van ontwikkelingssamenwerking voor buitenlandse studenten.

⁴⁶ Opleidingen die geselecteerd zijn overeenkomstig de bepalingen van een Europees programma ter bevordering van de internationale samenwerking in het hoger onderwijs en waarbinnen multidiplomerings of gezamenlijke diplomering wordt vooropgesteld.

⁴⁷ Voor een aantal anderstalige opleidingen is de equivalente opleiding een onderdeel of een profiel van een bestaande Nederlandstalige opleiding. Aangezien deze opleidingen al meegeteld zijn bij de niet-anderstalige initiële masteropleidingen, worden deze niet meer meegeteld bij de equivalente opleidingen, dit om dubbeltellingen te vermijden.

⁴⁸ VR 2013 1705 MED.0253/1 en VR 2013 1705 MED.0253/2

Het decreet stelt hierover het volgende (artikel II.266, §2 van de Codex Hoger Onderwijs): *De Vlaamse Regering bepaalt het percentage van de omvang aan opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden initiële masteropleidingen als voorwaarde om als anderstalige initiële masteropleiding beschouwd te worden voor de toepassing van de bepaling van het maximumpercentage van 35%. Het vast te stellen percentage ligt tussen 50% en 66%.*

Om dit besluit van de Vlaamse Regering voor te bereiden en het vast te stellen percentage degelijk te onderbouwen, werd in oktober 2012 aan de instellingen een excel format bezorgd (voorbeeld zie bijlage 4). In dit excelbestand werden de masteropleidingen zonder taalequivalent die de instelling konden aanbieden in het academiejaar 2012-2013, vooraf ingevuld. Om het percentage anderstalige opleidingsonderdelen te kunnen berekenen werd aan de instellingen gevraagd om per opleiding de volgende informatie aan te vullen, gebaseerd op de voorschriften voor het bepalen van een anderstalige masteropleiding (omvang opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten):

- ✓ totale omvang: de totale omvang van de aangeboden Nederlandstalige en anderstalige opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten;
- ✓ omvang anderstalige opleidingsonderdelen: de totale omvang van de aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten m.u.v. 1. de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en in die taal worden gedoceerd en 2. de anderstalige opleidingsonderdelen die, op vraag van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs;
- ✓ omvang opleidingsonderdelen vreemde taal als onderwerp: de totale omvang van de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en in die taal worden gedoceerd uitgedrukt in studiepunten;
- ✓ omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen gevolgd aan andere instelling: de totale omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten die, op vraag van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs;
- ✓ opleidingsonderdelen vrij te kiezen: dit is de totale omvang opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten die in het opleidingsprogramma opgenomen zijn als vrij te kiezen.

Ter verduidelijking bij de verschillende in te vullen gegevens werd voor de bevraging een toelichting toegevoegd (zie bijlage 5).

Ter verificatie werden aan elke instelling ook volgende opleidingen meegedeeld (indien van toepassing), en gevraagd om eventuele correcties/tekortkomingen mee te delen over:

- de anderstalige masteropleidingen met taalequivalent, conform de oude regelgeving van voor 2013-2014, indien aangeboden door de instelling, en;
- de masteropleidingen die geselecteerd werden in overeenstemming met de bepalingen van een Europees financieringsprogramma ter bevordering van de internationale samenwerking in het hoger onderwijs en waarbinnen een multi- of gezamenlijke

diplomering wordt vooropgesteld (ICP's, Erasmus Mundus, ...), indien aangeboden door de instelling.

Deze laatstgenoemde opleidingen worden zoals eerder vermeld niet meegenomen voor het vaststellen van het percentage (tussen 50% en 66%). De anderstalige masteropleidingen met taalequivalent worden wel meegenomen voor het afdichten van de grens van 35%.

Op basis van de meegedeelde data van de hogeronderwijsinstellingen is per instelling en per masteropleiding het percentage anderstalige opleidingsonderdelen berekend, zijnde de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, gedeeld door de totale omvang van de master, uitgedrukt in studiepunten.

De resultaten van de bevraging gaven aan dat bij 5 masteropleidingen het aandeel anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, meer dan 50% bedroeg van de totale omvang van de aangeboden opleidingsonderdelen.

Door dit gering aantal masteropleidingen (zonder taalequivalent) in het academiejaar 2012-2013 met een aandeel van meer dan 50% anderstalige opleidingsonderdelen en de geringe impact hiervan op de berekening van het maximumpercentage van 35% voor het aanbod van masteropleidingen, heeft de Vlaamse Regering op 31 mei 2013⁴⁹ beslist om het percentage vast te leggen op 50% anderstalige opleidingsonderdelen (zonder de decretale uitzonderingen) als voorwaarde om als anderstalige master te worden beschouwd.

Het gaat over volgende masteropleidingen:

Instelling	Opleiding	% uit bevraging
Universiteit Gent	Master in de toegepaste economische wetenschappen	70,59%
Universiteit Gent	Master in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur	64,44%
Universiteit Hasselt	Master in de verkeerskunde (na naamswijziging: master in de mobiliteitswetenschappen vanaf 2013-2014)	68,35%
Vrije Universiteit Brussel	Master in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur	60,42%
Vrije Universiteit Brussel	Master in de toegepaste informatica	53,70%

De bovengenoemde masteropleidingen hebben vandaag allen de procedure (om een anderstalige opleiding te mogen organiseren) doorlopen via de Commissie Hoger Onderwijs⁵⁰, met uitzondering van de master in de toegepaste informatica, georganiseerd door de Vrije Universiteit Brussel. Het onderwijsprogramma van deze opleiding werd aangepast waardoor de master niet meer beschouwd wordt als anderstalige opleiding volgens de decretale definitie.

⁴⁹ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14524>

⁵⁰ Conform artikel II.263 van de Codex Hoger Onderwijs

De Universiteit Hasselt heeft de procedure doorlopen voor de master in de mobiliteitswetenschappen bij de aanvragen van maart 2013, de Vrije Universiteit Brussel voor de master in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur bij de aanvragen van maart 2014, en de Universiteit Gent voor de master in de toegepaste economische wetenschappen en de master in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur bij de aanvragen van oktober 2014. Al deze aanvragen werden positief beoordeeld door de Commissie Hoger Onderwijs.

5.1. Context

De decreetgever heeft duidelijk gedefinieerd wanneer een initiële bachelor- of masteropleiding anderstalig is:

- bachelor: als in het modeltraject de studieomvang, uitgedrukt in studiepunten, van de aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen meer bedraagt dan 18,33% van de totale omvang van de aangeboden opleidingsonderdelen in het bachelortraject;
- master: voor de initiële masteropleidingen ligt deze grens op 50%.

Voor de berekening van de grenzen wordt geen rekening gehouden met de opleidingsonderdelen die een andere taal tot onderwerp hebben en de opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, gevolgd worden in een andere hogeronderwijsinstelling.

Indien een hogeschool of universiteit een anderstalige initiële bachelor of master wil organiseren moeten zij dit expliciet motiveren:

- het opleidingsprogramma wordt geconcipieerd voor buitenlandse studenten of;
- het belang voor de student wordt aangetoond en;
- de meerwaarde voor het afnemend veld wordt voldoende aangetoond, dit in functie van een betere afstemming op de arbeidsmarkt waar de student zal terecht komen en;
- het belang van de functionaliteit voor de opleiding wordt aangetoond.

De hogeronderwijsinstellingen kunnen slechts een anderstalige initiële opleiding aanbieden mits een equivalente Nederlandstalige opleiding wordt aangeboden in de Vlaamse Gemeenschap waarbij de student een opleidingstraject “volledig” in het Nederlands kan volgen. De studenten moeten dus op elk ogenblik de garantie hebben dat er een Nederlandstalig equivalent bestaat binnen de Vlaamse Gemeenschap tenzij er een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde wordt verleend.

Alvorens een hogeschool of universiteit een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding kan organiseren, moet zij de decretaal vastgelegde procedure doorlopen. Dit betekent dat een aanvraag wordt ingediend bij de Commissie Hoger Onderwijs. In 2013 moesten dergelijke aanvragen worden ingediend uiterlijk op 1 maart 2013 voor anderstalige opleidingen die ten vroegste in het academiejaar 2013-2014 konden starten.

De aanvraag kan ingediend worden voor een bestaande niet-anderstalige opleiding, of indien het een nieuwe nog niet bestaande opleiding is binnen de instelling (of Vlaanderen) samen met het dossier macrodoelmatigheid.

De Commissie Hoger Onderwijs beoordeelt de aanvragen op grond van een aantal vastgelegde voorwaarden waaraan cumulatief moet voldaan worden:

- equivalentievoorwaarde (volledig Nederlands equivalent binnen de Vlaamse gemeenschap) tenzij vrijstelling werd verleend door de Vlaamse Regering;

- voldoende garanties inzake kwaliteit en democratisering voor alle betrokkenen (studenten en docentenkorps). Het gaat hier over de vereiste onderwijstaalkennis van de docenten en de door de instellingen aangeboden faciliteiten voor het testen en bijscholingsmaatregelen van de kennis van de onderwijstaal;
- de meerwaarde voor de student en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding;
- de naleving van de vastgelegde maximumpercentages (zie rubriek 4.2.) van het anderstalig initieel aanbod.

Het oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs over de ingediende aanvragen op 1 maart 2013 moesten uiterlijk worden uitgebracht op 1 mei 2013.

Bij een positief oordeel mag de instelling de anderstalige opleiding organiseren tenzij de Vlaamse Regering een andere beslissing neemt binnen een vervaltermijn van 45 kalenderdagen en al dus de beoordeling van de Commissie Hoger Onderwijs overruled.

Ingeval van een negatief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs heeft de hogeronderwijsinstelling de mogelijkheid om een beroep in te stellen bij de Vlaamse Regering.

Bij het mogelijks overschrijden van de vastgelegde maximumpercentages legt de Commissie Hoger Onderwijs de dossiers voor aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering neemt dan een gemotiveerde beslissing over de aanvragen.

De aangeboden anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding in het academiejaar 2012-2013 met een Nederlands equivalent, voor zover ze uiteraard nog georganiseerd werden, moesten de bovenvermelde procedure via de Commissie Hoger Onderwijs niet doorlopen.

De aangeboden masteropleidingen in het academiejaar 2012-2013, die beschouwd worden als anderstalige opleidingen volgens het vastgelegde percentage door de Vlaamse Regering (zie rubriek 4.3) en die geen taalequivalent hebben, moeten dezelfde procedure doorlopen zoals hierboven omschreven, via de Commissie Hoger Onderwijs.

De indienings- en behandelingstermijnen werden aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV (zie hoofdstuk 2 – regelgevend kader).

Meer uitleg / informatie over de afwijkingen op de decretaal verplichte equivalentievoorwaarde in rubriek 5.3.

5.2. Aanvragen 2013 organisatie anderstalige bachelor- of masteropleiding

5.2.1. AANVRAGEN

De Commissie Hoger Onderwijs heeft voor 1 maart 2013 13 aanvragen ontvangen voor het organiseren van een anderstalige initiële opleiding: 1 academisch gerichte bachelor

en 12 masters. De Katholieke Universiteit heeft 3 aanvragen ingediend, de Universiteit Gent heeft 8 aanvragen ingediend en de Universiteit Hasselt 1 aanvraag. Eén aanvraag werd gezamenlijk ingediend door de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel en bestond uit: 1. een aanvraag voor het organiseren van een anderstalige bacheloropleiding, 2. een aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde en, 3. een aanvraag macrodoelmatigheid.

8 aanvragen hebben betrekking op de organisatie van een anderstalige opleiding vanaf het academiejaar 2013-2014 en 5 aanvragen hebben betrekking op de organisatie van de anderstalige opleiding vanaf het academiejaar 2014-2015.

In 11 aanvragen betreft het de organisatie van een anderstalige masteropleiding (allen in het Engels) van bestaande Nederlandse masteropleidingen. Alle niet-anderstalige opleidingen blijven tevens behouden binnen de hogeronderwijsinstelling. Eén aanvraag is een regularisatie zoals bepaald in artikel II.388 van de Codex Hoger Onderwijs van een masteropleiding beschouwd als een anderstalige masteropleiding. Eén aanvraag is een gebundelde aanvraag voor het organiseren van een nieuwe anderstalige academische bacheloropleiding.

De Commissie Hoger Onderwijs heeft op 15 april 2013 alle aanvragen voor het mogen organiseren van de anderstalige opleiding positief beoordeeld.

De beslissingen van de Commissie Hoger Onderwijs zijn meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 17 mei 2013⁵¹.

5.2.2. OVERZICHT VAN DE AANVRAGEN

Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven):

1. Master (of Science) in Mathematical Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: wiskundige ingenieurstechnieken. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2014-2015.

2. Master (of Science) in Engineering: Computer Science

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: computerwetenschappen. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2014-2015.

3. Master (of Science) in Mechanical Engineering

⁵¹ VR 2013 1705 MED.0253/1 en VR 2013 1705 MED.0253/2

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: werktuigkunde. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

Universiteit Gent

4. Master (of Science) in Civil Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: bouwkunde. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

5. Master (of Science) in Industrial Engineering and Operations Research

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: bedrijfskundige systeemtechnieken en operationeel onderzoek. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

6. Master (of Science) in Chemical Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: chemische technologie. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

7. Master (of Science) in Computer Science Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: computerwetenschappen. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2014-2015.

8. Master (of Science) in Electrical Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: elektrotechniek. De afstudeerrichting "elektronische circuits en systemen" wordt geïntegreerd in de Engelstalige opleiding. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

9. Master (of Science) in Sustainable Materials Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: materiaalkunde. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2014-2015.

10. Master (of Science) in Engineering Physics

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: toegepaste natuurkunde. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

11. Master (of Science) in Electromechanical Engineering

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de ingenieurswetenschappen: werktuigkunde-elektrotechniek. In de Nederlandstalige opleiding worden 5 afstudeerrichtingen georganiseerd: 1. elektrische energietechniek; 2. maritieme techniek; 3. mechanische constructie; 4. mechanische energietechniek en 5. regeltechniek en automatisering. In de Engelstalige opleiding worden eveneens 5 afstudeerrichtingen georganiseerd: 1. Electrical Power Engineering; 2. Mechanical Construction; 3. Mechanical Energy Engineering; 4. Maritime Engineering; 5. Control Engineering and Automation. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

Universiteit Hasselt

12. Master (of Science) in Transportation Sciences

De opleiding is de Engelstalige equivalent van de bestaande Nederlandstalige master (of Science) in de mobiliteitswetenschappen (voorheen master in de verkeerskunde). In de Nederlandstalige opleiding worden 2 afstudeerrichtingen georganiseerd: 1. mobiliteitsmanagement en 2. verkeersveiligheid. In de Engelstalige opleiding worden volgende 2 afstudeerrichtingen georganiseerd: 1. Traffic Safety en 2. Mobility Management. De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2013-2014.

Deze aanvraag kadert in de regularisatie, zoals bepaald in de overgangsbepaling artikel II.388 van de Codex Hoger Onderwijs. De masteropleidingen die voor de start van het academiejaar 2013-2014 bestaan, en volgens de decretale bepaling⁵² als anderstalige opleiding worden beschouwd en nog geen equivalent hebben, moeten de procedure doorlopen zoals bepaald in artikel II.263 van de Codex Hoger Onderwijs.

Universiteit Gent en Vrije Universiteit Brussel

13. Gebundelde aanvraag voor een gezamenlijke nieuwe academisch gerichte bacheloropleiding Bachelor (of Science) in Social Sciences met ingang van het academiejaar 2014-2015:

1. macrodoelmatigheid;
2. aanbieden anderstalige initiële bacheloropleiding;
3. vrijstelling equivalentieregel. (zie rubriek 5.3.)

De anderstalige opleiding wordt georganiseerd vanaf 2014-2015 (effectieve start voorzien voor het academiejaar 2015-2016, mits erkenning op 3 april 2015).

⁵² Artikel II.261 van de Codex Hoger Onderwijs

Deze gebundelde aanvraag moet in globaliteit bekeken worden. Dit betekent dat de opleiding pas kan worden georganiseerd nadat alle procedures positief zijn doorlopen. Ondertussen is dit gebeurd: de Vlaamse Regering heeft vrijstelling verleend van de equivalentievoorwaarde op 14 juni 2013⁵³, en de nieuwe opleiding werd erkend op 3 april 2015⁵⁴.

5.3. Afwijkingen equivalentievoorwaarde

5.3.1. CONTEXT

Eén van de decretale voorwaarden om een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding te mogen aanbieden is dat er een equivalente Nederlandse opleiding bestaat binnen de Vlaamse Gemeenschap. De student moet de garantie hebben dat hij bij een anderstalig aanbod altijd voor een Nederlandstalig alternatief kan kiezen. Met andere woorden: de student moet binnen de Vlaamse Gemeenschap een initiële bachelor- of masteropleiding kunnen volgen waarbij hij binnen het programmacurriculum kan opteren voor een studietraject waarbij alle opleidingsonderdelen, zowel verplichte als keuzevakken, volledig in het Nederlands zijn. Hogeronderwijsinstellingen kunnen de niet-anderstalige opleiding gezamenlijk organiseren. In dat geval wordt de opleiding door de studenten in één vestiging gevolgd, tenzij de instellingen specifiek van de Commissie Hoger Onderwijs de toelating hebben gekregen om het opleidingsprogramma te spreiden over meer dan één vestiging. Dergelijke aanvraag maakt deel uit van het aanvraagdossier om een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding te mogen aanbieden.

Indien een hogeronderwijsinstelling een afwijking op de equivalentievoorwaarde wil bekomen dient zij hiertoe, samen met het aanvraagdossier om een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding te mogen organiseren, een aanvraag in bij de Commissie Hoger Onderwijs⁵⁵. De Vlaamse Universiteiten en Hogescholenraad (VLUHR) geeft advies over de aanvraag. Het is uiteindelijk de Vlaamse Regering die op basis van het advies van de Commissie Hoger Onderwijs een beslissing neemt over de aangevraagde afwijking op de equivalentieregel.

Voor een aanvraag ingediend in maart 2013 diende de Commissie Hoger Onderwijs een advies uit te brengen aan de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 mei 2013. De Vlaamse Regering diende uiterlijk op 15 juni 2013, op grond van het advies van de Commissie Hoger Onderwijs, een beslissing te nemen over de afwijking van de equivalentievoorwaarde.

De indienings- en behandelingstermijnen werden aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV (Zie hoofdstuk 2 – regelgevend kader).

⁵³ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14538>

⁵⁴ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14846>

⁵⁵ Artikel II.264 van de Codex Hoger Onderwijs

In 2013 werd één aanvraag tot afwijking van de equivalentievoorwaarde ingediend.

Naast de hierboven omschreven afwijking op de equivalentieregel zijn er nog drie andere decretaal voorziene mogelijkheden om af te wijken op de verplichte equivalentievoorwaarde.

De hogeronderwijsinstellingen kunnen vrij anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen aanbieden :

- die geselecteerd worden overeenkomstig de bepalingen van het Europees financieringsprogramma ter bevordering van de internationale samenwerking in het hoger onderwijs, en waarbinnen multi- en gezamenlijke diplomering wordt vooropgesteld (vb. Erasmus Mundus) of;
- als het gaat om opleidingsprogramma's die specifiek georganiseerd worden in het kader van ontwikkelingssamenwerking voor buitenlandse studenten (International Course Programme) of;
- als het gaat om onderzoeksmasters.

Voor de initiële kunstopleidingen⁵⁶ heeft de decreetgever, gezien hun specifieke eigenheid, een uitzondering gecreëerd op de voorwaarde om een equivalente opleiding aan te bieden. Kunstopleidingen hebben dikwijls een uitgesproken anderstalige studenten- en docentenpopulatie waardoor in de praktijk de communicatie in de opleiding, of in een welbepaalde afstudeerrichting van de opleiding, veelal in een andere taal gebeurt.

De Vlaamse Regering kan een lijst vaststellen van anderstalige initiële kunstopleidingen of van anderstalige afstudeerrichtingen van initiële kunstopleidingen die in het kader van een School of Arts worden aangeboden, die niet moeten voldoen aan de equivalentievoorwaarde.

Een dergelijke lijst is tot heden nog niet opgesteld.

De decreetgever heeft tevens voorzien in een mogelijkheid tot afwijking van de equivalentievoorwaarde voor opleidingen die gezamenlijk worden georganiseerd met een instelling buiten de Vlaamse Gemeenschap. Het opleggen van een equivalentievoorwaarde voor dergelijke opleidingen is inhoudelijk en praktisch niet altijd haalbaar. Een hogeronderwijsinstelling opteert voor een dergelijke gezamenlijke opleiding omdat voor bepaalde onderdelen de wetenschappelijke expertise niet aanwezig is binnen de eigen instelling.

Indien een hogeronderwijsinstelling een dergelijke afwijking voor een gezamenlijke opleiding wenst, dient zij een aanvraag in bij de Vlaamse Regering⁵⁷, uiterlijk op 1 maart van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar dat de instelling de gezamenlijke anderstalige opleiding voor de eerst keer wil aanbieden. In het aanvraagdossier geeft de instelling(en) duidelijk aan dat de gezamenlijke anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding:

⁵⁶ Opleidingen binnen de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunsten, en Muziek en podiumkunsten.

⁵⁷ <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/beleid/>

- een gezamenlijk programma bevat;
- bekrachtigd wordt met een gezamenlijk diploma en;
- dat de expertise van de opleidingsonderdelen die buiten de Vlaamse Gemeenschap worden georganiseerd, niet aanwezig is in de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk voor 1 juni van het academiejaar dat de aanvraag werd ingediend.

In 2013 werd geen dergelijke afwijkingsaanvraag ingediend bij de Vlaamse Regering.

5.3.2. AANVRAAG AFWIJINGEN EQUIVALENTIEVOORWAARDE

In 2013 is slechts één aanvraag ingediend tot afwijking van de equivalentievoorwaarde, via de Commissie Hoger Onderwijs⁵⁸, om een volledig traject in het Nederlands te organiseren voor een anderstalige initiële academisch gerichte bacheloropleiding.

De Universiteit Gent heeft als penvoerende instelling één geclusterde aanvraag ingediend (voor 1 maart 2013) voor een nieuwe academisch gerichte bacheloropleiding “Bachelor (of Science) in Social Sciences” met het oog op het starten met de opleiding in het academiejaar 2014-2015. Het betreft in één beweging een aanvraag macrodoelmatigheidstoets, een aanvraag om de opleiding andere taal dan het Nederlands te organiseren en terzelfdertijd een aanvraag vrijstelling equivalentievoorwaarde. De vooropgestelde bacheloropleiding wordt gezamenlijk georganiseerd met de Vrije Universiteit Brussel.

Op 15 april 2013 heeft de Commissie Hoger Onderwijs een positief oordeel gegeven voor het aanbieden van de Engelstalige Bachelor of Social Sciences. De vrijstelling van de equivalentievoorwaarde werd toegekend op 14 juni 2013. Op 29 mei 2013 heeft de Commissie een positief oordeel uitgebracht over de macrodoelmatigheidstoets. De programmatieprocedure is momenteel volledig afgerond. Het positieve toetsingsrapport van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) dateert van 22 januari 2015. De Vlaamse Regering heeft de Bachelor of Social Sciences erkend als nieuwe opleiding op 3 april 2015⁵⁹. De opleiding wordt georganiseerd vanaf het academiejaar 2015-2016.

Motivering van de instellingen

De Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel willen een onderwijsaanbod creëren voor een aanzienlijke internationale studentenpopulatie van de Europese scholen die, zoals een markstudie van de Cel Internationale Relaties en Mobiliteit van de Vrije Universiteit Brussel heeft uitgewezen, momenteel haar gading niet vindt in de bestaande academische bacheloropleidingen. De instellingen verwachten een directe instroom van honderd studenten uit de Europese scholen en een honderd tot tweehonderd studenten uit de talrijke internationale scholen in Brussel en omstreken. De keuze voor het Engels als onderwijstaal wordt vooropgesteld gezien het feit dat de Bachelor of Social Sciences

⁵⁸ Artikel II.264, §1 van de Codex Hoger Onderwijs

⁵⁹ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14846>

zich richt op een overwegend Engelstalige studentenpopulatie van de Europese en internationale scholen in Brussel.

Advies Commissie Hoger Onderwijs

De Commissie Hoger Onderwijs onderschrijft in haar positief advies van 15 april 2013 de drie aangegeven conclusies uit het VLUHR-advies:

- geen expliciete vraag vanuit studenten naar een Nederlandstalige opleiding;
- de verwachte instroom van buitenlandse studenten;
- voldoende expertise en duidelijke internationale/Europese profilering gekoppeld aan het Engels als onderwijstaal.

Op basis van de motivering van de instellingen over de aanwezigheid van een internationale studentendoelgroep die zijn gading niet vindt in het bestaande Vlaams hoger onderwijs, de Europese gerichtheid van het onderwijsprogramma, de vooropgestelde studenteninstroom en het positieve advies van de Commissie Hoger Onderwijs over de afwijkingsaanvraag, heeft de Vlaamse Regering de vrijstelling verleend van de equivalentievoorwaarde op 14 juni 2013⁶⁰ voor de Bachelor of Social Sciences.

5.4. Lijst anderstalige bachelor- en masteropleidingen 2013-2014

Een overzicht van de aangeboden anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen in het academiejaar 2013-2014 met het Nederlands equivalent en het aantal actieve inschrijvingen in diplomacontracten in deze opleidingen opgesplitst naar Belg en niet-Belg gaat als bijlage 6.

De Katholieke Universiteit Leuven is de grootste aanbieder van anderstalige initiële opleidingen, gevolgd door de Vrije Universiteit Brussel. Alle anderstalige opleidingen aan de hogeronderwijsinstellingen zijn Engelstalig, met uitzondering van de Franstalige master “Master en langue et littérature françaises” aangeboden door de Katholieke Universiteit Leuven.

Zowel de Nederlandstalige opleidingen als de anderstalige opleidingen trekken voldoende studenten aan, mits enkele uitzonderingen.

In de anderstalige opleidingen is het studentenpubliek overwegend niet-Belg (hoewel niet in alle opleidingen). In de Universiteit Gent bv. is het studentenpubliek van de anderstalige opleidingen binnen het studiegebied Toegepaste wetenschappen overwegend Belg.

In de Nederlandstalige opleidingen is het studentenpubliek overwegend Belg.

⁶⁰ <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14538>

6. MONITORING VAN HET ANDERSTALIG INITIEEL ONDERWIJSAANBOD

De monitoring⁶¹ van het anderstalig initieel hoger onderwijsaanbod is een uitermate belangrijk onderdeel in de vernieuwde taalregelgeving. Jaarlijks moet een evaluatie gemaakt worden van:

1. de verhouding van de omvang van het aantal aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, ten opzichte van de totale omvang van het aantal aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen;
2. het aandeel van de omvang van anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het gevolgde opleidingstraject van afgestudeerden in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.

Of een initiële bachelor- of masteropleiding al dan niet als anderstalig wordt beschouwd gebeurt op basis van de samenstelling van het onderwijsprogramma van een modeltraject van een opleiding. Decretaal wordt een Nederlandstalige bacheloropleiding beschouwd als anderstalig indien de omvang van de opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands van die opleiding hoger is dan 18,33% van de totale omvang van de in die opleiding aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten. Een initiële masteropleiding wordt als anderstalig beschouwd als de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen hoger is dan 50%.

Voor de berekening van de voormelde grenzen worden de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs, niet meegeteld.

Als uit de monitoring zou blijken dat meer dan 33% van het aantal afgestudeerden in een bepaalde niet-anderstalige opleiding meer dan 18,33% (voor een initiële bachelor), of meer dan 50% (voor een initiële master) van het aantal studiepunten voor die bepaalde opleiding zou verworven hebben in niet-Nederlandstalige opleidingsonderdelen, dan wordt de opleiding in kwestie beschouwd als een anderstalige opleiding. Dezelfde regeling wordt toegepast indien uit de monitoring blijkt dat gedurende twee opeenvolgende academiejaren ten minste 25% en ten hoogste 33% van het aantal afgestudeerden in een niet-anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding meer dan 18,33% c.q. 50% van hun studiepunten verworven hebben in niet-Nederlandstalige opleidingsonderdelen, dan wordt deze opleiding ook beschouwd als een anderstalige opleiding.

Indien uit de monitoring blijkt dat bovenstaande percentages overschreden worden, dan wordt de desbetreffende opleiding ambtshalve beschouwd als anderstalige opleiding.

⁶¹ Artikels II.268 en II.269 van de Codex Hoger Onderwijs

De instelling moet voor deze opleiding een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding aanbieden vanaf het academiejaar volgend op het academiejaar waarin de resultaten van de evaluatie beschikbaar zijn. Deze equivalente opleiding wordt gedurende drie academiejaren niet in aanmerking genomen als enige equivalente opleiding in de Vlaamse Gemeenschap.

Het onderwijsprogramma van een opleiding bestaat uit een mix van verplichte opleidingsonderdelen en keuzevakken, al dan niet anderstalig. Het is best mogelijk dat het effectief traject dat een student volgt van een Nederlandstalige opleiding op het ogenblik van het behalen van het diploma bestaat uit meer dan de decretaal toegestane maximumpercentages anderstalige opleidingsonderdelen. De decreetgever heeft met deze monitoring dan ook willen vermijden dat instellingen de decretale regels zouden omzeilen voor anderstalige opleidingen: procedure Commissie Hoger Onderwijs, equivalentievoorwaarde, expliciete motivering.

Decretaal is bepaald dat de eerste evaluatie betrekking heeft op de afgestudeerden in het academiejaar 2013-2014 voor de masteropleidingen met een studieomvang van 60 studiepunten en op de afgestudeerden in het academiejaar 2014-2015 voor de masteropleidingen met een studieomvang van meer dan 60 studiepunten. Voor de bacheloropleidingen heeft, rekening gehouden met de studieomvang van 180 studiepunten, de eerste evaluatie betrekking op de afgestudeerden in het academiejaar 2015-2016.

Om de monitoring uit te voeren is het belangrijk dat het aanbod van het anderstalig opleidingsaanbod binnen de hogescholen en universiteiten eenduidig is gekend. Op dit ogenblik kan deze informatie niet gegenereerd worden uit de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Dit betekent echter dat de monitoring momenteel zou moeten gebeuren via bevraging aan de instellingen zelf. Zoals eerder in deze rapportering aangegeven heeft de minister van onderwijs in het kader van het terugdringen van de planlast beslist om de hogeronderwijsinstellingen niet op te zadelen met dit extra registratiewerk.

In het VLOR-advies van 29 januari 2015⁶² over de implementatieproblemen van de taalregeling hoger onderwijs wijst de Raad ook op de grote planlast van de taalmonitoring voor de instellingen. Hij vraagt onder andere om de data van de evaluatie van de gediplomeerden aan te passen in functie van het operationeel zijn van DHO 2.0.

De overheid heeft voornoemde databank DHO geoptimaliseerd en onder meer aangepast in het kader van de nieuwe taalregeling. In de vernieuwde Databank Hoger Onderwijs (DHO 2.0) worden hiertoe een aantal elementen opgenomen die nodig zijn om de naleving van de taalregeling zoals decretaal voorgeschreven te kunnen opvolgen. Zodra het technisch mogelijk is kunnen de decretaal opgelegde data van de monitoring

⁶² <http://www.vlor.be/advies/advies-over-de-implementatieproblemen-van-de-taalregeling-hoger-onderwijs>

aangeleverd worden via DHO 2.0. De uitrol hiervan is voorzien voor het academiejaar 2016-2017. Dit betekent echter dat de gevraagde data van de monitoring pas kunnen gegenereerd worden nadat DHO 2.0 operationeel is.

De concrete berekening aan de hand van deze elementen zal gebeuren via het Datawarehouse Hoger Onderwijs.

Elementen uit de taalregelgeving die worden voorzien in DHO 2.0 zijn o.a.:

- de opvolging van welke opleidingen die anderstalig zijn. De onderwijstaal van de opleiding wordt geregistreerd;
- de opvolging van de equivalentievereisten: voor elke anderstalige opleiding wordt de Nederlandstalige equivalente opleiding geregistreerd en de instelling wie ze organiseert;
- vrijstelling equivalentievoorwaarde: geregistreerd indien van toepassing en de decretale rechtsgrond wordt bijgehouden;
- niet-anderstalige opleidingen: de omvang van het aantal aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen ten opzichte van de totale omvang van het aantal aangeboden opleidingsonderdelen. Per ingerichte opleiding registreert de instelling 1. de anderstalige studieomvang van het modeltraject (zijnde de opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gastprofessoren en de opleidingsonderdelen waar uit de expliciet gemotiveerde beslissing de meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt), en 2. de studieomvang van het modeltraject. Aan de hand van deze twee data kan via het Datawarehouse Hoger Onderwijs het percentage berekend worden.
- de opvolging van de maximumpercentages anderstalig opleidingsaanbod;
- de opvolging van de percentages gevolgde anderstalige opleidingsonderdelen van de afgestudeerden in niet-anderstalige initiële opleidingen zal berekend worden op basis van gegevens uit DHO 2.0 via het Datawarehouse Hoger Onderwijs;
- de onderwijstaal van de opleidingsonderdelen, waarvoor effectief wordt ingeschreven, wordt geregistreerd. Indien een opleidingsonderdeel anderstalig is, wordt één van de vier decretale motivaties (artikel II.261, §2 van de Codex Hoger Onderwijs) opgegeven.

De uitvoering van deze monitoring zal bijgevolg gebeuren op het moment dat DHO 2.0 operationeel is.

Intussen heeft een screening van de onderwijsreglementering wel uitgewezen dat een aantal instellingen een opvolgingssysteem hebben ingebouwd op niveau van elke student waarbij hij/zij erop gewezen wordt dat het toegestane percentage van anderstalige opleidingsonderdelen is overschreden en bijgevolg de keuze van bepaalde opleidingsonderdelen moet aangepast worden.

7. VOORWAARDEN INZAKE KWALITEIT EN DEMOCRATISERING

7.1. Onderwijzend personeel⁶³

7.1.1. VEREISTE TAALKENNIS DOCENTEN

De versoepeling van de taalregelgeving is gekoppeld aan een aantal randvoorwaarden. In de taalregelgeving die gold voor 2013-2014 werd van de docenten verwacht dat zij de onderwijstaal op adequate wijze beheersten, maar werd de invulling en opvolging hiervan overgelaten aan de instellingen zonder enige concrete richtlijnen.

In de vernieuwde regelgeving zijn expliciet concrete en strikte voorwaarden opgenomen wat het niveau van de taalkennis van de docenten betreft. De naleving hiervan kan dan ook adequaat worden opgevolgd.

Om de kwaliteit van het anderstalig onderwijs te verzekeren, wordt van het onderwijzend personeel verwacht dat zij niet alleen het academisch vakjargon beheersen, maar ook taalvaardig zijn om op een correcte manier te communiceren met de studenten. De vereiste kennis moet aan de studenten adequaat overgedragen worden op een hoog niveau.

De decreetgever heeft met het oog hierop bepaald dat elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, de onderwijstaal waarin hij een opleidingsonderdeel doceert op adequate wijze moet beheersen.

Het personeelslid moet die taal beheersen op het ERK-niveau C1. Het ERK is het “Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen” (zie bijlage 3 voor uitleg over de verschillende ERK-niveaus). Het vereiste beheersingsniveau van de onderwijstaal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen waaruit blijkt dat het personeelslid de onderwijstaal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een diploma secundair onderwijs of een bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in de onderwijstaal waarin hij doceert, in een instelling waarin die taal de onderwijstaal is.

In het Onderwijsdecreet XXIV werd de vrijstelling ook uitgebreid naar de houders van een diploma secundair onderwijs in de betreffende onderwijstaal, wat in de initiële regelgeving niet het geval was.

Voor de personeelsleden die doceren in een andere onderwijstaal in de kunstopleidingen, dit zijn de opleidingen die behoren tot de studiegebieden Audiovisuele en beeldende kunst of Muziek en podiumkunsten, is een afwijking voorzien. Voor deze docenten is de beheersing van het Frans of Engels op ERK-niveau B1 voldoende.

Volgens de initiële regeling moeten alle docenten over de nodige getuigschriften beschikken vanaf het academiejaar 2013-2014. Deze deadline bleek echter niet haalbaar.

⁶³ Artikel II.270 van de Codex Hoger Onderwijs

De Vlaamse Regering besliste om de datum op te schuiven naar 15 februari 2015. De deadline werd aangepast bij Onderwijsdecreet XXIV.

De hogeronderwijsinstellingen werden via een brief op de hoogte gebracht van deze aanpassing.

Het tweede luik inzake de vereiste taalkennis van de docenten betreft de kennis van het Nederlands voor de anderstalige docenten die geen opleidingsonderdelen in het Nederlands geven. Deze docenten moeten het Nederlands beheersen op ERK-niveau B2. De vereiste kennis van het Nederlands als bestuurstaal moet bekeken worden vanuit een andere invalshoek. Het betreft hier immers niet de vereiste kennis van de te doceren onderwijstaal. Deze taalvoorwaarde wat betreft de bestuurstaal werd ingevoerd vanuit de zorg dat deze personen effectief deel uitmaken van het vaste docentenkorps waarop de faculteit is gebouwd. In dat opzicht is het belangrijk dat zij ook de interactieve capaciteit bezitten om deel te nemen aan alle communicatie (informele communicatie met studenten en mededocenten maar ook tijdens de werk- en bestuursvergaderingen die handelen ondermeer over deliberaties, de inhoud van de studieprogramma's, de kwaliteit van de opleidingen) en dat zij in staat zijn om alle reglementen en documenten te begrijpen in het Nederlands, wat de bestuurstaal is in de Vlaamse onderwijsinstellingen. Zij moeten m.a.w. volwaardig kunnen participeren aan het academisch leven van de Vlaamse hogeronderwijsinstelling.

Aan deze voorwaarde inzake de bestuurstaal moet voldaan worden binnen 3 jaar na de aanstelling of op het moment van de benoeming. Het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen, waaruit blijkt dat het personeelslid de Nederlandse taal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een Nederlandstalig bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in een niet-anderstalige opleiding.

In de oorspronkelijke taalregelgeving werd in de overgangsmaatregelen verondersteld dat deze categorie van docenten het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal hadden indien zijn vóór het academiejaar 2013-2014 benoemd waren of langer dan 3 jaar aangesteld waren. Bij het Onderwijsdecreet XXIV werd dit aangepast. De docenten die minder dan drie jaar waren aangesteld konden immers niet van de overgangsmaatregel genieten. Op het moment van hun aanstelling was er nog geen sprake van de voorwaarde tot het behalen van een B2-attest. De decretale overgangsdata waarbij de vereiste kennis van het Nederlands voor deze groep van docenten wordt vermoed aanwezig te zijn, werden dan ook gewijzigd:

1° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 benoemd zijn;

2° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 aangesteld zijn met het oog op een vaste benoeming;

3° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 aangesteld zijn voor onbepaalde duur.

In een mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering van 14 december 2012⁶⁴ over het aantonen van het vereiste beheersingsniveau van de onderwijstaal en van de beheersing van de Nederlandse taal werd onder andere toelichting gegeven bij de getuigschriften (en uitreikende instellingen) die in aanmerking kunnen genomen worden voor het aantonen van het vereiste taalniveau. In deze mededeling werd ook gesteld dat het de verantwoordelijkheid is van het instellingsbestuur om ervoor te zorgen dat de docenten tijdig beschikken over de vereiste kwalificatiegetuigschriften, gerelateerd aan het vereiste ERK-niveau.

De mededeling aan de Vlaamse Regering werd in januari 2013 ter informatie aan de rectoren en de algemeen directeurs van de hogeronderwijsinstellingen bezorgd.

Om op een toegankelijke wijze de afname van de taaltesten te kunnen organiseren hebben de universitaire taalcentra verschillende stappen ondernomen.

De leden van het Interuniversity Testing Consortium (IUTC), dit zijn de talencentra verbonden aan de universiteiten, hebben in samenwerking de ontwikkeling gerealiseerd van interuniversitaire taaltesten: de Interuniversitaire Taaltest Nederlands voor Anderstaligen (afgekort ITNA) en de Interuniversitaire taaltest Academisch Engels (Interuniversity Test of Academic English – afgekort ITACE).

Het Interuniversity Testing Consortium bestaat uit volgende leden:

- KU Leuven:

o Interfacultair Instituut voor Levende Talen (ILT)

o Universitair Talencentrum KU Leuven – Campus Brussel;

- Universiteit Antwerpen: Linguapolis;

- Universiteit Gent: Universitair Centrum voor Talenonderwijs;

- Vrije Universiteit Brussel: Academisch Centrum voor Taalonderwijs (ACTo).

De ICATE-test was op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe taalregels echter nog niet officieel erkend door ALTE (Association of Language Testers in Europe). Op 17 april 2013 heeft de vorige minister van onderwijs, na grondig onderzoek door de administratie en na overleg met de betrokken talencentra, aan de hogescholen en universiteiten meegedeeld dat de ITACE-test voorlopig en maximaal één academiejaar aanvaard wordt als toetsingsinstrument.

De Katholieke Universiteit Leuven heeft tevens (in een latere fase) een portfoliotest ontworpen.

Op dit ogenblik hebben beide testen de internationale validatie bekomen. De personeelsleden die deze testen met succes hebben afgelegd, voldoen dan ook aan de decretale voorwaarden.

Voor de docenten die hun kennis van het Nederlands moeten aantonen, wordt de Interuniversitaire Taaltest Nederlands voor Anderstaligen (ITNA) gebruikt.

De procedure om deze test internationaal te laten erkennen door ALTE loopt op dit ogenblik nog. De afronding van de auditprocedure is voorzien voor ten vroegste november 2015. Intussen werd wel door het consortium beslist om al een eigen

⁶⁴ VR 2012 1412 MED.0570/1BIS

doorlichting en validering te laten uitvoeren door een onafhankelijke expert, waarbij de werkwijze gevolgd werd van de ITACE for lectures. De conclusie van de ITNA-validering op basis van het zelfevaluatierapport was dat ITNA tegemoet komt aan de internationale kwaliteitseisen voor taaltoetsing.

De Regeringscommissarissen kregen de opdracht om bij de hogescholen en universiteiten te verifiëren of aan de vereiste voorwaarden werd voldaan. Samen met de administratie hebben de regeringscommissarissen een richtlijn uitgewerkt om de controle van de decretale bepalingen met betrekking tot de taalregelgeving die van toepassing is op de docenten uit te voeren. Het is aan de regeringscommissarissen om na te gaan of de door de instellingen gebruikte testen voldoen aan de ERK gestelde voorwaarden.

Op regelmatige basis hebben de regeringscommissarissen gerapporteerd over de stand van zaken bij de hogeronderwijsinstellingen over:

- het aantal personeelsleden dat in het kader van de taalregeling een getuigschrift nodig heeft en aldus een taaltest moet afleggen;
- het aantal personeelsleden dat deelgenomen heeft aan een taaltest;
- het aantal personeelsleden dat geslaagd/ niet geslaagd is voor de taaltest.

Een globaal laatste stand van zaken is op datum van 15 februari 2015 bezorgd door de regeringscommissarissen en geeft volgend beeld:

Universiteiten	
<i>Onderwijstaal</i>	
Aantal personeelsleden dat via een taaltest het vereiste niveau moet aantonen	2163
Aantal personeelsleden met het vereiste taalattest	2010
<i>Bestuurstaal</i>	
Aantal personeelsleden dat via een taaltest het vereiste niveau moet aantonen	95
Aantal personeelsleden met het vereiste taalattest	5
Hogescholen	
<i>Onderwijstaal</i>	
Aantal personeelsleden dat via een taaltest het vereiste niveau moet aantonen	320
Aantal personeelsleden met het vereiste taalattest	296
<i>Bestuurstaal</i>	
Aantal personeelsleden dat via een taaltest het vereiste niveau moet aantonen	6
Aantal personeelsleden met het vereiste taalattest	3

Onderwijstaal: voor de universiteiten voldoen 153 docenten niet aan de vereiste voorwaarde. Voor de hogescholen voldoen 24 docenten niet aan de voorwaarden. In deze cijfers zijn begrepen de niet geslaagde personeelsleden, de personeelsleden waarvan de procedure nog hangende is of waarvan het resultaat nog niet bekend is. Het kan gaan over personeelsleden die tijdelijk in het buitenland verblijven, langdurend ziek zijn, nog intensieve cursussen volgen, of pas een opdracht hebben in een volgend semester, ...Niet geslaagden hebben uiteraard ook altijd de kans om opnieuw deel te nemen. Zij kunnen tijdelijk wel geen titularis (verantwoordelijke van het vak) zijn van het anderstalig opleidingsonderdeel.

Bestuurstaal: voor de universiteiten zijn op het ogenblik van de controle 5 docenten in orde van de 95 waarvoor het afleggen van de test relevant is. Voor de hogescholen zijn 3 docenten van de 6 niet in orde.

De personeelsleden die niet in orde zijn, zijn de niet geslaagde personeelsleden, personeelsleden waarvan de procedure nog hangende is of waarvan het resultaat nog niet bekend is, en de personeelsleden die zich nog niet aangemeld hebben voor of deelgenomen hebben aan een taaltest.

Belangrijk in dit verband is dat deze voorwaarde enkel betrekking heeft op anderstalige docenten die in een vaste relatie tot de instelling verbonden zijn en derhalve niet op gastprofessoren die zoals blijkt uit eerdere taalrapportering het grootste deel uitmaken van het anderstalige korps. De doelgroep waarvoor deze taalvoorwaarde geldt, blijft voor wat de hogescholen betreft zeer beperkt, zoals blijkt uit de cijfers van de regeringscommissarissen.

Uit de cijfers kan geconcludeerd worden dat dat voornamelijk de universiteiten - die duidelijk meer anderstalige benoemde of aangestelde personeelsleden hebben - geconfronteerd worden met het probleem. Voor de hogescholen is het probleem nog niet prangend.

Wel dient hierbij te worden gewezen op de overgangsbepaling voor wat de bestuurstaal betreft, waarin gestipuleerd wordt dat het vereiste pas geldt voor het personeel dat start in het academiejaar 2013-2014, en mits deze docenten drie jaar de tijd hebben, hebben de meeste anderstalige personeelsleden nog tot het einde van het academiejaar 2015-2016 tijd om zich in orde te stellen. Het anderstalig personeel dat sneller voor een vaste benoeming in aanmerking komt, moet vanzelfsprekend ook sneller aan de taalvereiste inzake bestuurstaal voldoen.

In dit verband adviseert de VLOR in haar advies van 29 januari 2015⁶⁵ over de implementatieproblemen van de taalregeling hoger onderwijs om deze resultaatsverbintenis wat de taalkennis Nederlands betreft voor anderstalige docenten (zoals nu decretaal is opgenomen) om te zetten in een inspanningsverbintenis.

Over de opgelegde taalvereisten voor docenten en de staving ervan is reeds heel wat heisa ontstaan bij de instellingen. Ook in de media zijn er verschillende berichten geweest over dit item.

In het Vlaams Parlement werden volgende vragen gesteld in verband met de vereiste taalkennis (dossiers terug te vinden op de website van het Vlaams Parlement⁶⁶):

- Schriftelijke vraag nr. 105 van 17 november 2014 - Hoger onderwijs - Taaltesten docenten;
- SV nr. 174 van 8 januari 2015 over – Taaltest docenten hoger onderwijs – Evaluatie;
- Vijf vragen om uitleg, behandeld in de Commissie voor Onderwijs op 26-3-2015.

⁶⁵ <http://www.vlor.be/advies/advies-over-de-implementatieproblemen-van-de-taalregeling-hoger-onderwijs>

⁶⁶ <https://www.vlaamsparlement.be/>

Uit de rapportering bij het luik doelstellingen en resultaten blijkt wel dat de instellingen intussen een heel positief proces hebben op gang gebracht waarbij in het taalbeleid, in tegenstelling tot voor de invoering van de nieuwe taalregeling, ruime aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van de taalkennis van docenten en studenten.

7.1.2. VOORZIENINGEN EN TAALBEGELEIDINGSMAATREGELEN PERSONEEL

De decreetgever heeft de hogeronderwijsinstellingen de taak gegeven om voor de leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel te voorzien in aangepaste voorzieningen, waaronder een toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.

Via het taalsjabloon (zie bijlage 2) is aan de hogescholen en universiteiten gevraagd welke voorzieningen zij hieromtrent hebben voorzien.

Op basis van de informatie uit de taalrapporten stellen we vast dat de hogeronderwijsinstellingen toch wel bijzondere aandacht besteden aan de begeleidingsmaatregelen inzake taal, zowel voor het Engels (of nog andere talen) als het Nederlands, voor het onderwijzend personeel, en soms zelfs uitgebreid naar alle personeelsleden. In sommige instellingen kunnen de docenten naast taalcursussen / begeleiding, georganiseerd door de talencentra van de universiteiten, ook cursussen volgen en/of begeleiding krijgen via privé-taalinstututen (vb. Hogere Zeevaartschool, Hogeschool PXL) of Centra voor het Volwassenenonderwijs (vb. Erasmushogeschool Brussel, Hogeschool West-Vlaanderen). De instellingen geven vaak aan dat zij in de toekomst nog meer zullen inzetten op extra taalbegeleidingsmaatregelen. Sommige instellingen vermelden in dit luik ook expliciet dat zij de kosten dragen voor deelname aan bepaalde cursussen en/of de verplicht af te leggen taaltesten.

Een samenvattend beeld van wat de instellingen hebben gerapporteerd in hun taalverslag:

- Universiteit Antwerpen: Nederlands: De Universiteit voorziet in een taaltraject via Linguapolis, het taalinstituut van de universiteit, voor het taalbeheersingsniveau van anderstalige docenten met als doel het behalen en voorleggen van een certificering van Nederlands B2/C1. Voor de opleidingskost heeft de instelling een taalbudget vrij gemaakt. De universiteit moedigt aan en ondersteunt ook docenten die vrijgesteld zijn van een taaltest, om hun kennis van het Nederlands aan te scherpen via lessen. Academisch Engels: vervolmakingstraject op maat, feedbackrapport voor de docenten die deelname aan de ITACE-test, docenten die niet slagen kunnen via een individuele afspraak met een examiner feedback krijgen zodat zij zicht hebben waarop ze moeten focussen om het beter te doen.
- Universiteit Gent: het Universitair Centrum voor Talenonderwijs heeft een brede waaier aan cursussen Nederlands en Engels binnen een academisch en praktisch circuit. Een cursus "Engels voor docenten" bereidt de docenten die lesgeven in het Engels voor op de ITACE-test.
- Universiteit Hasselt: de universiteit heeft een overeenkomst afgesloten met een talenfirma (CERAN) die het onderwijzend en het academisch personeel begeleidt bij het

verwerven van de Engelse of de Nederlandse taal. Opleidingstrajecten op maat worden uitgewerkt. De trajecten bereiden voor op de af te leggen testen: zowel voor de ITACE- als de ITNA-test.

- Katholieke Universiteit Leuven: de personeelsleden worden via allerlei processen opgevolgd en ondersteund. Taal zit impliciet verweven in de kwaliteitsstructuren en de onderwijsevaluatie. De Permanente Onderwijs Commissie (POC) draagt onder andere zorg voor de evaluatie van de opleiding en de opleidingsonderdelen en staat in voor het opvolgen van de resultaten, evenals de remediëring van eventuele knelpunten.

Het onderwijzend/academisch personeel kan zich op vele manieren bijscholen in de Engelse taal via het Interfacultair Instituut voor Levende Talen (ILT). Naast het standaard aanbod gaat het ILT ook in op de talrijke vragen naar cursussen of workshops op maat voor specifieke onderzoekseenheden of doelpublieken. Tot slot heeft het ILT ook een uitgebreid aanbod online applicaties.

Voor het Nederlands biedt het ILT cursussen aan die toegankelijk zijn voor alle personeelsleden.

- Vrije Universiteit Brussel: het Academisch Centrum voor Taalonderwijs (ACTo) voorziet taalondersteuningstrajecten Engels voor docenten die de verplichte taalttest nog moeten afleggen of nog niet hun taalbeheersingsniveau C1 hebben bewezen. Docenten kunnen er ook terecht voor taalondersteuning op maat.

De binnen het ACTo opererende taalspecialisten zijn beschikbaar om op aanvraag het door de docenten aangemaakte cursusmateriaal (notities, slides, etc.) en publicaties in samenspraak te screenen, adviezen te formuleren en indien nodig dit materiaal te corrigeren.

- Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen: door het Taalpunt (dit is de centrale dienst rond taalbeleid en taalondersteuning) werd aan docenten didactische en inhoudelijke ondersteuning geboden rond onder andere taalontwikkelen lesgeven, talige leerdoelen en leerlijnen formuleren, feedback geven en syllabi schrijven en rond het ontwikkelen van taalscreenings op maat.

- Arteveldehogeschool: voor personeel die het taalexamen moeten afleggen: ter beschikking stellen van multimediaal zelfstudiemateriaal dat voorbereid op het behalen van een C1-taalniveau in Engels; beheer, communicatie, opvolging, ondersteuning en betaling van inschrijvingen; vraaggestuurde begeleiding-op-afstand; interne vormingstrajecten Engels; deelname aan externe taalopleidingen Engels.

Diverse vormingen in 'open aanbod' m.b.t. Nederlands en Engels.

- Erasmushogeschool Brussel: het startniveau van personeelsleden die in aanmerking kwamen voor een taalopleiding werd via een intake-test bepaald door het CVO Kamer van Koophandel. Personeelsleden die een korte opleiding nodig hadden, werden doorgestuurd naar een intensieve opleiding. Docenten uit de intensieve opleiding of met een voldoende intake-test worden doorgestuurd naar de officiële testcentra.

- Hogere Zeevaartschool: onderwijspersoneelsleden konden, ter voorbereiding van de taalttest, deelnemen aan uitvoerige taaltrainingen bij ELaN Languages. Voor de docenten die de test Frans moesten afleggen: deelname aan tussentijdse taaltesten om eventueel gericht te werken aan de verbetering van de taalkennis.

- Hogeschool Gent: er worden taalcursussen ingericht waaraan lesgevers kunnen participeren, gefinancierd door de hogeschool.

School of Arts: bijkomende informatiecampagne opgezet naar de betrokken onderwijsgeevenden met informatie over de IELTS test en de test van British Council. Naast de mogelijkheid om taallessen te volgen en het betalen van de taalttest kregen zij bijkomend de optie om proefpakketten aan te kopen.

- Hogeschool PXL: PXL biedt i.s.m. de Universiteit Hasselt en CERAN een taaltraject aan voor lectoren.

- Hogeschool West-Vlaanderen: een professionaliseringstraject Engels werd ingericht voor lectoren in samenwerking met CVO3 Hofsteden Kortrijk en CVI IVO Brugge.

- Karel De Grote-hogeschool: alle medewerkers krijgen de mogelijkheid om via het VTO-aanbod (vorming, training en opleiding) een taal cursus te volgen.

- Katholieke Hogeschool Vives Noord en Katholieke Hogeschool Vives Zuid: jaarlijks organiseert Vives een groot aanbod professionaliseringsinitiatieven, hoofdzakelijk in het Nederlands, samengesteld vanuit een bevraging van de directies en het middenkader. De instelling organiseerde individuele taalbegeleiding Engels voor docenten ter voorbereiding van een externe taalttest.

- LUCA School of Arts: de hogeschool organiseert zelf geen taal cursussen, maar heeft contacten gelegd met aanbieders taal cursussen. Docenten kunnen ook zelf, in het kader van hun professionaliseringstraject, voorstellen om een cursus bij een bepaalde instelling te volgen.

- Odisee: door de talenbeleidcoördinator werd een handleiding voor het behalen van het taalcertificaat C1-niveau Engels en een handleiding voor C1 Frans ontwikkeld en voor raadpleging beschikbaar gesteld op het intranet. Daaraan gekoppeld werd een professionaliseringstraject georganiseerd voor enerzijds Frans en anderzijds Engels om docenten klaar te stomen voor het examen.

De docenten in anderstalige opleidingsonderdelen werden uitgenodigd om een opfrissings-/vervolmakingscursus te volgen.

- Thomas More Kempen en Thomas More Mechelen-Antwerpen: binnen Thomas More is er maar één docent die geen Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd en nood heeft aan ondersteuning, georganiseerd met een CVO-samenwerkingsverband.

Voor de Engelse lesgevers: korte crashcourses of langlopende cursussen werden aangeboden. De instelling heeft een medewerker aangesteld als aanspreekpunt voor iedereen met vragen over de taalregeling.

- UC Leuven en UC Limburg: een gemeenschappelijk ontwikkeltraject is opgestart: twee interne taalcoaches werden aangesteld als aanspreekpunt. Zij verzorgen de begeleidingssessies voor geïnteresseerde docenten, voorafgaand aan een testafname. De deelnemers werden door coaching ondersteund bij de bij de digitale tool 'Road to IELTS', de oefenmodule van de British Council.

7.2. Studenten⁶⁷

Naast de nodige kwaliteitsvereisten en een toegankelijk en behoeftedekkend taalaanbod voor het docentenkorps, heeft de decreetgever een aantal regels vooropgesteld die de taalkennis en het taalaanbod voor studenten betreffen.

⁶⁷ Artikel II.271 van de Codex Hoger Onderwijs

Onderwijs mag niet aan kwaliteit inboeten doordat een student onvoldoende over de vereiste taalkennis beschikt om een opleidingsonderdeel succesvol te kunnen starten. Het hoger onderwijs moet ook democratisch blijven zodat studenten die op een of andere manier een extra taalinspanning moeten leveren niet minder kansen hebben om te slagen. De decreetgever heeft daarom expliciet een kosteloos en toegankelijk aanbod willen garanderen voor alle studenten.

Reeds voor de inwerkingtreding van de taalregeling 2013-2014 hebben de hogeronderwijsinstellingen de mogelijkheid om in verband met de vereiste taalkennis toelatingsvoorwaarden te stellen bij een eerste inschrijving voor een opleiding wat betreft de kennis van het Nederlands⁶⁸. Ook voor de eerste inschrijving in een anderstalige opleiding kan de toelating afhankelijk worden gesteld van een toets over de voldoende kennis van de gebruikte onderwijstaal⁶⁹.

Sinds het academiejaar 2013-2014 werd expliciet bepaald dat de hogeronderwijsinstellingen in de mogelijkheid voorzien dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen.

Naast het voorzien van taaltesten hebben de instellingen ook de verplichting om in het curriculum van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen te voorzien in taalbegeleidingsmaatregelen.

Deze maatregelen kunnen bestaan uit:

1° taalopleidingsonderdelen, met inbegrip van de taalvakken die aangeboden worden binnen het pakket van verplichte opleidingsonderdelen of als een verplicht keuzevak;
2° taalbegeleidingsmaatregelen die geïntegreerd worden in de anderstalige opleidingsonderdelen: actieve begeleiding van de studenten en voor de studenten duidelijk herkenbaar in het opleidingsonderdeel.

Er werd expliciet vereist dat zowel de taalbegeleidingsonderdelen als de taalbegeleidingsmaatregelen duidelijk zichtbaar zijn en geïntegreerd werden in het anderstalige curriculum. Deze extra ondersteuning kan de kwaliteit van het onderwijs en de inhoudelijke begeleiding in zijn geheel ten goede komen. De mogelijkheden zijn zeer ruim: ondersteunende sessies, onderzoekspractica, verklarende woordenlijsten...

Ook dit onderdeel maakt intrinsiek deel uit van de interne kwaliteitszorg van de instellingen die anderstalige opleidingen willen aanbieden.

Door deze extra ondersteuning te incorporeren in het curriculum voorkomt men dat studenten die minder taalvaardig zijn veel extra tijd verliezen en ook een extra bedrag bovenop hun studiegeld moeten betalen voor opleidingen in taalcentra.

⁶⁸ Artikel II.193 van de Codex Hoger Onderwijs

⁶⁹ Artikel II.194 van de Codex Hoger Onderwijs

Slechts in twee gevallen kan hiervan worden afgeweken:

1. als in het geval van een aansluitende masteropleiding de taalbegeleidingsmaatregelen opgenomen zijn in de voorafgaande bacheloropleiding;
2. als in het geval van een niet-aansluitende masteropleiding de taalbegeleidingsmaatregelen opgenomen zijn in het voorbereidingsprogramma of in het schakelprogramma.

Voor de studenten voorzien de instellingen ook in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcurricula en taalbegeleidingsmaatregelen.

Via het taalsjabloon (zie bijlage 2) zijn aan de hogescholen en universiteiten in dit verband volgende vragen gesteld:

1. De instelling voorziet in de mogelijkheid dat studenten, die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen: op welke wijze gebeurt dit binnen de instelling?
2. Welke taalbegeleidingsmaatregelen voorziet de instelling in het opleidingsprogramma van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen?
3. Op welke wijze voorziet de instelling voor studenten in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcurricula en taalbegeleidingsmaatregelen?

7.2.1. OVERZICHT OP WELKE WIJZE DE STUDENTEN HUN TAALKENNIS KUNNEN TESTEN

Uit de ingestuurde taalrapporten stellen we vast dat bijna alle instellingen voorzien in taaltesten zodat de studenten hun taalkennis kunnen toetsen.

Zoals aangehaald in punt 7.1.1. zijn door de leden van het Interuniversity Testing Consortium (IUTC) twee interuniversitaire taaltesten ontwikkeld: de Interuniversitaire Taaltest Nederlands voor Anderstaligen (ITNA) en de Interuniversitaire taaltest Academisch Engels (ITACE). De hogeronderwijsinstellingen verwijzen de studenten dan ook veelal door naar de universitaire talencentra.

Binnen de hogescholen zijn een aantal instellingen die zelf een test hebben ontwikkeld of de test doen via gesprekken met de student en eventueel met de docent/begeleider.

Er zijn ook hogescholen die geen taaltesten afnemen omdat geen anderstalige initiële bacheloropleiding en geen anderstalige opleidingsonderdelen (buiten de taalopleidingsonderdelen) worden aangeboden, waarvoor er geen Nederlandstalig equivalent of alternatief bestaat.

In het antwoord op deze vraag geven een aantal instellingen al aan naar waar zij studenten eventueel doorverwijzen om hun taalkennis bij te stellen.

Samenvattend overzicht van wat de hogeronderwijsinstellingen hebben vermeld in hun taalverslag:

- Universiteit Antwerpen: studenten kunnen via het talencentrum deelnemen aan de ITACE for Students. Deze test is enkel geschikt voor studenten die al in Vlaanderen zijn, de test afleggen vanuit het buitenland is niet mogelijk. De deelnemers aan de test kunnen een erkend ERK-certificaat behalen.

In het academiejaar 2013-2014 was het instrument nog in volle ontwikkeling, de testdata zijn gepland voor het academiejaar 2014-2015. Deelname aan één van de geplande testmomenten kost €100.

- Universiteit Gent: studenten leggen Nederlands en Engels af aan het Universitair Centrum voor Talenonderwijs. Via de website is het ook mogelijk een zelftest uit te voeren.

- Universiteit Hasselt: de testen moeten nog voorzien worden binnen de instelling.

- Katholieke Universiteit Leuven: studenten kunnen hun talenkennis testen via online applicaties (DIALANG, WebCEF) die beschikbaar gesteld worden op de website van het ILT. In specifieke gevallen worden er ook bekwaamheidstesten afgenomen. Er worden verder ook proficiency testen afgenomen voor andere talen (Spaans, Italiaans, ...).

- Vrije Universiteit Brussel: studenten kunnen bij het ACTo terecht voor volgende tests:

- TOEFL (Test of English as a Foreign Language): voor wie zich aan de VUB wil inschrijven voor een Engelstalig programma, maar niet voldoet aan de taalvereisten.

- ITNA: voor wie zich aan een Vlaamse universiteit wil inschrijven, maar niet voldoet aan de taalvereisten.

- CNAVt (Certificaat Nederlands als Vreemde Taal): jaarlijkse afname profielexamens CNAVt.

- Artesis Plantijn Hogeschool: er zijn veel noden rond taaltesten. In de toekomst wil de hogeschool hier dus zeker op inzetten.

- Arteveldehogeschool: elke instromende student legt een taalscreening 'Test je taal' af en gaat hierover in gesprek met een begeleider.

- Erasmushogeschool Brussel: Intaketesten Nederlands, Frans en Engels worden georganiseerd en dit gebeurt om studenten inzicht te doen krijgen in hun startniveau Frans en Engels. In 2013-2014 werd in samenwerking met het CVO Meise een spoedcursus Frans voor de start van het academiejaar georganiseerd voor de studenten zonder of met een zeer basale kennis van het Frans.

- Hogere Zeevaartschool: tijdens het eerst jaar Nautische wetenschappen en scheepswerktuigkunde worden een aantal uren refresher course Engels georganiseerd met examen. Voor de niet geslaagden zijn avondcursussen voorzien in samenwerking met een CVO.

Mits de anderstalige opleidingsonderdelen worden gegeven in de nautische taal bij uitstek, zijnde het Engels, en de betrokken studenten al min 2 tot 3 jaar cursus Martiem Engels hebben gevolgd, blijkt dit tot op heden een efficiënte testmethode.

- Hogeschool Gent: de instelling ontwikkelde een eigen toolkit met digitale zelftesten, Start.HoGent. In het kader van Start.HoGent moet iedere startende generatiestudent – meestal in de onthaalweek – de zelftest Nederlandse Taalvaardigheid (InstrumentTaal genaamd) invullen. Nadat de zelftest InstrumentTaal is ingevuld, ontvangt de student

meteen een persoonlijk feedbackrapport met daarin zijn sterke punten en werkpunten op het vlak van taalvaardigheid.

Binnen de Start.HoGent toolkit wordt er een extra Nederlandse spellingtest aangeboden ten behoeve van de studenten in sommige bacheloropleidingen. Ten slotte kan iedere startende generatiestudent binnen de faculteit Bedrijf en Organisatie een zelfinschattingstest Frans invullen.

- Hogeschool PXL: studenten kunnen wat betreft taalbegeleiding en testing een beroep doen op de begeleiding van de betreffende lector van het anderstalige opleidingsonderdeel.

- Hogeschool West-Vlaanderen: bij inschrijving van reguliere studenten in Engelstalige opleidingen dient de student te bewijzen voldoende kennis te bezitten van het Engels. In het onderwijs- en examenreglement wordt opgesomd welke bewijsstukken worden aanvaard. Binnen de instelling worden geen taaltesten voorzien. Wel wordt doorverwezen naar het Universitair Centrum voor Talenonderwijs van de Universiteit Gent.

- Karel de Grote-Hogeschool: studenten kunnen via de online-test Dialangtest hun taalkennis van een andere taal testen.

- LUCA School of Arts: studenten die hun taalkennis wensen te testen, worden hierin geadviseerd door de studiebegeleiders. Studenten worden ofwel doorverwezen naar docenten die een academisch diploma in de betrokken taal hebben behaald ofwel naar een talencentrum waar de test kan afgenomen worden.

- Odisee: de instelling staat niet zelf in voor de afname van taalkennistoetsen. De student moet zijn taalkennis bewijzen aan de hand van originele bewijzen van voldoende taalkennis, uitgereikt door de gespecialiseerde en officieel erkende instanties zoals bijvoorbeeld de British Council.

- Thomas More Kempen en Thomas More Mechelen-Antwerpen: de talige eindcompetenties van het secundair onderwijs zijn voldoende om te kunnen participeren aan dit anderstalige aanbod.

- UC Leuven en UC Limburg: opleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen omvatten steeds een taal-opleidingsonderdeel. Studenten zullen dan ook steeds hun kennis via dit opleidingsonderdeel kunnen testen door ofwel de instaptoets ofwel het eindexamen.

Studenten in een anderstalige initiële bacheloropleiding moeten reeds voldoen aan de taalvoorwaarden (en dus de nodige positieve testresultaten voorleggen) vooraleer ze in dit programma kunnen instappen.

- UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen: de studenten die instromen binnen de professionele bachelor in het onderwijs: lager onderwijs en in de bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs met als onderwijsvak Frans worden bij de start van hun opleiding gescreend voor taalvaardigheid Frans. Deze screening is ontworpen binnen een project van de School of Education, 'stERK in Frans' en bestaat uit een ERK-gerelateerde toets waardoor het beginniveau Frans in kaart wordt gebracht.

- De Katholieke Hogeschool Vives Noord en de Katholieke Hogeschool Vives Zuid nemen geen taaltesten af omdat beide hogescholen geen anderstalige initiële bacheloropleiding en geen anderstalige opleidingsonderdelen (buiten de taalopleidingsonderdelen) hebben waarvoor er geen Nederlandstalig equivalent of alternatief bestaat.

7.2.2. WELKE TAALBEGELEIDINGSMAATREGELEN VOORZIET DE INSTELLING IN HET OPLEIDINGSPROGRAMMA VAN INITIËLE BACHELOR- OF MASTEROPLEIDINGEN MET ANDERSTALIGE OPLEIDINGSONDERDELEN OF VAN ANDERSTALIGE INITIËLE BACHELOR- OF MASTEROPLEIDINGEN

Hogeronderwijsinstellingen hebben decretaal de verplichting om taalbegeleidingsmaatregelen te voorzien in het curriculum van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen.

Op basis van de informatie in de taalrapporten stellen we vast dat de instellingen de nodige zorg besteden aan taalbegeleidingsmaatregelen in hun curricula. Een aantal instellingen geven aan dit in de toekomst nog verder uit te werken.

Er zijn ook hogescholen die geen extra taalbegeleidingsmaatregelen nemen omdat geen anderstalige initiële bacheloropleiding en geen anderstalige opleidingsonderdelen (buiten de taalopleidingsonderdelen) worden aangeboden

Samenvattend overzicht van wat de hogescholen en universiteiten vermeld hebben in hun taalverslag:

- Universiteit Antwerpen: in een aantal opleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen worden taalopleidingsonderdelen geprogrammeerd.

In september 2013 werd een eerste inventaris gemaakt van opleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen, en werd nagekeken in hoeverre er taalvakken aanwezig waren.

Voor die opleidingen die Engelstalige opleidingsonderdelen opnemen in hun curriculum, maar geen taalbegeleidingsmaatregelen in de ruime zin voorzien, zal men mogelijke alternatieven verder onderzoeken: (tweetalige) online terminologielijst, achtergrondliteratuur.

Linguapolis (Taalinstituut UAntwerpen) ontwikkelt en geeft taalbegeleiding academisch Engels aan studenten, voor of tijdens hun opleiding, in de vorm van uiteenlopende formules: korte plenaire sessies over één specifiek topic, langere cursustrajecten voor specifieke doelgroepen of tot individuele begeleiding en coaching.

Studenten kunnen eventueel individueel voor de aanvang van het academiejaar een extracurriculaire cursus Engels volgen bij Linguapolis. Sommige opleidingen werken samen met Linguapolis.

- Universiteit Gent: de universiteit biedt twee taalvakken Engels aan als universiteitsbrede keuzevakken: Wetenschappelijk Engels en Gevorderd Wetenschappelijk Engels. Het opnemen in het curriculum van één dergelijk vak per opleiding kan aan de student niet geweigerd worden.

Wetenschappelijk Engels heeft als doel de bestaande taalvaardigheid van de studenten in een academische context uit te diepen. Gevorderd Wetenschappelijk Engels heeft als doel de taalvaardigheid Engels in een academische context op een hoger niveau te brengen.

- Universiteit Hasselt: taalopleidingsonderdelen in het opleidingsprogramma, conversatieklassen Engels, International platform en basiscursus Nederlands.

- Katholieke Universiteit Leuven: de instelling voorziet in verschillende vormen van taalbegeleidingsmaatregelen in de opleidingsprogramma's. Bijvoorbeeld: in bepaalde bacheloropleidingen die toegang bieden tot een Engelstalige master worden studenten vertrouwd gemaakt met het Engels in het vakgebied via verplichte literatuur, handboeken, gastcolleges, enz. Verschillende opleidingen voorzien tevens een taalvak bij de keuzeopleidingsonderdelen.

Andere maatregelen: in verschillende opleidingsonderdelen kunnen de studenten hun algemene taalkennis Engels evenals specifieke Engelstalige vakterminologie verder ontwikkelen via schriftelijke (rapporten) en mondelinge (presentaties) oefeningen waarbij ze ondersteund worden door experts uit het behandelde vakgebied; voorzien van vakoverkoepelende workshops; aandacht besteed aan de terminologie; studenten kunnen terecht voor ondersteuning bij monitoren, studietrajectbegeleiders, en/of docenten.

Als ondersteunende maatregel bij de taalbegeleiding in de opleidingsprogramma's stelt het ILT zelfstudiepakketten voor voor studenten van bepaalde opleidingen.

- Vrije Universiteit Brussel: een keuzeopleidingsonderdeel 'Algemene taalkennis Engels' werd opgenomen in het curriculum van een aantal opleidingen. In de bachelor in de industriële wetenschappen is een Engelstalig verplicht studiedeel 'Communication Skills' opgenomen. Er worden werkcolleges en workshops taalvaardigheden ingericht. Het ACTo biedt ook specifieke taalcursussen aan in het kader van een bepaalde opleiding of in het kader van een opleidingsonderdeel.

- Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen: indien een taal deel uitmaakt van het curriculum wordt er taalondersteuning voorzien (bv. Taalcoaches). De hogeschool meldt dat er bij de School of Arts grote nood is aan taalondersteuning. De workshops die daar worden aangeboden door het Taalpunt van de instelling, worden georganiseerd in het Engels. In de toekomst wordt de 'Schrijfwijzer' vertaald in het Engels

- Arteveldehogeschool: bijna alle opleidingen bieden opleiding specifieke taalondersteuning aan: sessies van spelling en woordenschat, ondersteuning bij stageverslagen, begeleiding bij redactie en presentatie van de bachelorproef. In de anderstalige opleidingsonderdelen: actieve begeleiding. Er zijn verplichte opleidingsonderdelen of verplichte keuze-opleidingsonderdelen.

- Erasmushogeschool: binnen de taalvakken van een aantal opleidingen is aangepaste taalbegeleiding voorzien. In een aantal opleidingen wordt vakinhoudelijke begeleiding voorzien door de docent van het opleidingsonderdeel.

- Hogere zeevaartschool: maritiem Engels vormt een integraal deel in de bachelors.

- Hogeschool Gent: de hogeschool voorziet in taalbegeleidingsmaatregelen in de opleidingsprogramma's. Met het oog op het vermijden van een zwaardere studielast, kan er voorzien worden in bijvoorbeeld nadere toelichtingen in het Nederlands, woordenlijsten met termen uit anderstalig vakjargon, gebruik van vertaalwoordenboeken of anderstalige vakliteratuur.

- Hogeschool PXL: studenten kunnen een ondersteunend taalopleidingsonderdeel opnemen als extra opleidingsonderdeel.

- Hogeschool West-Vlaanderen: studenten kunnen via een creditcontract taalopleidingsonderdelen volgen.

- Karel de Grote-Hogeschool: binnen de anderstalige opleidingsonderdelen wordt extra aandacht besteed aan taalbegeleidingsmaatregelen zoals bijvoorbeeld verklarende woordenlijsten.
- LUCA School of Arts: binnen bepaalde opleidingen is een cursus Engels opgenomen in het curriculum van de studenten.
- Odisee: digitale ondersteuning, taalondersteuningsoefeningen, taalmonitoraat op maat waarin de taalcoördinator onder meer aantoonst waar studenten extra ondersteuning en hulp kunnen vinden.
- Thomas More Kempen en Thomas More Mechelen-Antwerpen: Taalontwikkeling en talenondersteuning worden ingebouwd in het onderwijs en het curriculum.
- UC Leuven: de instelling biedt haar studenten de mogelijkheid om in semester 5 een bijkomend opleidingsonderdeel te volgen. De hogeschool biedt informatie over de taalcursussen in CLT en ACE-Groep T (volwassenonderwijs). Studenten in een anderstalige opleiding krijgen, zoals alle studenten, een studietrajectbegeleider toegewezen.
- UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen: de instelling biedt informatie over de taalcursussen in CLT en ACE-Groep T (volwassenonderwijs). Studenten van de bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs met onderwijsvak Frans en Engels kunnen vakspecifieke monitoraatsessies bij wonen, indien zij dat wensen of na advies van de vaklector. Studenten in de bachelor in het onderwijs: lager onderwijs krijgen aangepaste monitoraatsessies Frans vanuit de opgemerkte noden bij de beginscreening. Studenten die een buitenlandse stage willen uitvoeren in een land waar de onderwijstaal niet het Nederlands is, worden aangemoedigd om deze onderwijstaal bij te spijkeren via het volgen van een aangepaste taalcursus.
- De Katholieke Hogeschool Vives Noord en de Katholieke Hogeschool Vives Zuid nemen geen extra taalbegeleidingsmaatregelen omdat beide instellingen zoals eerder aangehaald geen anderstalige initiële bacheloropleiding en geen anderstalige opleidingsonderdelen (buiten de taalopleidingsonderdelen) organiseren.
- UC Limburg vermeldt in haar verslag dat dit niet van toepassing is voor de hogeschool.

7.2.3. OP WELKE WIJZE VOORZIET DE INSTELLING VOOR STUDENTEN IN AANGEPASTE VOORZIENINGEN, WAARONDER EEN KOSTELOOS TOEGANKELIJK EN BEHOEFTEDEKKEND AANBOD VAN NEDERLANDSTALIGE EN ANDERSTALIGE TAALCOURSUSSEN EN TAALBEGELEIDINGSMAATREGELEN

De decreetgever heeft specifiek bepaald dat de hogeronderwijsinstellingen voor de studenten moeten voorzien in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.

Aan de instellingen werd gevraagd op welke wijze zij invulling hebben gegeven aan deze regel. De vraag leunt aan bij de vraagstelling in punt 7.2.2.. In sommige taalrapporten wordt de informatie gevraagd in de twee gestelde vragen dan ook samen beantwoord. Veelal geven de hogeronderwijsinstellingen in hun rapport deze gevraagde informatie opgesplitst naar het aanbod Nederlands en anderstalig.

Volgende instelling vermelden expliciet in hun rapport dat bepaalde cursussen niet gratis zijn:

- Het Academisch Centrum voor Taalonderwijs (ACTo), verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel organiseert taallessen voor de studenten, echter niet kosteloos maar aan een verminderd tarief.

- De Arteveldehogeschool vraagt voor de instapcursussen en de taalworkshops Nederlands inschrijvingsgeld. De instelling ziet dit als een vergoeding voor de administratieve kost. Voor het Engelstalig aanbod wordt ook inschrijvingsgeld gevraagd maar de studenten krijgen dit terug na afloop van de cursus op voorwaarde dat zij telkens aanwezig zijn.

Bepaalde instellingen geven aan dat taalcursussen georganiseerd door externe aanbieders niet gratis zijn (vb. LUCA en UC Leuven), dit achten zij logisch vermits de decreetgever met “kosteloos aanbod” vooral bedoeld het aanbod binnen de instelling. Uit de rapporten blijkt dat de instellingen ook nog toekomstgerichte initiatieven op het touw willen zetten zoals bijvoorbeeld de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt.

Overzicht van wat de hogescholen en universiteiten vermeld hebben in hun taalverslag:

- Universiteit Antwerpen: Nederlands: Het “Monitoraat op maat” voorziet in een breed aanbod aan taalbegeleiding academisch Nederlands. Voor instromende studenten organiseert Monitoraat op maat overbruggingsonderwijs, introductiesessies of feedbacksessies bij een (begin)assessment. Studenten die nood hebben aan extra taalondersteuning, kunnen zich tijdens het academiejaar inschrijven voor aanvullende workshops, persoonlijke begeleiding of gebruikmaken van digitaal zelfstudiemateriaal op Blackboard. De activiteiten van Monitoraat op maat worden zoveel mogelijk ingebed in de opleiding zelf. Voor de inkomende uitwisselingstudenten voorziet de universiteit in een basis cursus Nederlands, om hun integratie te vergemakkelijken.

Engelstalig: Het elektronisch leerplatform ‘aan de slag’ biedt leer- en oefenmateriaal aan zoals ‘academic writing’ en academisch Nederlands. Daarnaast zijn er taalbegeleidingsmaatregelen via het online taalleerplatform Altissia en een paar faculteiten hebben software aangevraagd waarmee een virtueel taallabo kan worden gecreëerd.

In 2014-2015 wordt onderzocht of Altissia universiteitsbreed (schriftelijke taalvaardigheid en leestaalvaardigheid) kan worden ingezet, eventueel aangevuld met een aanbod van Linguapolis.

- Universiteit Gent: Nederlands: Workshops academisch Nederlands voor studenten-nieuwkomers, individuele taalbegeleiding voor studenten uit kansengroepen, Informatieve website over correct Nederlands en schrijven (www.taalbeleid.UGent.be), infosessies ‘Academisch Schrijven’, Writing Clinics voor studenten die werken aan een bachelor- of masterproef, feedbackmomenten en individuele begeleiding op vraag. Facultair initiatieven: infobrochures, taalbegeleiding geïntegreerd in het curriculum, taalonthaal, persoonlijke tutors, tips via mail, specifieke cursussen.

Anderstalige taalbegeleiding: de vakken Wetenschappelijk Engels en Gevorderd Wetenschappelijk Engels staan open voor alle studenten, het opnemen in het curriculum kan aan de student niet worden geweigerd.

- Universiteit Hasselt: in een aantal opleidingen wordt 'Academisch Nederlands' aangeboden als verplicht opleidingsonderdeel in de eerste twee trimesters van het 1e bachelorjaar. Startcompetenties en aandacht voor eventuele achterstand op vlak van academisch Nederlands zullen opgenomen worden in het project "begeleiding van overgang SO-HO". Voor de internationale studenten biedt de instelling de mogelijkheid om een basiscursus Nederlands te volgen bij aankomst in Vlaanderen.

Anderstalig: in een aantal opleidingen worden taalopleidingsonderdelen aangeboden binnen het pakket van verplichte opleidingsonderdelen of als keuzeopleidingsonderdeel. Vanaf 2014-2015 worden er wekelijks conversatieklassen Engels aangeboden. Vanaf 2015 zal tweewekelijks 'language cafés' worden georganiseerd voor een aantal talen (Frans, Spaans, Duits, Engels, Nederlands) via het "Internationaal platform", een forum voor en door Vlaamse en internationale studenten.

- Katholieke Universiteit Leuven: vanuit het Interfacultair Instituut voor Levende Talen (ILT) is er een taalcursusaanbod voor masterstudenten op twee niveaus: de 'Crash Course' legt de nadruk op spreekvaardigheid en de cursus 'Academisch Engels voor master studenten' op schrijfvaardigheid.

Het ILT reikt een aantal tools aan waarmee de studenten zelfstandig aan hun talenkennis kunnen werken. De Tandem toepassing geeft de studenten de kans om in contact te komen met native speakers van verschillende talen om hun taalvaardigheden bij te schaven. De Taalprikkels zijn een email dienst die dagelijks een vraag rond taal stuurt voor het (Academisch) Engels, het Frans en het Duits.

- Vrije Universiteit Brussel: alle studenten ingeschreven voor een volledige opleiding kunnen bij het ACTo terecht voor extra taallessen buiten het curriculum. Dat kan voor Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans en Nieuwgrieks. Het aantal plaatsen is weliswaar beperkt. VUB-studenten en -personeel kunnen deze taallessen volgen aan een verminderd tarief. Het ACTo voorziet in een aanbod aan vrije cursussen Engels die leiden naar een taalattestering niveau B2 binnen het ERK, en voorziet voor studenten in voorbereidende cursussen voor de TOEFL (Test of English as a Foreign Language).

- Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen: Nederlands: Vanuit het Taalpunt (algemene diensten) worden workshops georganiseerd, zowel ondersteunend als remediërend, in samenwerking met de opleidingen. Workshops worden extra-curriculair aangeboden, en dus niet verplicht. De taalondersteuning wordt geïntegreerd in een opleidingsonderdeel en is wel verplicht. De instelling voorziet ook in individuele begeleiding.

- Arteveldehogeschool: Nederlands: taalcoaches, instapcursussen, taalworkshops, toegang via account Software Nederlandse spelling, checklist (ter ondersteuning van academisch en professionele taalvaardigheid), wekelijkse NT2-workshops (in samenwerking met de Universiteit Gent), schrijfcoaching op maat in samenwerking met het CVO Het Perpectief. Voor de instapcursussen en de taalworkshops wordt inschrijvingsgeld gevraagd (10 – 25 €).

Engelstalig: instapcursus Engels voor instromende studenten, elke student kan de Crash Course English volgen, taalworkshop English@home. Voor al deze cursussen wordt inschrijvingsgeld gevraagd: (25€), na afloop van de cursus krijgt de student dit terugbetaald op voorwaarde dat hij telkens aanwezig was.

- Erasmushogeschool: Nederlands: bij een onvoldoende voor een taaltest Nederlands kunnen studenten vrijblijvend gebruik maken van het aanbod van de groepslessen door

het huis van het Nederlands, het volgen van taalremediëring in groepslessen, tips voor bijsturen, ... Inkomende Erasmusstudenten kunnen kandideren voor deelname aan een intensieve cursus Nederlands voor beginners.

Naast deze cursus kunnen internationale studenten deelnemen aan taalcursussen Nederlands, Frans en Engels van het CVO (kamer van koophandel). Er wordt bijkomende begeleiding in het Engels voorzien: cursusmateriaal, Engelstalige examenopgaves en werkcolleges, ..).

- Hogere zeevaartschool: de instelling voorziet in CVO-opleidingen: Nederlands voor anderstalige studenten, en Engels.

- Hogeschool Gent: binnen de Start.HoGent toolkit (zie punt 7.2.1.) bestaat er een zelfstudiepakket InstrumentTaal aan de hand waarvan de student zijn Nederlandse taalvaardigheid verder kan oefenen. Op de website van Start.HoGent vindt de student allerhande tips om zijn Nederlandse taalvaardigheden zelfstandig verder te ontwikkelen. Binnen sommige opleidingen worden er taalworkshops georganiseerd, al dan niet ingepland in een lesmoment.

- Hogeschool PXL: studenten kunnen wat betreft taalbegeleiding een beroep doen op de begeleiding van de betreffende lector. Studenten kunnen een ondersteunend taalopleidingsonderdeel (Engels of andere) opnemen als (extra) opleidingsonderdeel. Studenten kunnen een cursus Instap Nederlands volgen (i.s.m. CVO STEP).

- Hogeschool West-Vlaanderen: in het academiejaar 2013-14 werd de taalbegeleidingsmaatregel met taalopleidingsonderdelen via creditcontract nog niet kosteloos aangeboden, vanaf academiejaar 2014-15 werd dit wel kosteloos aangeboden.

- Karel de Grote-Hogeschool: binnen de anderstalige bacheloropleiding: studenten krijgen de keuze tussen een taalcursus Nederlands, Spaans of Frans, vervat in het curriculum, taalcoaching. Inkomende studenten moeten een B2 niveau hebben.

Inkomende studenten kregen in 2013-2014 een taalcursus Nederlands aangeboden, vanaf 2014-2015 werd deze cursus omgevormd tot een 'first survival kit Nederlands' binnen het voorafgaande onthaalprogramma. Deze studenten kunnen ook deelnemen aan een gratis online zelfstudiepakket in een taal naar keuze.

- Katholieke Hogeschool Vives Noord en de Katholieke Hogeschool Vives Zuid: de opleidingen zorgen voor de toepassing van het taalcharter met als focus het stimuleren van het ontwikkelen van taalcompetenties. Specifieke initiatieven zijn taalscreening, begeleidingstrajecten, een kijkwijzer voor docenten i.v.m. taalontwikkelen lesgeven ... Via de digitale studiecoach kunnen studenten algemene tips en checklists over taal raadplegen. Anderstalige studenten kunnen examenfaciliteiten aanvragen zoals het raadplegen van een woordenboek.

- LUCA School of Arts: Nederlands: de instelling voorziet in een aantal taalbegeleidingsmaatregelen voor studenten met een onvoldoende kennis van het (academisch) Nederlands, maar organiseert geen taallessen Nederlands. De taalbegeleiding is opgenomen in het breder pakket van studiebegeleidingsmaatregelen die de instelling aanbiedt. In 2013-2014 is een eerste aanzet gegeven om de in de instelling aanwezig expertise op dit vlak te bundelen.

Anderstalig: taalcursussen Engels die geïntegreerd zijn in het curriculum van bepaalde opleidingen. Docenten die in een andere taal lesgeven, hebben de opdracht om ook aandacht te besteden aan taalbegeleiding in het kader van hun opleidingsonderdeel.

Studenten die een extra taal cursus willen volgen, worden doorverwezen naar externe aanbieders van taallessen.

- Odisee: digitale ondersteuning, taalondersteuningsoefeningen, taalmonitoraat op maat waarin de taalcoördinator onder meer aantoonbaar waar studenten extra ondersteuning en hulp kunnen vinden.

- Thomas More Kempen en Thomas More Mechelen-Antwerpen: anderstalige studenten kunnen beroep doen op individuele taalcoaching. Voor uitwisselingsstudenten worden cursussen “survival Dutch” georganiseerd. Voor de studenten uit de lerarenopleiding wordt het curriculum gedifferentieerd naargelang het startniveau Nederlands van de student.

- UC Leuven: de instelling verwijst naar haar antwoord op vorige vraagstelling: studenten krijgen de mogelijkheid om een bijkomend opleidingsonderdeel te volgen. Anderstalige studenten krijgen een trajectbegeleider toegewezen.

Verder kan een student taal cursussen volgen buiten de instelling maar niet gratis.

- UC Limburg: er is een specifieke instaptoets Nederlands die gratis beschikbaar is voor de studenten waarmee ze hun niveau kunnen laten vaststellen en de lacunes kunnen identificeren. Er wordt nadien een vervolgtraject aangeboden: een kosteloze cursus Nederlands waaraan de studenten kunnen deelnemen.

- UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen: taalbadweek ‘Klare Taal’ om de taalvaardigheid Nederlands bij te spijkeren. Van elke student wordt de starttaalvaardigheid in kaart gebracht via taalscreenings Nederlands. Studenten nemen deel aan monitoraatssessies Nederlands rond specifieke talige aspecten. Studenten met nog andere taalnoden, vanuit een functiebeperking of vanuit een anderstalige achtergrond, kunnen verder ook gebruik maken van een taalbuddy.

7.3. Recht om examens in het Nederlands af te leggen

De decreetgever heeft in de taalregeling expliciet opgenomen dat studenten het recht hebben om over een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands wordt gebruikt, en waarvoor in dezelfde opleiding geen equivalent in het Nederlands wordt gedoceerd, het examen in het Nederlands af te leggen⁷⁰. Dit geldt niet voor de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd, en de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs. Dit recht geldt ook niet als het gaat over anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen.

Het recht om examens in het Nederlands af te leggen bestond reeds in de taalregelgeving geldig voor het academiejaar 2013-2014. In de aangepaste regelgeving wordt de toepassing van dit recht op het afleggen van een Nederlands examen expliciet beperkt tot Nederlandstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.

⁷⁰ Artikel II.271, §3 van de Codex Hoger Onderwijs

Via het taalsjabloon (zie bijlage 2) werd aan de hogeronderwijsinstellingen gevraagd hoeveel studenten gebruik maken van het recht om examens in het Nederlands af te leggen, en of de instelling voorziet in een specifieke procedure om dit recht aan te vragen.

Op basis van de taalrapporten van de hogeronderwijsinstellingen stellen we vast dat het recht om het examen in het Nederlands af te leggen en de te volgen procedure doorgaans wordt opgenomen in de algemene gedragscode of het onderwijs- en examenreglement. Het gebeurt dat dit ook geregeld wordt op facultaire basis. Soms is er in geen specifieke procedure voorzien, maar kunnen studenten dit onder meer rechtstreeks afspreken met hun docent.

In de Arteveldehogeschool bijvoorbeeld wordt de garantie om de evaluatie in het Nederlands te kunnen afleggen opgenomen in het studiecontract.

In LUCA School of Arts is in het onderwijs- en examenreglement bepaald dat elke opleiding een procedure moet voorzien om dit recht aan te vragen.

Sommige instellingen melden dat het aantal studenten dat al dan niet opteert om het examen van anderstalige opleidingsonderdelen in het Nederlands af te leggen en aldus gebruik maakt van dit recht, sterk verschilt van faculteit tot faculteit .

Soms gebeurt het dat in het geval van meerkeuzevragen de examens zowel in het Nederlands als het Engels worden aangeboden. In dit geval is het uiteraard niet te achterhalen in welke taal de studenten de vragen leest. Dit is zo bijvoorbeeld aan de faculteit Farmaceutische, Biomedische en Diergeneeskundige Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen.

Ook aan de Universiteit Hasselt kunnen de studenten desgewenst het examen in het Nederlands afleggen van anderstalige opleidingsonderdelen in initiële Nederlandstalige opleidingen. De examenvragen van deze opleidingsonderdelen worden in de meeste gevallen in het Nederlands en in het Engels voorzien. De student kan in het Nederlands dan wel in het Engels antwoorden. Mits er niet geregistreerd wordt of studenten in het Nederlands dan wel in het Engels geantwoord hebben op het examen, is het niet mogelijk om aan te geven hoeveel studenten in het Nederlands dan wel in de andere taal het examen hebben afgelegd.

Soms biedt de instelling expliciet zelf ten aanzien van alle studenten de keuze aan in welke taal hij/zij het examen aflegt, zonder dat de student dit moet aanvragen. Voorbeeld: *Universiteit Antwerpen: in het Engelstalig opleidingsonderdeel "An Economic Analysis of Inequality" met ongeveer 1/3 buitenlandse studenten is het examen mondeling. Studenten kiezen zelf de taal. 90% maakt de schriftelijke voorbereiding in het Engels. Overgrote meerderheid van de Nederlandstalige studenten verkiezen om in het Nederlands het mondeling gedeelte af te leggen.*

Niet alle instellingen kunnen cijfers geven over het aantal studenten dat gebruik maakt van het recht om een examen in het Nederlands af te leggen omdat er geen informatie wordt over bijgehouden, of omdat de data niet door alle faculteiten wordt geregistreerd,

al dan niet op een uniforme wijze, of omdat de studenten dit individueel afspreken met hun docent, de coördinator onderwijs, de studie-adviesbegeleider, het opleidingshoofd, ...

De Vrije Universiteit Brussel meldt in haar taalrapport dat er geen exacte gegevens beschikbaar zijn aangezien de student dit rechtstreeks regelt met de titularis van het opleidingsonderdeel. Voor de faculteit Economische en Sociale Wetenschappen & Solvay Business School beschikt de instelling wel over gegevens.

De universiteit geeft wel aan dat in het algemeen van dit recht zelden gebruik wordt gemaakt.

Het gebeurt dat de evaluatie van een welbepaald onderdeel van een bepaald opleidingsonderdeel waarin wordt samengewerkt met buitenlandse studenten, in het Engels verloopt. Zo bijvoorbeeld houden in het departement Wetenschap en Techniek van de Artesis Plantijn Hogeschool in de opleiding Elektronica-ICT de studenten wekelijks meetings via Skype met Finse studenten van de Oulu University, en brengen zij hun finale presentatie, samen met de Finse studenten, in het Engels. De presentatie telt voor 30% mee voor het eindresultaat van het opleidingsonderdeel.

Door een aantal instellingen wordt gemeld dat deze regel niet van toepassing is omdat zij geen anderstalige opleidingsonderdelen organiseren.

Hierna volgt een overzicht per instelling die concrete cijfers vermelden van het aantal studenten dat gebruik gemaakt heeft van het recht om het examen in het Nederlands af te leggen (uit de rapporteringen van de instellingen):

Universiteit Antwerpen (data per faculteit)	aantal
Geneeskunde (modules Engelstalig semester)	586 interne studenten en 65 uitwisselingsstudenten
Toegepaste Economische wetenschappen	Er zijn studenten die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid maar de faculteit beschikt over geen precieze cijfers.
Politieke en Sociale Wetenschappen	Er zijn studenten die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid.
Universiteit Gent (data per faculteit)	examenafnames
Rechtsgeleerdheid	115
Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	160
Ingenieurswetenschappen en Architectuur	158
Economie en bedrijfskunde	419
Katholieke Universiteit Leuven	
Aantal meldingen die centraal gebeuren, en waarvan er data beschikbaar zijn voor de 3 zittijden in 2013-2014	754
Vrije Universiteit Brussel	aantal
Economische en Sociale Wetenschappen & Solvay Business School	265

8. GEDRAGSCODE

Decretaal zijn de hogeronderwijsinstellingen verplicht een gedragscode op te stellen na raadpleging van de studenten, en een taalregeling vast te leggen voor studenten en docenten in het onderwijs- en examenreglement⁷¹.

Het is de bedoeling dat de gedragscode meer duidelijkheid geeft over hoe een instelling de decretaal toegestane beleidsruimte invult en aangeeft hoe zij in haar beleid aan de kwaliteits- en democratiseringsvoorwaarden voldoet. De instelling verantwoordt tevens in de gedragscode de meerwaarde van het anderstalig aanbod, en vermeldt de richtlijnen over de controle op de taalvereisten van studenten en docenten en de evaluatie van het taalbeleid.

Via het taalsjabloon (zie bijlage 2) werd aan de hogescholen en universiteiten het webadres gevraagd waar de gedragscode van de instelling is terug te vinden. De meeste instellingen hebben dit webadres vermeld in hun taalrapportering, een aantal instellingen delen mee dat de gedragscode integraal deel uitmaakt van het onderwijs- en examenreglement of verwijzen naar de algemene instellingswebsite.

De gedragscode wordt jaarlijks voorgelegd en goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de instelling of wordt goedgekeurd als onderdeel van het onderwijs- en examenreglement.

Bij nalezing van de gedragscodes van de hogescholen en universiteiten stellen we vast dat een aantal instellingen enkel de decretale regels opnemen. Andere instellingen stellen een meer uitvoerige gedragscode op of vermelden specifieke elementen in hun gedragscode in verband met het gebruik van een andere taal dan het Nederlands.

Voorname­lijk worden de algemene decretale taalregels opgenomen van de onderwijs- en de bestuurstaal, de opleidingsonderdelen die in een andere taal worden georganiseerd, de vermelding van de decretaal toegelaten percentages anderstalige opleidingsonderdelen binnen een niet-anderstalige initiële bachelor- (18,33%) en masteropleiding (50%), en de volledig anderstalige opleidingen. Tevens wordt het recht vermeldt om de examens over anderstalige opleidingsonderdelen in het Nederlands af te leggen en de daarvoor te volgen procedure. De voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering zijn opgenomen, en de kwaliteitsbewaking vormt ook een onderdeel van de gedragscode.

Soms onderschrijft de instelling ook de meerwaarde voor de student en de functionaliteit van het gebruik van een andere taal dan het Nederlands in haar onderwijsaanbod.

In de gedragscodes wordt er eveneens op gewezen dat indien een bepaald opleidingsonderdeel in een andere taal dan het Nederlands wordt gedoceerd, dit

⁷¹ Artikel II.272 van de Codex Hoger Onderwijs

uiteraard vermeld wordt in de programmagids en de ECTS-fiche van het desbetreffende opleidingsonderdeel. Bovendien voorziet de instelling voor anderstalige opleidingsonderdelen doorgaans ook in een Nederlandstalige ECTS-fiche.

In sommige onderwijs- en examenreglementen worden specifieke elementen in verband met de gedragscode opgenomen. Enkele voorbeelden:

- Universiteit Gent: De faculteiten rapporteren jaarlijks in de maand oktober die volgt op het afsluiten van het betrokken academiejaar, over de toepassing van de Gedragscode voor onderwijstaal anders dan het Nederlands. De Onderwijsraad evalueert de toepassing van de gedragscode ten behoeve van het Bestuurscollege.

- Arteveldehogeschool: “Artikel 17 Taalhoffelijkheid⁷²: De Arteveldehogeschool is er voorstander van om de Nederlandse taal te waarderen, te beschermen en te bestendigen en versterken als wetenschappelijke taal om zo de toegankelijkheid van haar hoger onderwijs te vrijwaren. Gelijkzeitig wenst zij als internationaal georiënteerde hogeschool het principe van de taalhoffelijkheid toe te passen in alle openheid ten aanzien van internationale uitwisselingen en voor een goede voorbereiding van de studenten op de mondiale professionele omgeving. Dat houdt in dat de Arteveldehogeschool zoveel mogelijk informatie aanbiedt in het Nederlands en wanneer nodig in het Engels, diploma’s in beide talen aflevert en voorziet in taalbegeleidingsmaatregelen.”

- Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen: Voor de hierna opgesomde opleidingsonderdelen geldt naast de regel dat de student te allen tijde het recht heeft om examens af te leggen in het Nederlands, bovendien dat de leerinhouden ook moeten in het Nederlands zijn aangebracht. Te dien einde zal de student dan worden verwezen naar een evenwaardig Nederlandstalig handboek, of een goede Nederlandstalige cursus ter beschikking krijgen.

- opleidingsonderdelen die door anderstalige gastlesgevers gedoceerd worden;

- opleidingsonderdelen waarvan het instellingsbestuur de meerwaarde voor de student en de functionaliteit voor de opleiding van het onderwijs in een andere taal op gemotiveerde wijze aantoont;

- opleidingsonderdelen van een postgraduaatsopleiding en van bij- en nascholing.

- LUCA School of Arts: “Artikel 51⁷³: Met het oog op een vlotte communicatie met studenten, lesgevers, diensten of instellingen kan ook een internationale forumtaal gebruikt worden.”.

- Karel de Grote-Hogeschool Antwerpen: “Anderstalig studiemateriaal⁷⁴: Geeft een lector of docent een opleidingsonderdeel in het Nederlands? Dan mag hij daarbij anderstalig studiemateriaal gebruiken. Op voorwaarde dat het anderstalige materiaal een wetenschappelijke of pedagogische meerwaarde biedt of van hogere kwaliteit is dan het beschikbare Nederlandstalige materiaal.”.

⁷² http://www.arteveldehogeschool.be/sites/default/files/attachments/Studiecontract%202014-2015_OER.pdf

⁷³ <http://www.luca-arts.be/onderwijs-en-examenreglement>

⁷⁴ https://www.kdg.be/sites/default/files/HOE_14-15_definitieve_versie_16-01-2015.pdf

Cursieve tekst: opgeheven, ingevoegd of vervangen.

Hoofdstuk 8. Taalregeling

Afdeling 1. Algemene bepaling

Art. II.260. De bestuurstaal in de hogescholen en universiteiten is het Nederlands.

Afdeling 2. Onderwijstaal in initiële bachelor- en masteropleidingen

Art. II.261. §1. De onderwijstaal in de hogescholen en universiteiten is het Nederlands.

In de initiële bachelor-en masteropleidingen kan evenwel een andere onderwijstaal dan het Nederlands worden gebruikt, conform de bepalingen in deze afdeling. Als een instelling gebruik wil maken van die mogelijkheid, moeten de waarborgen inzake kwaliteit en democratisering, vermeld in artikel II.270 en II.271 vervuld zijn voorafgaand aan de start van de opleiding.

§2. Een instelling kan in de volgende gevallen beslissen dat in initiële bachelor-en masteropleidingen voor opleidingsonderdelen een andere onderwijstaal dan het Nederlands wordt gebruikt:

1° de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd;

2° de opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gastprofessoren;

3° de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs;

4° de opleidingsonderdelen waar uit de expliciet gemotiveerde beslissing de meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt.

§3. Een anderstalige initiële bacheloropleiding is een initiële bacheloropleiding waarvan de omvang van de opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in het modeltraject van die opleiding hoger is dan 18,33% van de totale omvang van de in die opleiding aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het modeltraject.

Een anderstalige initiële masteropleiding is een initiële masteropleiding waarvan de omvang van de opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in het modeltraject van die opleiding hoger is dan 50% van de totale omvang van de in die opleiding aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het modeltraject.

§4. Voor de berekening van de grenzen, vermeld in paragraaf 3, worden de opleidingsonderdelen, vermeld in paragraaf 2, 1° en 3°, niet meegeteld.

§5. In afwijking van paragraaf 1, eerste lid, wordt het onderwijs in de professioneel gerichte bacheloropleiding in de scheepswerktuigkunde en de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding in de nautische wetenschappen in het Nederlands en het Frans gegeven.

Art. II.262. §1. Een instelling kan enkel een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding aanbieden als het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek voor buitenlandse studenten zijn ontworpen of als de meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding op voldoende wijze aangetoond kunnen worden.

§2. De instelling kan een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding aanbieden op voorwaarde dat er in de Vlaamse Gemeenschap een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding wordt aangeboden waarbij de student een opleidingstraject volledig in het Nederlands kan volgen. De opleidingsonderdelen, vermeld in artikel II.261, §2, 1° en 3°, worden hierbij buiten beschouwing gelaten.

Behoudens in de gevallen dat er een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde werd verleend, moeten de studenten op elk moment de garantie hebben dat er binnen de Vlaamse Gemeenschap een equivalente initiële bachelor-of masteropleiding wordt aangeboden.

De instellingen kunnen de equivalente initiële bachelor-of masteropleiding aanbieden als een gezamenlijk georganiseerde opleiding. Alle opleidingsonderdelen van deze gezamenlijk georganiseerde equivalente bachelor- of masteropleiding worden door de studenten op 1 vestiging gevolgd.

De voorwaarde vermeld in het derde lid is niet van toepassing op de volgende opleidingen:

1° de equivalente opleiding master in de ingenieurswetenschappen, fotonica, gezamenlijk aangeboden door de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel;

2° de equivalente opleiding master in de geografie, gezamenlijk aangeboden door de Katholieke Universiteit Leuven en de Vrije Universiteit Brussel;

3° de gezamenlijk georganiseerde equivalente opleidingen die van de Commissie Hoger Onderwijs de toelating hebben gekregen om het volgen van de onderwijsactiviteiten te spreiden over meer dan 1 vestiging. De aanvragen tot afwijking worden door de Commissie Hoger Onderwijs behandeld overeenkomstig de procedure beschreven in artikel II.263;

4° de equivalente opleiding master in de ingenieurswetenschappen : biomedische ingenieurstechnieken, gezamenlijk aangeboden door de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel.

De instelling kan in het kader van de procedure, vermeld in artikel II.264, een vrijstelling van de equivalentievoorwaarde aanvragen.

Art. II.263 §1. Als een instelling een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding wil aanbieden, dient ze een aanvraag in bij de Commissie Hoger Onderwijs.

De aanvragen en het bijbehorende dossier worden ingediend uiterlijk op 1 maart van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding georganiseerd zal worden. (Dit lid is vervangen bij Onderwijsdecreet XXIV – inwerking 01-09-2014):

De aanvragen en het bijbehorende dossier worden ingediend:

- 1° in het geval het een bestaande initiële bachelor- of masteropleiding betreft, uiterlijk op 1 oktober van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de anderstalige initiële bachelor- of master georganiseerd zal worden;
- 2° in het geval het een nieuwe initiële bachelor- of masteropleiding betreft zoals vermeld in artikel II.150, samen met het aanvraagdossier macrodoelmatigheid nieuwe opleiding zoals vermeld in artikel II.153, §2.

§2. De Commissie Hoger Onderwijs brengt een oordeel uit op basis van de volgende criteria waaraan cumulatief voldaan moet worden :

- 1° binnen de Vlaamse Gemeenschap wordt een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding aangeboden, als vermeld in artikel II.262, §2, behalve bij een voorafgaand besluit van de Vlaamse Regering houdende vrijstelling van de equivalentievereiste voor die anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding;
- 2° de aanwezigheid van voldoende garanties inzake kwaliteit en democratisering, vermeld in artikel II.270 en II.271;
- 3° de aanwezigheid van een verantwoording die de meerwaarde voor de student en het afnemende veld en de functionaliteit voor de opleiding aantoont;
- 4° de naleving van het maximumpercentage van 6% c.q 35%, vermeld in artikel II.266, op basis van het overzicht van de anderstalige initiële bachelor- c.q masteropleidingen die in het lopende academiejaar worden aangeboden.

§3. Oorspronkelijke paragraaf:

§3. De Commissie Hoger Onderwijs brengt haar oordeel uit uiterlijk op 1 mei van hetzelfde academiejaar en bezorgt dat aan het instellingsbestuur en aan de Vlaamse Regering.

Bij een positief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs krijgt de instelling van rechtswege de toelating om de anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding te organiseren, tenzij de Vlaamse Regering binnen een vervaltermijn van 45 kalenderdagen alsnog negatief oordeelt.

Bij een negatief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs kan de instelling binnen een vervaltermijn van 15 kalenderdagen die ingaat op de dag na de kennisname van de

beslissing van de Commissie Hoger Onderwijs, beroep instellen bij de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering neemt een beslissing binnen een ordetermin van 30 kalenderdagen die ingaat op de dag na de ontvangst van het beroepschrift.

Indien de Commissie Hoger Onderwijs geen oordeel velt uiterlijk op 1 mei of indien de Vlaamse Regering geen beslissing neemt naar aanleiding van een beroepschrift, wordt het oordeel geacht negatief te zijn.

Deze paragraaf werd vervangen bij Onderwijsdecreet XXIV – inwerking 01-09-2014:

§3. De Commissie Hoger Onderwijs brengt haar oordeel uit:

1° in het geval het een bestaande initiële bachelor- of masteropleiding betreft, uiterlijk op 31 januari van hetzelfde academiejaar;

2° in het geval het een nieuwe initiële bachelor- of masteropleiding betreft, samen met het oordeel over de macrodoelmatigheid van de opleiding zoals vermeld in artikel II.153, §3.

De Commissie Hoger Onderwijs bezorgt haar oordeel aan het instellingsbestuur en aan de Vlaamse Regering.

Bij een negatief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs kan de instelling binnen een vervaltermijn van 15 kalenderdagen die ingaat op de dag na ontvangst van de beslissing van de Commissie Hoger Onderwijs, beroep instellen bij de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering neemt een beslissing binnen een vervaltermijn van 30 kalenderdagen die ingaat op de dag na ontvangst van het beroepschrift.

Bij een positief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs, tenzij de Vlaamse Regering binnen een vervaltermijn van 45 kalenderdagen alsnog negatief oordeelt, of bij een positieve beslissing van de Vlaamse Regering:

1° krijgt de instelling in het geval het een bestaande initiële bachelor- of masteropleiding betreft, van rechtswege de toelating om de anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding te organiseren;

2° vraagt de instelling in het geval het een nieuwe initiële bachelor- of masteropleiding betreft, de toets nieuwe opleiding aan bij de accreditatieorganisatie, binnen een vervaltermijn van 15 kalenderdagen, die ingaat de dag na het verstrijken van de vervaltermijn van 45 kalenderdagen na het positief oordeel van de Commissie Hoger Onderwijs.

Indien de Commissie Hoger Onderwijs geen oordeel velt uiterlijk op de data vermeld in deze paragraaf of indien de Vlaamse Regering geen beslissing neemt naar aanleiding van een beroepschrift op de in deze paragraaf vastgestelde momenten, wordt het oordeel of de beslissing geacht negatief te zijn.

§4. Als het aantal positieve beoordelingen zou kunnen leiden tot een overschrijding van de maximumpercentages, vermeld in artikel II.266, legt de Commissie Hoger Onderwijs de

beoordeelde dossiers voor aan de Vlaamse Regering, samen met een ranglijst. De Vlaamse Regering neemt in voorkomend geval de beslissing. In geval de Vlaamse Regering afwijkt van de ranglijst voorgesteld door de Commissie Hoger Onderwijs, geeft ze in haar beslissing de redenen daarvoor aan.

Art. II.264. *Oorspronkelijk artikel:*

§1. Een instelling kan bij de Commissie Hoger Onderwijs, samen met het bijhorende dossier, een aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde indienen voor een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding. Dit kan, hetzij gezamenlijk met de aanvraag voor het organiseren van een anderstalige opleiding, vermeld in artikel II.263, hetzij bij een bestaande equivalente opleiding, uiterlijk op 1 maart van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin de instelling(en) de betrokken equivalente opleiding wenst stop te zetten. Uiterlijk op 1 april van hetzelfde academiejaar wordt het advies van de VLUHR over de gevraagde afwijking toegevoegd aan het dossier.

§2 De Commissie Hoger Onderwijs legt uiterlijk op 1 mei van hetzelfde academiejaar samen met het beoordeelde dossier een advies aan de Vlaamse Regering voor over de gevraagde afwijking van de equivalentievoorwaarde.

§3. De Vlaamse Regering neemt op basis van het advies van de Commissie Hoger Onderwijs een beslissing over de afwijking op de equivalentievoorwaarde uiterlijk op 15 juni van hetzelfde academiejaar. De Vlaamse Regering deelt deze beslissing mee aan het Vlaams Parlement.

Dit artikel werd vervangen bij Onderwijsdecreet XXIV – inwerking 01-09-2014:

Art. II.264. §1. Een instelling of meerdere instellingen samen kan/kunnen bij de Commissie Hoger Onderwijs een aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde indienen voor een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding. Deze aanvraag, samen met het bijhorende dossier, wordt bij de Commissie Hoger Onderwijs ingediend:

1° samen met de aanvraag voor een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding overeenkomstig de voorschriften vastgelegd in artikel II.263; ofwel

2° in het geval van een bestaande equivalente opleiding uiterlijk op 1 oktober van het academiejaar voorafgaand aan het academiejaar waarop de instelling(en) de betrokken equivalente opleiding wil(len) stopzetten.

De VLUHR bezorgt de Commissie Hoger Onderwijs uiterlijk 1 maand na indiening van het desbetreffende dossier een advies over de gevraagde vrijstelling van de equivalentievoorwaarde.

§2. De Commissie Hoger Onderwijs legt samen met het beoordeelde dossier een advies aan de Vlaamse Regering voor over de gevraagde afwijking van de equivalentievoorwaarde:

1° uiterlijk op 1 december van hetzelfde academiejaar in de volgende gevallen:

- a) als de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde betrekking heeft op de afbouw/stopzetting van een bestaande equivalente opleiding;
- b) als de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde samen ingediend wordt met een aanvraag voor een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding; 2° uiterlijk op 15 april van hetzelfde academiejaar als de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde samen ingediend wordt met de aanvraag van een nieuwe initiële bachelor- of masteropleiding.

§3. De Vlaamse Regering neemt op basis van het advies van de Commissie Hoger Onderwijs een beslissing over de afwijking op de equivalentievoorwaarde:
1° uiterlijk op 15 januari van hetzelfde academiejaar, vermeld in de gevallen opgesomd in paragraaf 2, 1°;
2° uiterlijk op 15 mei van het hetzelfde academiejaar als de aanvraag tot vrijstelling van de equivalentievoorwaarde samen ingediend wordt met de aanvraag van een nieuwe initiële bachelor- of masteropleiding.

Indien de Vlaamse Regering geen beslissing neemt op de in deze paragraaf vastgestelde momenten, wordt de beslissing geacht negatief te zijn.

De Vlaamse Regering deelt deze beslissing mee aan het Vlaams Parlement.

Art. II.265. §1. In afwijking van artikel II.262, §2, kan het instellingsbestuur vrij initiële anderstalige bachelor- of masteropleidingen aanbieden enkel en alleen als het gaat om opleidingsprogramma's die specifiek in het kader van het International Course Programme van ontwikkelingssamenwerking voor buitenlandse studenten zijn ontworpen, of als het gaat om anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen die geselecteerd zijn overeenkomstig de bepalingen van een Europees programma ter bevordering van de internationale samenwerking in het hoger onderwijs en waarbinnen multidiplomerings of gezamenlijke diplomering wordt vooropgesteld of als het gaat om onderzoeksmasters, vermeld in artikel II.157.

§2. In afwijking van artikel II.262, §2, kan de Vlaamse Regering een lijst opstellen van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen of van anderstalige afstudeerrichtingen van initiële bachelor- of masteropleidingen die in het kader van een School of Arts worden aangeboden, waarbij niet moet voorzien worden in een equivalente opleiding.

§3. In afwijking van artikel II.262, §2, kan een instelling voor een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding die gezamenlijk wordt georganiseerd met een instelling buiten de Vlaamse Gemeenschap een afwijking van de equivalentieregel vragen bij de Vlaamse Regering. De instelling dient daartoe een aanvraag in uiterlijk op 1 maart van het academiejaar voorafgaand aan het academiejaar dat de instelling de gezamenlijke anderstalige opleiding voor het eerst wil organiseren. In het aanvraagdossier geeft de instelling duidelijk aan dat de gezamenlijke anderstalige opleiding een gezamenlijk programma bevat, bekrachtigd wordt met een gezamenlijk diploma en dat de expertise

van de opleidingsonderdelen die buiten de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd worden, niet in Vlaamse Gemeenschap aanwezig is. De Vlaamse Regering neemt een beslissing uiterlijk op 1 juni van hetzelfde academiejaar.

Afdeling 3. Anderstalig aanbod

Art. II.266. §1. Anderstalige initiële bacheloropleidingen kunnen aangeboden worden binnen een maximumpercentage van 6%, berekend op alle initiële bacheloropleidingen, rekening houdend met de in dit artikel bepaalde voorschriften.

Anderstalige initiële masteropleidingen kunnen aangeboden worden binnen een maximumpercentage van 35%, berekend op alle initiële masteropleidingen, rekening houdend met de in dit artikel bepaalde voorschriften.

Bij de bepaling van de breuk wordt geen rekening gehouden met de opleidingen, vermeld in artikel II.265.

Bij de bepaling van de breuk wordt voor een opleiding die door een instelling aangeboden wordt in verschillende vestigingen, het aantal vestigingen waar de opleiding aangeboden wordt, zowel geteld in de teller als in de noemer.

Bij de bepaling van de noemer van de breuk worden gezamenlijk georganiseerde opleidingen slechts eenmaal geteld.

Bij de bepaling van de teller van de breuk wordt voor de anderstalige initiële bacheloropleidingen rekening gehouden met :

- 1° de anderstalige initiële bacheloropleidingen, als vermeld in artikel II.261, §3;
- 2° de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige bacheloropleidingen met taalequivalent, voor zover deze nog aangeboden worden in het desbetreffende academiejaar;
- 3° de initiële bacheloropleidingen die overeenkomstig artikel II.268 beschouwd worden als een anderstalige initiële bacheloropleiding.

Bij de bepaling van de teller van de breuk wordt voor de anderstalige initiële masteropleidingen rekening gehouden met:

- 1° de anderstalige initiële masteropleidingen, als vermeld in artikel II.261, §3;
- 2° de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige masteropleidingen met taalequivalent, voor zover deze nog aangeboden worden in het desbetreffende academiejaar;
- 3° de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden anderstalige initiële masteropleidingen, als vermeld in paragraaf 2, voor zover deze nog aangeboden worden in het desbetreffende academiejaar;
- 4° de initiële masteropleidingen die overeenkomstig artikel II.268 beschouwd worden als een anderstalige initiële masteropleiding.

§2 De Vlaamse Regering bepaalt het percentage van de omvang aan opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, aangeboden in een andere onderwijstaal dan het Nederlands in de in het academiejaar 2012-2013 aangeboden initiële masteropleidingen als voorwaarde om als anderstalige initiële masteropleiding beschouwd te worden voor de toepassing van de bepaling van het maximumpercentage van 35%. Het vast te stellen percentage ligt tussen 50% en 66%.

Afdeling 4. Postinitiële opleidingen

Art. II.267. De instelling bepaalt vrij de onderwijstaal in de bachelor-na-bacheloropleidingen, de master-na-masteropleidingen, de postgraduaatsopleidingen en in de onderwijs- en andere studieactiviteiten die in het kader van permanente vorming als nascholing of bijscholing worden georganiseerd.

Afdeling 5. Monitoring van het anderstalige aanbod

Art. II.268. §1. De Vlaamse Regering maakt jaarlijks een evaluatie van:
1° de verhouding van de omvang van het aantal aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, ten opzichte van de totale omvang van het aantal aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen;
2° het aandeel van de omvang van anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het gevolgde opleidingstraject van afgestudeerden in de niet-anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.

§2. Als uit de evaluatie, vermeld in paragraaf 1, blijkt dat meer dan 33% van het aantal afgestudeerden in een niet-anderstalige initiële bachelor- c.q. masteropleiding meer dan 18,33% c.q. 50% van hun studiepunten verworven hebben in opleidingsonderdelen in een andere taal dan het Nederlands, dan wordt deze opleiding beschouwd als een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding.

Als uit de evaluatie, vermeld in paragraaf 1, blijkt dat gedurende 2 opeenvolgende academiejaren ten minste 25% en ten hoogste 33% van het aantal afgestudeerden in een niet-anderstalige initiële bachelor- c.q. masteropleiding meer dan 18,33% c.q. 50% van hun studiepunten verworven hebben in opleidingsonderdelen in een andere taal dan het Nederlands, dan wordt deze opleiding beschouwd als een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding.

Voor de berekening van de grenzen van 18,33% c.q. 50% worden de opleidingsonderdelen vermeld in artikel II.261, §2, 1° en 3°, niet meegerekend.

§3. Vanaf het academiejaar volgend op het academiejaar waarin de resultaten van de evaluatie beschikbaar zijn, moet de instelling een equivalente initiële bachelor- of masteropleiding aanbieden. Deze equivalente opleiding komt gedurende 3 academiejaren

niet in aanmerking als enige equivalente opleiding in de Vlaamse Gemeenschap, als vermeld in artikel II.262.

Van deze voorwaarde kan afgeweken worden als de Commissie Hoger Onderwijs, op basis van een aanvraag van de instelling, oordeelt dat een dergelijke curriculumopbouw in de toekomst niet langer mogelijk is

De eerste evaluatie heeft betrekking op de afgestudeerden in het academiejaar 2013-2014 voor de masteropleidingen met een studieomvang van 60 studiepunten en op de afgestudeerden in het academiejaar 2014-2015 voor de masteropleidingen met een studieomvang van meer dan 60 studiepunten. Voor de bacheloropleidingen heeft de eerste evaluatie betrekking op de afgestudeerden in het academiejaar 2015-2016.

Art. II.269. De Vlaamse Regering houdt een bestand bij van het aantal initiële bachelor- en masteropleidingen en van het aantal anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen. De Vlaamse Regering rapporteert daarover jaarlijks aan het Vlaams Parlement.

Afdeling 6. Voorwaarden inzake kwaliteit en democratisering

Art. II.270. §1. Elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, moet de onderwijstaal waarin hij een opleidingsonderdeel doceert op adequate wijze beheersen.

*Dit betekent dat het personeelslid die taal moet beheersen op het ERK-niveau C1. Dit vereiste beheersingsniveau van de onderwijstaal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen waaruit blijkt dat het personeelslid de onderwijstaal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in de onderwijstaal waarin hij doceert, in een instelling waarin die taal de onderwijstaal is.
Gewijzigd bij Onderwijsdecreet XXIV – inwerking 01-09-2013:*

Dit betekent dat het personeelslid die taal moet beheersen op het ERK-niveau C1. Dit vereiste beheersingsniveau van de onderwijstaal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen waaruit blijkt dat het personeelslid de onderwijstaal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een diploma secundair onderwijs of een bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in de onderwijstaal waarin hij doceert, in een instelling waarin die taal de onderwijstaal is.

In afwijking van het tweede lid is voor een personeelslid dat doceert in een opleiding in het studiegebied Muziek en podiumkunsten of Audiovisuele en beeldende kunst de beheersing van het Frans of Engels op ERK-niveau B1 voldoende.

Aan de voorwaarden vermeld in deze paragraaf moet voldaan zijn vóór 15 februari 2015.
(Laatste zin ingevoegd bij Onderwijsdecreet XXIV – inwerking 01-09-2013)

§2. Elk lid van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, dat geen opleidingsonderdelen in het Nederlands doceert, moet de Nederlandse taal beheersen op ERK-niveau B2. Aan die voorwaarde moet voldaan worden binnen 3 jaar na zijn aanstelling of op het moment van zijn benoeming. Het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal wordt aangetoond aan de hand van kwalificatiegetuigschriften uitgereikt door officieel erkende instellingen waaruit blijkt dat het personeelslid de Nederlandse taal op het vereiste niveau beheerst. Het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal wordt vermoed aanwezig te zijn als het betrokken personeelslid een Nederlandstalig bachelor- of masterdiploma of doctoraat behaald heeft in een niet-anderstalige opleiding.

§3. De instellingen voorzien voor de leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel in aangepaste voorzieningen, waaronder een toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.

Art. II.271. §1. Met behoud van de toepassing van het bepaalde in artikel II.193 en II.194, voorziet de instelling in de mogelijkheid dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen.

De instelling voorziet in het opleidingsprogramma van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen in taalbegeleidingsmaatregelen. Deze taalbegeleidingsmaatregelen kunnen bestaan uit:

1° taalopleidingsonderdelen (met inbegrip van taalvakken) die aangeboden worden binnen het pakket van verplichte opleidingsonderdelen of als een verplicht keuzevak;
2° taalbegeleidingsmaatregelen die geïntegreerd worden in de anderstalige opleidingsonderdelen. Deze taalbegeleidingsmaatregelen voorzien in een actieve begeleiding van de studenten en zijn als dusdanig voor de studenten duidelijk herkenbaar in het opleidingsonderdeel.

Van deze voorwaarde kan afgeweken worden in de volgende gevallen:

1° als in het geval van een aansluitende masteropleiding de taalbegeleidingsmaatregelen opgenomen zijn in de voorafgaande bacheloropleiding;
2° als in het geval van een niet-aansluitende masteropleiding de taalbegeleidingsmaatregelen opgenomen zijn in het voorbereidingsprogramma of in het schakelprogramma.

§2. De instellingen voorzien voor studenten in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcursussen en taalbegeleidingsmaatregelen.

§3. Studenten hebben het recht over een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands wordt gebruikt en waarvoor in dezelfde opleiding geen equivalent in het Nederlands wordt gedoceerd, het examen in het Nederlands af te leggen, met uitzondering van de opleidingsonderdelen, vermeld in artikel II.261, §2, 1° en 3°. Deze regeling is niet van toepassing op anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen.

Art. II.272. Het instellingsbestuur stelt een gedragscode op na raadpleging van de studenten en legt een taalregeling vast voor studenten en docenten in het onderwijs- en examenreglement.

Titel 8 - Hoofdstuk 4. Overgangsregeling met betrekking tot de taalregeling

Art. II.388. De initiële bachelor- en masteropleidingen met een taalequivalent die voor de start van het academiejaar 2013-2014 bestaan, zijn vrijgesteld van de procedure, vermeld in artikel II.263.

De initiële masteropleidingen van 60 studiepunten c.q. meer dan 60 studiepunten die voor de start van het academiejaar 2013-2014 bestaan en die op grond van de bepalingen van artikel II.261 anderstalig zijn en nog geen taalequivalent hebben, moeten binnen de 2 c.q. 3 jaar na de start van het academiejaar 2013-2014 de procedure vermeld in artikel II.263 doorlopen hebben. De instelling bezorgt voor 1 oktober 2013 een overzicht van die opleidingen aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs.

Art. II.389. Oorspronkelijk artikel:

Van de leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, die vóór het academiejaar 2013-2014 benoemd zijn of langer dan 3 jaar aangesteld zijn, wordt het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal, vermeld in artikel II.270, §2, vermoed aanwezig te zijn.

Dit artikel werd vervangen bij Onderwijsdecreet XXIV – inwerking 01-09-2014:

Art. II.389. Van de volgende leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, belast met een onderwijsopdracht, wordt het vereiste beheersingsniveau van de Nederlandse taal, vermeld in artikel II.270, §2, vermoed aanwezig te zijn:

1° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 benoemd zijn;

2° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 aangesteld zijn met het oog op een vaste benoeming zoals vermeld in artikel V.28 en V.29 van deze codex;

3° diegene die vóór het academiejaar 2013-2014 aangesteld zijn voor onbepaalde duur.

1. Doelstellingen en rechtsgrond

De instelling beschrijft summier de doelstellingen en resultaten die worden beoogd met het taalbeleid van de instelling. De instelling geeft voornamelijk weer welke specifieke accenten zij als instelling stellen.

De instelling geeft een overzicht van de aard van de gemotiveerde beslissingen van de anderstalige opleidingsonderdelen waaruit de meerwaarde voor de studenten en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt. De opsomming van de anderstalige opleidingsonderdelen is niet nodig, enkel een overzicht van de aard van de motiveringen.

2. Voorwaarde inzake kwaliteit en democratisering

2.1. onderwijzend personeel

Duiding over de voorzieningen die de instelling voorziet voor de leden van het onderwijzend personeel en van het academisch personeel, waaronder een toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcurricula en taalbegeleidingsmaatregelen.

2.2. Studenten

2.2.1. De instelling voorziet in de mogelijkheid dat studenten die een initiële bachelor- of masteropleiding volgen met anderstalige opleidingsonderdelen of een anderstalige initiële bachelor- of masteropleiding, hun taalkennis van deze andere taal kunnen testen: op welke wijze gebeurt dit binnen de instelling?

2.2.2. Welke taalbegeleidingsmaatregelen voorziet de instelling in het opleidingsprogramma van initiële bachelor- of masteropleidingen met anderstalige opleidingsonderdelen of van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen?

2.2.3. Op welke wijze voorziet de instelling voor studenten in aangepaste voorzieningen, waaronder een kosteloos toegankelijk en behoeftedekkend aanbod van Nederlandstalige en anderstalige taalcurricula en taalbegeleidingsmaatregelen?

2.2.4. De studenten hebben het recht om over een anderstalige opleidingsonderdeel het examen in het Nederlands af te leggen indien er binnen de opleiding geen Nederlands opleidingsonderdeel equivalent is binnen een initiële Nederlandstalige opleiding

- Hoeveel studenten maken hiervan gebruik?
- Voorziet de instelling in een specifieke procedure om dit aan te vragen?

3. Gedragscode

De gedragscode zoals omschreven in artikel II.272 wordt ter beschikking gesteld op de website van de instelling: webadres gedragscode.

C - Vaardige gebruiker

C2 Kan vrijwel alles wat hij of zij hoort of leest gemakkelijk begrijpen. Kan informatie die afkomstig is uit verschillende gesproken en geschreven bronnen samenvatten, argumenten reconstrueren en hiervan samenhangend verslag doen. Kan zichzelf spontaan, vloeiend en precies uitdrukken en kan hierbij fijne nuances in betekenis, zelfs in complexere situaties, onderscheiden.

C1 Kan een uitgebreid scala van veeleisende, lange teksten begrijpen en de impliciete betekenis herkennen. Kan zichzelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder daarvoor aantoonbaar naar uitdrukkingen te moeten zoeken. Kan flexibel en effectief met taal omgaan ten behoeve van sociale, academische en beroepsmatige doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde en gedetailleerde tekst over complexe onderwerpen produceren en daarbij gebruikmaken van organisatorische structuren en verbindingswoorden.

B - Onafhankelijke gebruiker

B2 Kan de hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt. Kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen; kan een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.

B1 Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens reizen in gebieden waar de taal wordt gesproken. Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.

A – Basisgebruiker

A2 Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van directe behoeften beschrijven.

A1 Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen, gericht op de bevrediging van concrete behoeften, begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals waar hij/zij woont, wie hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit. Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

INSTELLING

OO: opleidingsonderdelen

A. Totale omvang: totale omvang van de aangeboden Nederlandstalige en anderstalige opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten

B. Omvang anderstalige OO: totale omvang van de aangeboden anderstalige opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten muv 1. de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en in die taal worden gedoceerd en 2. de anderstalige opleidingsonderdelen die, op vraag van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs

C. Omvang OO vreemde taal als onderwerp: totale omvang van de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en in die taal worden gedoceerd (artikel 91, §2, 1°) uitgedrukt in studiepunten

D. Omvang van de AOO gevolgd aan andere instelling: totale omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten die, op vraag van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs (artikel 91, §2, 3°)

E. OO vrij te kiezen: dit is de totale omvang opleidingsonderdelen uitgedrukt in studiepunten die in het opleidingsprogramma opgenomen zijn als vrij te kiezen

Studiegebied	vpl	graad en kwalificatie	officiële studieomvang	A. totale omvang	B. omvang anderstalige OO	C. omvang OO vreemde taal als onderwerp	D. omvang van de AOO gevolgd aan andere instelling	E. OO vrij te kiezen	% (B/A)
A	X	master AA	60						
B	Y	master CC	120						
.....									
.....									

Om het percentage anderstalige opleidingsonderdelen te kunnen berekenen, vragen wij u de kolommen A tot en met E in te vullen per opleiding. Deze kolommen zijn gebaseerd op de voorschriften voor het bepalen van een anderstalige opleiding (artikel 91, §3 en §4):

A. Totale omvang: hier komt de totale omvang van de aangeboden opleidingsonderdelen, zowel van de Nederlandstalige als van de anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten. Het betreft hier niet de officiële studieomvang van een masteropleiding (60 of 120 studiepunten) maar het totale aantal unieke opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, die de instelling in de desbetreffende opleiding aanbiedt en waaruit een student zijn studietraject kan samenstellen. Dit betekent dat zowel de verplichte opleidingsonderdelen meegenomen worden, als de keuzevakken die de instelling in de desbetreffende opleiding aanbiedt en dit in de verschillende afstudeerrichtingen/ opties/ majors-minors/..... In het geval een opleidingsonderdeel meermaals in het programma voorkomt (bijvoorbeeld als het in het onderwijsprogramma opgenomen is in 3 afstudeerrichtingen), wordt dit opleidingsonderdeel slechts één maal geteld (= uniek opleidingsonderdeel).

De totale omvang van de opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, opgenomen in deze kolom is gelijk aan de omvang van de Nederlandstalige opleidingsonderdelen + de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen (kolom B) + de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen die een vreemde taal als onderwerp hebben (kolom C) + de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen die op initiatief van de student en met toestemming van de instelling worden gevolgd aan een andere hoger onderwijsinstelling (kolom D) + de omvang van de opleidingsonderdelen die in het programma opgenomen zijn als vrij te kiezen (kolom E).

B. Omvang anderstalige OO: in deze kolom komt de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten. De opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben (kolom C) en de anderstalige opleidingsonderdelen die op vraag van de student en met instemming van de instelling gevolgd worden aan een andere instelling (kolom D) worden hier niet meegenomen. Ook hier worden zowel de verplichte anderstalige opleidingsonderdelen als de anderstalige keuzevakken opgenomen die de instelling in de desbetreffende opleiding aanbiedt en waaruit de student zijn studietraject kan samenstellen. Anderstalige opleidingsonderdelen die meermaals opgenomen worden in het programma (bijvoorbeeld in 3 verschillende afstudeerrichtingen), worden slechts één maal meegerekend.

C. Omvang OO vreemde taal als onderwerp: bij de definiëring van anderstalige opleidingen (artikel 91, §3 en 4) worden voor de berekening van de grenzen “*de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd*”, niet meegenomen. In deze kolom komt dan ook de omvang van deze opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten. Ook hier worden de verplichte opleidingsonderdelen en de keuzevakken die de instelling aanbiedt in de desbetreffende opleiding meegenomen voor de berekening. Anderstalige opleidingsonderdelen met een vreemde taal als onderwerp die meermaals opgenomen worden in het programma (bijvoorbeeld in 3 verschillende afstudeerrichtingen), worden slechts één maal meegerekend.

D. Omvang van de AOO gevolgd aan andere instelling: bij de definiëring van anderstalige opleidingen (artikel 91, §3 en 4) worden voor de berekening van de grenzen “*de anderstalige opleidingsonderdelen die, op initiatief van de student en met instemming van de instelling, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs*”, evenmin meegenomen. Conform de decretale bepalingen is dit punt opgenomen in de tabel. Deze opleidingsonderdelen zijn in veel gevallen niet structureel als dusdanig opgenomen in het studieprogramma van een opleiding, maar zijn eerder afhankelijk van de keuze van de studenten. Als dat het geval is, wordt deze kolom voor de desbetreffende opleiding niet ingevuld.

De omvang van deze opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, wordt enkel opgenomen als dergelijke opleidingsonderdelen deel uitmaken van het programma van de opleiding. Enkele voorbeelden:

- In het programma is binnen een bepaalde afstudeerrichting/ optie/ major-minor opgenomen: “12 studiepunten aan een buitenlandse instelling op te nemen in het kader van een Erasmusuitwisseling”. Deze 12 studiepunten worden opgenomen in kolom D
- In het programma is bij de keuze opleidingsonderdelen opgenomen “Uitwisselingsprogramma Georgetown University – taal Engels – studiepunten 3”. Deze 3 studiepunten worden opgenomen in kolom D.

E. OO vrij te kiezen: in een aantal opleidingen voorziet het studieprogramma dat de student een aantal vakken vrij kan kiezen binnen het globale opleidingsaanbod van de instelling of zelfs binnen een andere hogeronderwijsinstelling. In de studieprogramma’s wordt dit meestal aangeduid als “opleidingsonderdelen vrij te kiezen binnen de instelling” en wordt daar een aantal studiepunten aan gekoppeld. Het is in dat geval dan ook onmogelijk om een taal te koppelen aan deze “opleidingsonderdelen”, aangezien de student hier de keuzevrijheid heeft (hij kan zowel een Nederlandstalig opleidingsonderdeel als een anderstalig opleidingsonderdeel volgen). In deze kolom worden de studiepunten opgenomen van “de vrij te kiezen opleidingsonderdelen”.

In het geval het studieprogramma de opleidingsonderdelen opsomt waaruit de student kan kiezen, met daaraan gekoppeld de studiepunten en de taal van de verschillende opleidingsonderdelen, dan valt dit in deze context niet onder de kolom “vrij te kiezen”, maar worden deze opleidingsonderdelen opgenomen in de andere kolommen, afhankelijk van de taal.

In de laatste kolom van het excel-blad wordt automatisch het percentage anderstalige opleidingsonderdelen berekend, zijnde de omvang van de anderstalige opleidingsonderdelen (kolom B) gedeeld door de totale omvang (kolom A).

De gegevens van de gezamenlijk georganiseerde opleidingen worden aangeleverd door de coördinerende instelling. De gezamenlijke opleidingen worden op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap één maal meegerekend voor de berekeningen van de verschillende percentages.

Op het excel-blad vindt u onderaan ook

- De anderstalige masteropleidingen met taalequivalent, conform de oude regelgeving, aangeboden door uw instelling (indien van toepassing);

- De ICP en Erasmus Mundus opleidingen aangeboden door uw instelling (indien van toepassing).

Deze opleidingen zijn ter informatie opgenomen en worden niet meegenomen voor het vaststellen van het percentage (tussen 50% en 66%). De anderstalige masteropleidingen met taalequivalent worden wel meegenomen voor het aftoetsen van de grens van 35%. We zouden u dan ook willen vragen om dit te verifiëren en ons eventuele tekortkomingen mee te delen.

In de bijgaande tabel (voorbeeld.xls) vindt u een aantal uitgewerkte voorbeelden.

Gelieve geen rijen of kolommen te verwijderen uit het excel-bestand van uw instelling, dit om achteraf geen problemen te krijgen bij het samenbrengen van de gegevens van alle instellingen.

BIJLAGE 6: lijst anderstalige initiële bachelor- en masteropleidingen 2013-2014

Anderstalige bacheloropleidingen met equivalente opleiding en aantal actieve inschrijvingen in diplomacontracten opgesplitst naar Belg en niet-Belg

Bron: Databank Hoger Onderwijs

	vpl	graad en kwalificatie anderstalige opleiding	Belg	niet-Belg	graad en kwalificatie Nederlandstalige opleiding	Belg	niet-Belg
Katholieke Universiteit Leuven							
Industriële wetenschappen en technologie	Adm. arr. Leuven	Bachelor of Industrial Sciences			Bachelor in de industriële wetenschappen		
Industriële wetenschappen en technologie	Adm. arr. Leuven	Bachelor of Industrial Sciences: Chemical Engineering			Bachelor in de industriële wetenschappen: chemie		
Industriële wetenschappen en technologie	Adm. arr. Leuven	Bachelor of Industrial Sciences: Electromechanical Engineering			Bachelor in de industriële wetenschappen: elektromechanica		
Industriële wetenschappen en technologie	Adm. arr. Leuven	Bachelor of Industrial Sciences: Electronic Engineering			Bachelor in de industriële wetenschappen: elektronica-ICT		
De 3 afzonderlijke bachelors worden gradueel samengevoegd tot één gemeenschappelijke bachelor met verschillende afstudeerrichtingen.		<i>Totaal</i>	<i>31</i>	<i>134</i>		<i>1098</i>	<i>24</i>
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	Adm. arr. Leuven	Bachelor of Theology and Religious Studies	1	29	Bachelor in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen	124	14
Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	Adm. arr. Leuven	Bachelor of Philosophy	15	85	Bachelor in de wijsbegeerte	180	42
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Brussel-Hoofdstad	Bachelor of Business Administration	155	168	Bachelor in de handelswetenschappen	908	17
Hogeschool West-Vlaanderen							
Industriële wetenschappen en technologie	Kortrijk	Bachelor of Multimedia and Communication Technology (voor één afstudeerrichting) - Digital Arts and Entertainment	162	36	Bachelor in de multimedia en de communicatietechnologie (alle afstudeerrichtingen)	983	18

Anderstalige masteropleidingen met equivalente opleiding en aantal actieve inschrijvingen in diplomacontracten opgesplitst naar Belg en niet-Belg

Bron: Databank Hoger Onderwijs

	vpl	graad en kwalificatie anderstalige opleiding	Belg	niet-Belg	graad en kwalificatie Nederlandstalige opleiding	Belg	niet-Belg
Hogeschool Gent							
Audiovisuele en beeldende kunst	Gent	Master of Audiovisual Arts	-	6	Master in de audiovisuele kunsten	30	4
Audiovisuele en beeldende kunst	Gent	Master of Fine Arts	3	30	Master in de beeldende kunsten	148	18
Muziek en podiumkunsten	Gent	Master of Music	2	26	Master in de muziek	126	5
Katholieke Universiteit Leuven							
Archeologie en kunstwetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Archaeology	-	1	Master in de archeologie	27	6
Archeologie en kunstwetenschappen; Taal- en letterkunde	Adm. arr. Leuven	Master of Cultural Studies	2	35	Master in de culturele studies	109	8
Architectuur	Brussel-Hoofdstad	Master of Architecture	18	20	Master in de architectuur	74	2
Architectuur	Gent	Master of Architecture	60	41	Master in de architectuur	323	1
Bewegings- en revalidatiewetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Rehabilitation Sciences and Physiotherapy	-	44	Master in de revalidatiewetenschappen en de kinesitherapie	486	23
Biomedische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Biomedical Sciences	29	37	Master in de biomedische wetenschappen	146	5
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Business Economics	176	63	Master in de toegepaste economische wetenschappen	273	6
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Economics	46	17	Master in de economische wetenschappen	17	-

Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Information Management	23	35	Master in het informatiemanagement	26	2
Geneeskunde; Toegepaste biologische wetenschappen; Toegepaste wetenschappen; Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Bioinformatics	15	30	Master in de bio-informatica	-	-
Geschiedenis; Politieke en sociale wetenschappen; Taal- en letterkunde	Adm. arr. Leuven	Master of European Studies: Transnational and Global Perspectives	33	110	Master in de Europese studies: transnationale en mondiale perspectieven	33	2
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	Adm. arr. Leuven	Master of Society, Law and Religion	1	33	Master in samenleving, recht en religie	4	1
Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht	Adm. arr. Leuven	Master of Theology and Religious Studies	1	60	Master in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen	68	3
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Brussel-Hoofdstad	Master of Business Administration	87	159	Master in de handelswetenschappen	630	13
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Brussel-Hoofdstad	Master of International Business Economics and Management	53	148	Master in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid	21	3
Industriële wetenschappen en technologie	Leuven	Master of Industrial Sciences: Biochemical Engineering	1	4	Master in de industriële wetenschappen: biochemie	54	2
Industriële wetenschappen en technologie	Leuven	Master of Industrial Sciences: Chemical Engineering	1	4	Master in de industriële wetenschappen: chemie	48	2
Industriële wetenschappen en technologie	Leuven	Master of Industrial Sciences: Electromechanical Engineering	5	28	Master in de industriële wetenschappen: elektromechanica	226	1
Industriële wetenschappen en technologie	Leuven	Master of Industrial Sciences: Electronic Engineering	5	37	Master in de industriële wetenschappen: elektronica-ICT	77	-
Psychologie en pedagogische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Educational Studies	1	21	Master in de educatieve studies	81	2

Psychologie en pedagogische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Social and Cultural Anthropology	12	97	Master in de sociale en culturele antropologie	81	6
Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Criminology	-	9	Master in de criminologische wetenschappen	241	13
Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Law	14	25	Master in de rechten	1106	14
Taal- en letterkunde	Adm. arr. Leuven	Master en langue et littérature françaises	-	1	Master in de taal- en letterkunde (onderdeel)	Geen data beschikbaar over inschrijvingen in een onderdeel	
Taal- en letterkunde	Adm. arr. Leuven	Master of Linguistics and Literature: English	2	2	Master in de taal- en letterkunde (onderdeel)		
Taal- en letterkunde	Adm. arr. Leuven	Master of Western Literature	8	14	Master in de westerse literatuur	68	3
Toegepaste biologische wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Tropical Natural Resources Management	4	3	Master in de bio-ingenieurswetenschappen: land- en bosbeheer	22	1
Toegepaste biologische wetenschappen; Toegepaste wetenschappen; Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Earth Observation	3	7	Master in de aardobservatie	-	-
Toegepaste biologische wetenschappen; Toegepaste wetenschappen; Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Nanoscience and Nanotechnology	8	27	Master in de nanowetenschappen en de nanotechnologie	29	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Biomedical Engineering	24	24	Master in de ingenieurswetenschappen: biomedische technologie	35	1
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Chemical Engineering	100	13	Master in de ingenieurswetenschappen: chemische technologie	18	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Electrical Engineering	-	68	Master in de ingenieurswetenschappen: elektrotechniek	95	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Engineering: Energy	4	12	Master in de ingenieurswetenschappen: energie	86	1

Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Materials Engineering	-	62	Master in de ingenieurswetenschappen: materiaalkunde	29	1
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Mechanical Engineering	1	1	Master in de ingenieurswetenschappen: werktuigkunde	225	7
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Astronomy and Astrophysics	3	6	Master in de sterrenkunde	8	-
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Biology	1	10	Master in de biologie	120	3
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Biophysics, Biochemistry and Biotechnology	4	19	Master in de biochemie en de biotechnologie	82	4
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Chemistry	-	10	Master in de chemie	61	2
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Mathematics	12	1	Master in de wiskunde	33	-
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Physics	-	8	Master in de fysica	51	6
Wetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Statistics	38	91	Master in de statistiek	3	-
Wijsbegeerte en moraalwetenschappen	Adm. arr. Leuven	Master of Philosophy	3	67	Master in de wijsbegeerte	47	17
Universiteit Antwerpen							
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Applied Economic Sciences: Business Administration	1	39	Master in de toegepaste economische wetenschappen: bedrijfskunde	262	29
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Applied Economic Sciences: Economic Policy	-	7	Master in de toegepaste economische wetenschappen: economisch beleid	14	1
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Culture Management (uit aanbod vanaf 2014-2015)	-	-	Master in het cultuurmanagement	84	26
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Organisation and Management (uit aanbod vanaf 2014-2015)	-	-	Master in de organisatie en het management	115	31

Wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Biology	19	6	Master in de biologie	84	-
Wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Computer Science	2	30	Master in de informatica	38	-
Wetenschappen	Adm. arr. Antwerpen	Master of Physics	3	7	Master in de fysica	47	-
Universiteit Gent							
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Chemical Engineering	55	-	Master in de ingenieurswetenschappen: chemische technologie	3	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Electrical Engineering	43	1	Master in de ingenieurswetenschappen: elektrotechniek	20	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Electromechanical Engineering	150	1	Master in de ingenieurswetenschappen: werktuigkunde-elektrotechniek	11	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Engineering Physics	38	-	Master in de ingenieurswetenschappen: toegepaste natuurkunde	-	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Civil Engineering	147	2	Master in de ingenieurswetenschappen: bouwkunde	1	-
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Industrial Engineering and Operations Research	41	1	Master in de ingenieurswetenschappen: bedrijfskundige systeemtechnieken en operationeel onderzoek	9	2
Toegepaste wetenschappen	Adm. arr. Gent	Master of Textile Engineering	2	3	Master in de ingenieurswetenschappen (onderdeel)	Geen data beschikbaar over inschrijvingen in een onderdeel	
Universiteit Hasselt							
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Adm. arr. Hasselt	Master of Management	11	55	Master in de toegepaste economische wetenschappen	129	6
Verkeerskunde	Adm. arr. Hasselt	Master of Transportation Sciences	9	28	Master in de mobiliteitswetenschappen	33	11
Vrije Universiteit Brussel							
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Management	97	271	Master in de bedrijfskunde	290	20
Economische en toegepaste economische wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Management Science	3	94	Master in de toegepaste economische wetenschappen	112	3

Politieke en sociale wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Communication Studies	30	157	enkel voor profiel "informatiesamenleving en globalisering" van de master in de communicatiewetenschappen - dit wordt volwaardige afst vanaf 2014-2015	Geen data beschikbaar over inschrijvingen in een profiel	
Psychologie en pedagogische wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Educational Sciences	7	51	enkel voor profiel "curriculum en innovatie" van de master in de onderwijskunde	Geen data beschikbaar over inschrijvingen in een profiel	
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Applied Sciences and Engineering: Applied Computer Science	2	46	Master in de ingenieurswetenschappen: toegepaste computerwetenschappen	2	-
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Applied Sciences and Engineering: Computer Science	10	39	Master in de ingenieurswetenschappen: computerwetenschappen	55	-
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Architectural Engineering	36	-	Master in de ingenieurswetenschappen: architectuur	6	1
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Chemical and Materials Engineering	13	1	Master in de ingenieurswetenschappen: chemie en materialen	1	-
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Civil Engineering	20	6	Master in de ingenieurswetenschappen: bouwkunde	2	-
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Electromechanical Engineering	35	6	Master in de ingenieurswetenschappen: werktuigkunde-elektrotechniek	8	-
Toegepaste wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Electronics and Information Technology Engineering	12	7	Master in de ingenieurswetenschappen: elektronica en informatietechnologie	1	-
Wetenschappen	Gerecht. Arr. Brussel	Master of Biology met 4 afst waarvan 1 EM en 1 ICP (*) (inschrijvingen volledige opl)	22	49	Master in de biologie	5	1
Wetenschappen	Gerecht. arr. Brussel	Master of Biomolecular Sciences	-	8	Master in de biomoleculaire wetenschappen	-	-

(*) EM: EMMC Tropical Biodiversity and Ecosystems

(*) ICP: Human Ecology

Gezamenlijk georganiseerde anderstalige opleidingen met NI equivalent

Wetenschappen	KUL-VUB	Master of Geography	7	14	Master in de geografie	66	1
Wetenschappen	UG-KUL (Geology)	Master of Geology	14	6	Master in de geologie (*)	KUL 19 UGent 44	KUL 1 UGent 1
Toegepaste wetenschappen	UG-VUB	Master of Biomedical Engineering	42	13	Master in de ingenieurswetenschappen: biomedische ingenieurstechnieken	3	-
Toegepaste wetenschappen	UG-VUB	Master of Photonics Engineering	-	25	Master in de ingenieurswetenschappen: fotonica	24	1

(*) de NI master in de geologie is niet gezamenlijk!